

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 14 päivänä huhtikuuta 2015

379/2015

Kalastuslaki

Annettu Helsingissä 10 päivänä huhtikuuta 2015

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon perustuen järjestää kalavarojen ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä käyttö ja hoito siten, että turvataan kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto, kalakantojen luontainen elinkierto sekä kalavarojen ja muun vesiluonnon monimuotoisuus ja suojelu.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan kalastukseen:

- 1) vesilain (587/2011) 1 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla vesialueella;
- 2) Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) 1 §:ssä tarkoitettulla talousvyöhykkeellä;
- 3) vesialueen rajan ulkopuolella olevalla tulva-alueella, kun se on veden peittämä.

Mitä tässä laissa säädetään kalasta ja kalastuksesta, koskee myös nahkiaista ja rapua sekä niiden pyyntiä.

3 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Tätä lakia sovelletaan, jollei yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevasta Euroopan unionin lainsäädännöstä tai sen toimeenpanemiseksi annetusta kansallisesta lainsäädännöstä taikka vieraan valtion kanssa tehdystä sopimuksesta muuta johdu.

Tämän lain ja sen nojalla annettujen asetusten säännöksiä on sovellettava myös valtakunnan rajalla oleviin vesistöihin, jos vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella ei ole toisin säädetty.

Kolttien oikeudesta kalastaa koltta-alueella sijaitsevilla valtion vesialueilla säädetään kolttalaissa (253/1995).

Muun kuin Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän kalalajin tai kalakannan taikka rapulajin tai rapukannan tai niiden sukusolujen maahantuontiin sovelletaan tämän lain lisäksi eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annettua lakia (1192/1996) ja eläintautilakia (441/2013).

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *kalavarojen hoidolla* kalakantojen bio-

logisen monimuotoisuuden ja tuottokyvyn turvaamista kalastuksen ohjauksella sekä muilla kalakantojen tilaa ja kalastusmahdollisuuksia parantavilla toimenpiteillä;

2) *kalakannalla* samanaikaisesti samalla alueella elävien samaan lajiin kuuluvien kalayksilöiden joukkoa;

3) *vaelluskalalla* lohta, järvi- lohta, ankeriasta, nahkiaista, toutainta, taimenta sekä nieriän, harjuksen ja siian vaeltavia kantoja;

4) *vaelluskalavesistön koski- ja virta-alueella* vesistön sellaista aluetta, jossa:

a) vesi virtaa silmin havaittavasti alavirtaan päin; ja

b) virtapaikan ylävesi on alavettä ylempänä;

5) *onkimisella* ilman viehettä ja heittokalastukseen soveltuvaa kelaä harjoitettavaa kalastusta, jossa käytetään yhtä vapaa ja koukua;

6) *pilkkimisellä* kalastusta yhdellä lyhyehköllä vavalla ja siimaan kiinnitetyllä pystysuunnassa liikuteltavalla pilkillä;

7) *vieheellä* keinotekoisesti valmistettua uistinta, vaappua, perhoa, jiggiä tai niihin rinnastettavaa koukuilla varustettua houkutinta, joka liikkeellään, värillään tai muodollaan houkuttaa kalaa iskemään;

8) *viehekalastuksella* muuta kalastamista yhdellä vavalla ja vieheellä kuin onkimista tai pilkkimistä, vetouistelua yhdellä vavalla, vieheellä ja painovieheellä sekä kelaongintaa;

9) *kalastonhoitomaksulla* kalatalouden edistämiseksi valtiolle suoritettavaa maksua;

10) *kalastusoikeuden haltijalla*:

a) yhteisen vesialueen osakaskuntaa;

b) osakaskuntaan kuulumatonta vesialueen omistajaa;

c) kiinteistön omistajaa, jos kiinteistölle kuuluu 21 kohdassa tarkoitettuja erityisperusteisia kalastusetuuksia;

d) kalastusrasitteeseen tai muuhun oikeusperusteeseen perustuen kalastusoikeutta hallinnoivaa luonnollista tai oikeushenkilöä; tai

e) kalastusoikeutta omistajaa kuulematta siirrettävissä olevaan vuokrasopimukseen perustuen hallinnoivaa luonnollista tai oikeushenkilöä;

11) *osakaskunnalla* yhteisuelain (758/1989) 3 §:ssä tarkoitettua osakaskuntaa;

12) *käyttö- ja hoitosuunnitelmalla* kalava-

rojen käytön ja hoidon alueelliseksi järjestämiseksi laadittavaa suunnitelmaa;

13) *pyydysyksikköarvolla* pyydyksen tai kalastustavan suhteellista pyyntitehokkuutta;

14) *kiinteistön pyydysyksikkömäärällä* kiinteistölle kuuluvan kalastusoikeuden laajuutta tietyllä vesialueella;

15) *seisovalla pyydyksellä* paikalleen pyyntiin laskettua kalanpyydyttä, kuten verkkoa, pitkäsiimaa ja muuta koukkupydyttä, rysää, katiskaa ja muuta sulkupydyttä;

16) *kiinteällä pyydyksellä* patoa ja muuta kalastukseen tarkoitettua pysyväisluonteista rakennelmaa;

17) *kaupallisella kalastuksella* toimintaa, jossa kalaa pyydetään myyntitarkoituksessa tai jossa pyydetty kalat tai osa niistä myydään;

18) *kaupallisella kalastajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on merkitty kaupallisen kalastustoiminnan harjoittajista pidettävään rekisteriin;

19) *vapaa-ajankalastuksella* virkistys- ja kotitarvekalastusta;

20) *kotiutusistutuksella* sellaisen kala- tai rapulajin taikka kala- tai rapukannan istuttamista vesialueelle, jota siellä ei ennestään ole;

21) *erityisperusteisilla kalastusetuuksilla* sellaisia

kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettuja kiinteistöön kuuluvia yhteisiä tai yksityisiä erityisiä etuuksia, jotka oikeuttavat kiinteistön omistajan kalastamaan muutoin kuin vesialueen omistuksen tai osakkuuden perusteella toisen omistamalla vesialueella (*erityinen kalastusetuusalue*) taikka käyttämään erillistä kalastuspaikkaa, kuten lohi- tai siikapatoa taikka näihin verrattavaa kalapatopaikkaa, kulkutuspaikkaa, verkkopaikkaa tai muuta näihin verrattavaa kalastukseen käytettävää vesistön kohtaa (*erityinen kalastuspaikka*);

22) *kalastussäännöllä*:

a) Suomen ja Ruotsin välillä tehtyä rajajokisopimusta (SopS 91/2010) ja siihen sisältyvää kalastussääntöä;

b) Suomen tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välillä Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä tehtyä sopimusta (SopS 94/1989) ja siihen liittyvää kalastussääntöä; sekä

c) Suomen tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välillä kalastuksesta Näätämöjoen kalastusalueella tehtyä sopimusta (SopS 17 ja 18/1978) ja siihen liittyvää kalastussääntöä.

2 luku

Kalastusoikeus ja erityiset kalastukseen oikeuttavat luvat

5 §

Vesialueen omistukseen perustuva kalastusoikeus

Oikeus kalastaa ja määrätä kalastuksesta kuuluu vesialueen omistajalle, jollei jäljempänä tässä laissa muuta säädetä.

Yhteisen vesialueen osakkaalla on oikeus kalastaa vesialueella siten kuin yhteisen vesialueen osakaskunta päättää.

Oikeus kalastaa vesilain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitetun vesialueen rajan ulkopuolella olevalla tulva-alueella, kun se on veden peittämä, kuuluu vesialueen omistajalle.

6 §

Erityisperusteiset kalastusetuudet

Sellaisen kiinteistön, johon kuuluu erityisperusteisia kalastusetuuksia, omistajalla on oikeus etuuden mukaisella tavalla kalastaa ja määrätä kalastuksesta.

7 §

Yleiskalastusoikeudet

Jokaisella on oikeus veloituksetta onkia ja pilkkiä sekä kalastaa silakkaa yhdellä vavalla siimaan kiinnitetyillä pystysuunnassa liikuttavilla koukuilla.

Jokaisella kalastonhoitomaksun suorittaneella sekä jokaisella alle 18-vuotiaalla ja 65 vuotta täyttäneellä on oikeus harjoittaa viehekalastusta. Kalastonhoitomaksusta ja sen suorittamisesta säädetään 9 luvussa.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut oikeudet eivät koske vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueita, eivätkä niitä vesialueita, joilla kalastaminen on muun säännöksen nojalla kielletty. Onginta-, pilkintä- ja viehekalastus-

kilpailuja sekä muita vastaavia järjestettyjä tilaisuuksia varten on saatava kalastusoikeuden haltijan lupa.

Edellä 1—3 momentissa säädettyä sovelletaan myös valtion omistamilla vesialueilla.

8 §

Kalastus talousvyöhykkeellä ja yleisillä vesialueilla

Suomen talousvyöhykkeellä ja yleisillä vesialueilla meressä jokaisella kalastonhoitomaksun suorittaneella sekä jokaisella alle 18-vuotiaalla ja 65 vuotta täyttäneellä Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaisella on oikeus harjoittaa vapaa-ajan kalastusta. Edellä tarkoitetuilla alueilla Suomeen rekisteröidyillä kaupallisilla kalastajilla on oikeus harjoittaa kaupallista kalastusta.

Euroopan unionin jäsenvaltioihin rekisteröidyillä kalastusaluksilla on yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä säädetty oikeus kaupalliseen kalastukseen Suomen talousvyöhykkeellä ja aluevesillä.

Jos kaupallisen kalastuksen tarve sitä edellyttää, voi Metsähallitus vuokrata kaupalliselle kalastajalle Suomen talousvyöhykkeellä tai yleisellä vesialueella meressä olevan lohien tai taimenen pyyntipaikan. Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu kalastusoikeus ei ole voimassa näillä pyyntipaikoilla.

Oikeudesta kalastaa ja kalastusluvista yleisellä vesialueella päättää Metsähallitus ottaen huomioon kalavarojen valtakunnalliset hoitosuunnitelmat.

9 §

Valtion yksityiset kalastukset

Valtion yksityiset kalastukset pysytetään valtiolla siellä, missä ne vanhastaan ovat olleet ja edelleen ovat valtion hallinnassa. Valtion yksityisten kalastusten käyttämisestä päättää Metsähallitus.

Tarkempia säännöksiä valtion yksityisten kalastusten käytöstä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella, jolloin on ensi sijassa otettava huomioon 88 §:n 1 momentissa tarkoitettuun ryhmään I kuuluvien kaupallisten kalastajien edut.

10 §

Oikeus Ylä-Lapin kalastuslupa

Henkilöllä, jonka kotikuntalain (201/1994) 2 §:ssä tarkoitettu kotikunta on Enontekiö, Inari tai Utsjoki, on oikeus saada Metsähallitukselta korvauksetta lupa kalastukseen edellä mainituissa kunnissa sijaitsevilla valtiolle kuuluvilla vesialueilla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu lupa on henkilökohtainen ja se annetaan enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Lupa ei koske Teno- ja Näätämöjoen vesistön lohen ja taimenen nousualueita, Tuulomajoen ja Paatsjoen vesistöjen lohen ja taimenen nousualueita eikä Tornion- ja Ounasjoen vesistöjen lohen ja taimenen nousualueita, joita koskevat erilliset luvat valtion vesialueille myöntää Metsähallitus.

Tarkempia säännöksiä edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen lupien antamisesta ja käytöstä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

11 §

Kalastusoikeuden vuokraus

Kalastusoikeuden haltija voi vuokrata kalastusoikeuden toistaiseksi tai määräajaksi. Kalastusoikeuden vuokrasopimus on tehtävä kirjallisesti. Vuokralainen ei saa vuokrata kalastusoikeutta tai osaa siitä edelleen, eikä luovuttaa vuokra-aluetta koskevia kalastuslupia kolmannelle, ellei kalastusoikeuden vuokraamista koskevassa sopimuksessa toisin ole sovittu.

Vuokranantaja voi purkaa kalastusoikeutta koskevan vuokrasopimuksen, jos vuokralainen vuokranantajan muistutuksesta huolimatta käyttää väärin kalastusoikeuttaan, laiminlyö vuokramaksun suorittamisen tai muutoin jatkuvasti tai toistuvasti rikkoo sopimukseen tai tähän lakiin perustuvat velvollisuutensa.

Valtiolle kuuluvien vesialueiden vuokraamisesta kalastusta varten voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

12 §

Osakaskunnan osakkaan myöntämä kalastuslupa

Yhteisen vesialueen osakas voi ilman muiden osakkaiden suostumusta antaa toiselle luvan kalastaa osakkaalle itselleen kuuluvan kalastusoikeuden nojalla. Jos lupa on kestoltaan pidempi kuin yksi vuosi taikka jos lupa kohdistuu 4 §:n 22 kohdassa tarkoitettujen rajajokisopimusten kalastussääntöjen soveltamisalueille tai rajajokien sivuvesistöihin, on se annettava kirjallisena ja siitä on järjestäytyneen osakaskunnan alueella tehtävä ilmoitus osakaskunnalle.

Yhteisen vesialueen osakkaan on 1 momentissa tarkoitettun luvan antaessaan huolehdittava siitä, että luvansaaaja ei kalastaessaan ylitä osakkaalle kuuluvan kalastusoikeuden enimmäismäärää.

13 §

Alueellinen lupa kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen

Kalavarojen kestävän tuoton ja hyödyntämisen sekä käyttö- ja hoitosuunnitelman toteutumisen turvaamiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää kaupalliselle kalastajalle enintään viiden vuoden määräajaksi luvan kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen, jos:

1) vesialue on käyttö- ja hoitosuunnitelmassa määritetty kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvaksi;

2) vesialueen kalakantojen tila mahdollistaa niiden hyödyntämisen kaupalliseen kalastukseen;

3) luvanhakija ei ole itse eikä kalatalousalueen avustuksella päässyt kalastusoikeuden haltijoiden kanssa sopimukseen vesialueen käyttämisestä kaupalliseen kalastukseen; ja

4) kaupallisen kalastuksen harjoittamisesta ei aiheudu merkittävää haittaa alueen rannanomistajille tai -haltijoille tai alueen muulle käytölle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on luvassa määrättävä kalastukselle sallitut alueet, sallitut pyydykset, kalastuksen kohteena olevat kalalajit, sallitut kalastus-

ajankohdat sekä tarvittaessa sallittu enimmäissaalis. Lisäksi luvassa voidaan määrätä, miten kaupallisen kalastajan on raportoitava saaliistaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua lupaa ei saa myöntää, jos luvan nojalla tapahtuva kalastus heikentäisi kohtuuttomasti kalastusoikeuden haltijan mahdollisuutta hyödyntää kalastusoikeuttaan tai jos siitä aiheutuisi muuta merkittävää haittaa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten lupapäätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

14 §

Kaupallisesta kalastuksesta kalastusoikeuden haltijoille maksettava korvaus

Kaupallisen kalastajan on 13 §:ssä tarkoitettun luvan saatuaan maksettava kalenterivuosittain kalastusoikeuden haltijoille luvassa määrättyjen pyydysten mukaiset, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueen käyttö- ja hoitosuunnitelmissa määritettyihin alueen käypiin hintoihin perustuvat kohtuulliset maksut korvauksena vesialueen käyttämisestä kaupalliseen kalastukseen.

15 §

Etusijalle asettaminen luvan myöntämisessä kaupalliseen kalastukseen

Jos lupaa tietylle vesialueelle hakee useampi kaupallinen kalastaja kuin alueen kalakantojen tilan perusteella lupia on mahdollista myöntää, elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus voi asettaa luvansaannissa etusijalle luvanhakijat, jotka kuuluvat 88 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kaupallisten kalastajien ryhmään I ja joilla on jo aiemmin ollut lupa harjoittaa kaupallista kalastusta samalla tai siihen liittyvillä vesialueilla.

16 §

Lupaehtojen muuttaminen ja luvan peruuttaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tulee seurata ja valvoa 13 §:n nojalla annetun luvan ehtojen täyttymistä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten on muutettava luvan ehtoja, jos:

1) lupa-alueen olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet siten, ettei lupaehtojen mukaista kalastusta voida muuttuneiden olosuhteiden johdosta enää sallia; tai

2) luvassa tarkoitettu kalastus ei enää täytä käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisia vaatimuksia.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten on peruutettava lupa, jos luvanhaltija toistuvasti laiminlyö 14 §:ssä tarkoitettujen maksujen suorittamisen, olennaisesti tai toistuvasti rikkoo asetettuja lupaehtoja tai tämän lain säännöksiä. Luvan peruuttamisen edellytyksenä on lisäksi, että luvanhaltija ei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen huomautuksesta ja varoituksesta huolimatta lopeta lupaehtojen tai tämän lain säännösten rikkomista taikka suorita laiminlyötyjä maksuja kohtuullisen ajan kuluessa varoituksen antamisesta.

17 §

Kaupallisen kalastajan oikeus valtion maa-alueen käyttöön

Kaupallisella kalastajalla, joka kuuluu 88 §:ssä tarkoitettuun kaupallisten kalastajien ryhmään I, on valtiolle kuuluvilla meren rannoilla, saarilla ja luodoilla, joita ei ole varattu muuhun käyttöön, oikeus saada maa-alueita hallinnoivan viranomaisen osoituksen mukaan ja sen vahvistamin kohtuullisin ehdoin vuokralle maa-alue kalastuksessa tarvittavia säilytystiloja ja pyydysten kuivattamista sekä kaupallisen kalastuksen harjoittamiseksi välttämätöntä tilapäistä majoittumista varten.

18 §

Alueellinen lupa kalastusopastointiaan

Kalastusmatkailun toimintaedellytysten turvaamiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää koko toimialueitaan tai sen osaa koskevan luvan järjestää kalastusmatkailutilaisuuksia, joihin osallistuu enintään kuusi kalastajaa kerrallaan ja joissa harjoitetaan onkimista, pilkkimistä tai viehe-

kalastusta. Lupa on haettava kirjallisesti ja se voidaan myöntää, jos kalakantojen kestävä hyödyntäminen tämän sallii. Lupa voi olla voimassa enintään viisi vuotta kerrallaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on luvassa asetettava alueellisia kalastusrajoituksia tai päiväkohtaisia saaliskiintiöitä, jos kalataloudelliset näkökohdat tai alueen kalakantojen tila sitä edellyttävät. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pyydetävä toimialueensa kalatalousalueilta vuosittain lausunto alueellisten kalastusrajoitusten ja päiväkohtaisten saaliskiintiöiden asettamiseen vaikuttavista seikoista.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi peruuttaa luvan, jos luvanhaltija olennaisesti rikkoo asetettuja ehtoja eikä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen huomautuksesta ja varoituksesta huolimatta lopeta ehtojen rikkomista.

Kalastusmatkailuyrittäjän on luvan saatuaan suoritettava kalenterivuositain valtiolle 100 euron suuruinen kalastonhoitomaksu.

3 luku

Kalatalouden organisaatiot ja niiden tehtävät

19 §

Kalatalousviranomaiset

Valtion kalatalousviranomaisia ovat maa- ja metsätalousministeriö sekä ne elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, joille kalatalousasiat kuuluvat.

Lisäksi tässä laissa erikseen säädettyjä kalataloushallinnon viranomaistehtäviä hoitavat Metsähallitus ja Luonnonvarakeskus sekä kalastusvalvonnan osalta 99 §:ssä mainitut viranomaiset ja kalastusvalvojat.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tämän lain nojalla tekemä päätös sekä asian käsittelyyn liittyvät asiakirjat voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

20 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävänä on:

1) huolehtia valtiolle kuuluvasta kalataloushallinnosta;

2) valvoa yleistä kalatalousaluetta sekä edistää kestävästä kalastuksesta ja kalavarojen hoitoa;

3) antaa asiantuntija-apua kalatalousalueille;

4) valvoa, että kalatalousalueet toimivat lain ja sääntöjensä sekä käyttö- ja hoitosuunnitelman määräysten mukaisesti ja täyttävät niille kuuluvat tehtävät sekä ryhtyä toimenpiteisiin puutteiden ja epäkohtien korjaamiseksi;

5) ohjata ja valvoa valtion varoin tehtävää kalatalouden neuvontatyötä;

6) käsitellä asiat, jotka koskevat yhteydenpitoa kalatalousviranomaisten ja kalatalousalueiden välillä; sekä

7) hoitaa muut sille tässä laissa säädetty tehtävät.

Kalastusvalvontaa koskevissa asioissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi toimia viranomaisen virka-apupyynnön perustuen koko maan alueella.

21 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivalta talousvyöhykkeellä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen kuuluvista tehtävistä huolehtii Suomen talousvyöhykkeellä se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueen kohdalla kysymyksessä oleva osa talousvyöhykkeestä sijaitsee. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueiden välisen rajan katsotaan jatkuvan aluevesien ulkorajalta suuntaansa muuttamatta talousvyöhykkeen ulkorajaan saakka.

22 §

Kalatalousaluejako

Vesialueet jaetaan niiden omistussuhteista sekä hallinnollisista rajoista riippumatta kalatalousalueisiin. Kalatalousalue muodostuu kalataloudellisesti riittävän suuresta yhtenäisestä alueesta. Kalatalousalueeseen kuuluvaa aluetta määritettäessä on erityisesti huomioitava vaelluskalojen elinkierto, kalastuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen, valuma-

aluejako sekä vesialueiden jako vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004) tarkoitettuihin vesienhoitoalueisiin sekä merenhoitoalueeseen.

Kalatalousaluejako ei koske meressä olevaa yleistä vesialuetta siltä osin kuin kalavarojen kestävä käyttö ja hoito ei vaadi alueen sisällyttämistä kalatalousaluejakoon.

Kalatalousalueiden maantieteelliset rajat vahvistaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 33 §:ssä tarkoitetun alueellisen kalatalouden yhteistyöryhmän ehdotuksen perusteella kuultuaan maa- ja metsätalousministeriötä ja muita keskeisiä tahoja. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää myös kalatalousalueen jakamisesta, sen yhdistämisestä toiseen kalatalousalueeseen tai sen rajojen muuttamisesta, jos olosuhteiden muuttuminen tai muut erityiset syyt sitä edellyttävät. Hakemuksen edellä mainittujen toimenpiteiden tekemiseksi lukuun ottamatta rajojen vahvistamista voi tehdä kalatalousalue tai kalastusoikeuden haltija.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi asianomaisia kalatalousalueita sekä kalastusoikeuden haltijoita kuultuaan myös omaloitteisesti päättää kalatalousalueen rajojen muuttamisesta. Jos syntyy epäselvyyttä siitä, minkä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivaltaan kalatalousalueen rajojen muuttaminen kuuluu, maa- ja metsätalousministeriö ratkaisee toimivaltaa koskevan kysymyksen.

Kalatalousalueiden toimialueiden rajojen sijainnin perusteista voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

23 §

Kalatalousalueen oikeudellinen muoto, jäsenet ja toimielimet

Kalatalousalueet ovat julkisoikeudellisia yhdistyksiä, joiden tarkoituksena on kehittää alueensa kalataloutta sekä edistää jäsentensä yhteistoimintaa kalavarojen kestävä käytön ja hoidon järjestämiseksi. Kalatalousalue voi tehdä sitoumuksia sekä hankkia nimiinsä tai käytettäväkseen omaisuutta.

Kalatalousalueen jäseniä ovat alueen kalastusoikeuden haltijat sekä valtakunnalliset

kalastusalan järjestöt. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa luettelon valtakunnallisista kalastusalan järjestöistä viideksi vuodeksi kerrallaan.

Kalatalousalueen toimielimiä ovat yleiskokous, hallitus ja toiminnanjohtaja.

Kalatalousalueisiin sovelletaan tämän lain lisäksi yhdistyslain (503/1989) 11, 17, 20, 22, 24 §:ää, 26 §:n 2 momenttia, 27—31 §:ää, 35 §:n 2 momenttia ja 36 §:ää.

24 §

Kalatalousalueiden tehtävät

Kalatalousalueen tehtävät ovat:

- 1) kalavarojen kestävä käytön ja hoidon suunnittelu;
- 2) käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotuksen laadinta, hyväksytyn suunnitelman toimeenpano ja sen vaikutusten seuranta;
- 3) kalavarojen käyttöön ja hoitoon liittyvä tiedotus;
- 4) kalastuksenvalvonnan järjestäminen;
- 5) kalastuksen sekä kalakantojen hoitotoimenpiteiden seurantatietojen kerääminen;
- 6) kalastuksen yhtenäislupa-alueiden muodostamisen edistäminen vapaa-ajan ja kaupallisen kalastuksen tarpeisiin;
- 7) vesialueen omistajien kalatalousalueelle siirtämät tehtävät;
- 8) viehekalastuksesta kertyneiden korvausvarojen jako vesialueen omistajille;
- 9) muut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulohajaukseen sekä tähän lakiin perustuvat tehtävät.

25 §

Kalatalousalueen yleiskokous

Kalatalousalueen päätösvaltaa käyttää yleiskokous.

Seuraavilla kalatalousalueen jäsenillä on oikeus yhteen edustajaan yleiskokouksessa:

- 1) osakaskunta, jossa on vesialuetta vähintään 50 hehtaaria;
- 2) osakaskuntiin kuulumattomien, pinta-alaltaan vähintään 50 hehtaarin kokoisten vesialueiden omistajat;

3) sellaiset kalatalousalueeseen kuuluvien osakaskuntien tai osakaskuntiin kuulumattomien vesialueiden omistajien yhteenliittymät, joiden hallinnoimien vesialueiden yhteenlaskettu pinta-ala on vähintään 50 hehtaaria; joessa kuitenkin vähintään 30 hehtaaria;

4) 23 §:n 2 momentissa tarkoitettu valtakunnallinen kalastusalan järjestö, lukuun ottamatta vapaa-ajan kalastajia edustavaa järjestöä, jolla on oikeus kahteen edustajaan.

Erityisperusteisten kalastusetuksien haltijoilla on oikeus yleiskokouksessa yhteen yhteiseen edustajaan.

Kalatalousalueen yleiskokouksessa on kuitenkin vähintään 1 000 hehtaarin vesialueomaisuutta edustavalla edustajalla kolme ääntä, vähintään 500 mutta alle 1 000 hehtaarin vesialueomaisuutta edustavalla edustajalla kaksi ääntä sekä muita jäseniä edustavilla edustajilla yksi ääni. Rekisteröidyillä alueellisilla yhdistyksillä, joiden tarkoituksena on ympäristön- tai luonnonsuojelun edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kalastusalue tai osa siitä sijaitsee sekä saamelaisten kotiseutualueella Saamelaiskäräjillä on kalatalousalueen yleiskokouksessa oikeus yhteen edustajaan, jolla on kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus, mutta ei äänioikeutta.

Kalatalousalueella on oikeus kutsua yleiskokoukseen asiantuntijoita, joilla on kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus.

26 §

Kalatalousalueen yleiskokouksen tehtävät

Kalatalousalueen yleiskokous:

- 1) valitsee hallituksen;
- 2) päättää tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle;
- 3) vahvistaa vuotuisen toiminta- ja varainkäyttösuunnitelman sekä vuotta pitempää aikaa koskevan toimintasuunnitelman;
- 4) vahvistaa ehdotuksen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi;
- 5) vahvistaa ehdotuksen kalatalousalueen säännöiksi;
- 6) vahvistaa korvausvarojen jakamisen vesialueen omistajille;
- 7) päättää kalatalousalueelle palautuneiden korvausvarojen käytöstä;

8) päättää yleiskokouksen, hallituksen ja toiminnanjohtajan päätöksen oikaisemisesta.

27 §

Kalatalousalueen hallitus ja sen tehtävät

Kalatalousalueen hallitukseen kuuluu vähintään seitsemän jäsentä. Hallituksen jäsenen toimikausi on kolme vuotta. Hallituksen jäsenistä valitaan vuosittain kolmannes.

Kalatalousalueen hallituksen tehtävänä on:

- 1) yleiskokouksessa käsiteltävien asioiden valmistelu ja päätösten täytäntöönpano;
- 2) käyttö- ja hoitosuunnitelmaan kuuluvien tehtävien toimeenpano ja raportointi suunnitelman tavoitteiden toteutumisesta;
- 3) päätösten tiedoksianto;
- 4) kalastuksenvalvontaan liittyvien tehtävien hoidon järjestäminen; sekä
- 5) toiminnanjohtajan nimittäminen ja erotaminen.

Kalatalousalueen säännöissä voidaan hallitukselle 2 momentin mukaan kuuluvia tehtäviä, lukuun ottamatta kohdassa 5 tarkoitettuja tehtäviä, siirtää toiminnanjohtajalle.

28 §

Toiminnanjohtajan tehtävät

Toiminnanjohtaja hoitaa kalatalousalueen juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toiminnanjohtajalla on kalatalousalueen nimenkirjoitusoikeus.

Toiminnanjohtaja vastaa siitä, että kalatalousalueen kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty. Toiminnanjohtajan on annettava hallitukselle ja sen jäsenelle tiedot, jotka ovat tarpeen hallituksen tehtävien hoitamiseksi.

Toiminnanjohtajalla on oikeus olla läsnä hallituksen kokouksessa ja käyttää siellä puhevaltaa, vaikka hän ei olisikaan hallituksen jäsen, jollei hallitus päättä toisin.

Toiminnanjohtajalla on oikeus maksutta saada teknisen käyttöyhteyden kautta tietoja Maanmittauslaitokselta, jos näiden tietojen saaminen on tarpeen kalastuksenvalvonnan järjestämisestä tai viehekalastuksesta kertyneiden varojen jakamista varten.

29 §

Toimielimen jäsenten ja toimihenkilöiden vastuu

Kalatalousalueen toimielimen jäsenen ja toimihenkilön on hoitaessaan julkista hallintotehtävää noudatettava hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), saamen kielilakia (1086/2003) sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

Kalatalousalueen toimielimen jäsenen ja toimihenkilön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä silloin, kun he hoitaessaan julkista hallintotehtävää käyttävät julkista valtaa.

Kalatalousalueen toimielimen jäsenen ja toimihenkilön julkisen hallintotehtävän hoitamisessa aiheutuneen vahingon korvaamisesta on voimassa, mitä julkisyhteisön ja virkamielen korvausvastuusta sekä virkatoimessa aiheutuneen vahingon korvaamisesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

30 §

Kalatalousalueen säännöt

Kalatalousalueen säännöissä on mainittava:

1) kalatalousalueen nimi ja sen hallinnon kotipaikka sekä yleispiirtein ne vesialueet, jotka kalatalousalue käsittää;

2) miten edustajat kalatalousalueen yleiskokoukseen valitaan;

3) milloin kalatalousalueen yleiskokoukset on pidettävä;

4) miten kalatalousalueen yleiskokoukset kutsutaan koolle ja miten asiat käsitellään;

5) miten hallituksen jäsenten toiminta ja asioiden käsittely on järjestetty;

6) miten asiakirjat kalatalousalueen puolesta allekirjoitetaan;

7) kalatalousalueen toimihenkilöt, näiden tehtävät ja toimikausi sekä miten heidät otetaan toimeen;

8) varojen käytön ja tilinpidon perusteet;

9) tiedoksiantojen suorittamistapa; sekä

10) muut kalatalousalueen toiminnan kannalta tarpeelliset seikat.

Säännöt valmistelee kalatalousalue ja vah-

vistaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

31 §

Kirjanpito ja tilintarkastus

Kalatalousalueen tilikausi on kalenterivuosi. Kalatalousalueen on vuosittain luovutettava kertomus toiminnastaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Kertomuksen tulee sisältää tiedot olennaisista tapahtumista tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen, arvio tulevasta kehityksestä sekä selvitys käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumisesta.

Kalatalousalueen kirjanpitovelvollisuuteen, kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan kirjanpitolakia (1336/1997).

Kalatalousalue on velvollinen toimittamaan vuosittain tilintarkastuksen. Tilintarkastukseen sovelletaan tilintarkastuslakia (459/2007).

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kertomuksesta ja sen sisällöstä voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

32 §

Kalatalousalueen toiminnan valvonta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo toimialueensa kalatalousalueiden toimintaa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada kalatalousalueelta ja tilintarkastajilta salassapitosäännösten estämättä valvonnan kannalta tarpeelliseksi katsomansa tiedot, asiakirjat ja selvitykset. Kalatalousalueelta valvontaa varten saatuja tietoja ei saa ilmaista sivulliselle eikä käyttää muuhun tarkoitukseen ilman kalatalousalueen lupaa. Kalatalousalueen on ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle hallituksensa puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja toiminnanjohtajan nimet ja yhteystiedot.

Jos kalatalousalue sijaitsee useamman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella, kalatalousaluetta koskevat asiat käsitellään siinä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, jonka toimialueella enin

osa kyseisen kalatalousalueen vesipinta-alasta sijaitsee.

33 §

Alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus asettaa toimialueelleen alueellisia kalatalouden yhteistyöryhmiä avustamaan alueen kalatalousasioiden hoitamisessa, näkemysten yhteensovittamisessa sekä tutkimustiedon hyödyntämisessä. Yhteistyöryhmä asetetaan viideksi vuodeksi kerrallaan ja se koostuu kalatalousalueiden, kalatalous- ja ympäristöjärjestöjen, tutkimuksen, hallinnon, maakuntien liittojen sekä saamelaiden kotiseutualueella Saamelaiskäräjien edustajista.

Yhteistyöryhmä toimii elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ohjauksessa ja sen tehtävänä on tehdä esityksiä ja aloitteita kalastuksen järjestämisestä ja kalakantojen hoidosta. Yhteistyöryhmä arvioi käyttö- ja hoitosuunnitelmia ja niissä esitettyjä käyttö- ja hoitotoimenpiteitä sekä tekee esityksiä eri alueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmissa sekä valtakunnallisissa kalavarojen hoitosuunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden yhteensovittamiseksi. Yhteistyöryhmä tekee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ehdotuksen toimialueensa kalatalousaluejaoiksi.

4 luku

Kalavarojen käytön ja hoidon suunnittelu

34 §

Valtakunnalliset kalavarojen hoitosuunnitelmat

Kalavarojen kestävä käytön ja hoidon toteutumisen varmistamiseksi laaditaan tarvittaessa valtakunnallisia kalavarojen hoitosuunnitelmia. Hoitosuunnitelman valmistelusta vastaa maa- ja metsätalousministeriö yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa. Hoitosuunnitelman vahvistaa maa- ja metsätalousministeriö.

Vahvistetut valtakunnalliset kalavarojen hoitosuunnitelmat on otettava huomioon alueellisia käyttö- ja hoitosuunnitelmia laadittaessa ja täytäntöön pantaessa sekä järjestettä-

essä kalastusta yleisillä vesialueilla. Käyttö- ja hoitosuunnitelmissa ei saa vaikeuttaa valtakunnallisten kalavarojen hoitosuunnitelmien toteuttamista.

35 §

Velvoite käyttö- ja hoitosuunnitelman laatimiseksi

Kalatalousalueen on laadittava ja otettava käyttöön aluettaan koskeva käyttö- ja hoitosuunnitelma, jolla turvataan alueen kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto ja käyttö sekä biologinen monimuotoisuus, ja edistetään vapaa-ajan sekä kaupallisen kalastuksen toimintaedellytyksiä.

36 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman laatiminen

Kalatalousalue laatii ehdotuksen alueensa kalavarojen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi. Käyttö- ja hoitosuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon kalakantojen käytölle ja hoidolle muun lainsäädännön perusteella asetetut vaatimukset, kalavarojen valtakunnalliset hoitosuunnitelmat sekä sellaiset muut kalavarojen käyttö- ja hoitosuunnitelmat, joiden toteuttamiseen suunnitelmalla voi olla vaikutuksia.

Käyttö- ja hoitosuunnitelman on sisällettävä:

- 1) perustiedot vesialueiden ja kalakantojen tilasta;
- 2) suunnitelma kalastuksen kehittämis- ja edistämistoimenpiteiksi ja näitä koskeva tavoitetila sekä ehdotus vapaa-ajan kalastuksen yhtenäisluopajärjestelmän kehittämiseksi;
- 3) suunnitelma kalakantojen hoitotoimenpiteiksi;
- 4) ehdotus vaelluskalojen ja uhanalaisten kalakantojen elinkierron sekä muun biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä;
- 5) ehdotus tarvittaviksi kalastuksen alueelliseksi säätelytoimenpiteiksi;
- 6) ehdotus kalastonhoitomaksuina kerättävien varojen omistajakorvauksiin käytettävien osuuden jakamiseksi;
- 7) kalataloudellisesti merkittävien alueiden

sekä kaupalliseen kalastukseen ja kalastusmatkailutarkoitukseen hyvin soveltuvien alueiden määritys;

8) kullakin kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvalla alueella kaupalliseen kalastukseen soveltuvien pyydysten määritys;

9) suunnitelma kalastustietojen seurannan ja kalastuksenvalvonnan järjestämiseksi.

Käyttö- ja hoitosuunnitelmaan sisällytettävistä seikoista voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

37 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman hyväksyminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hyväksyy käyttö- ja hoitosuunnitelman. Suunnitelma on hyväksyttävä, jos se:

1) on tässä laissa säädettyjen vaatimusten mukainen;

2) on yhteensopiva valtakunnallisten kalavarojen hoitosuunnitelmien kanssa eikä vaikeuta niiden toteuttamista;

3) on yhteensopiva muiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien kanssa; ja

4) on käsitelty alueellisessa kalatalouden yhteistyöryhmässä.

Suunnitelman koskiessa saamelaiden kotiseutualueella on hyväksymisen edellytyksenä 1 momentissa säädetyn lisäksi se, että saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 9 §:ssä säädettyä neuvotteluvuorot noudatetaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi palauttaa ehdotuksen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi kalatalousalueelle uudelleen valmisteltavaksi, jos ehdotus ei täytä hyväksymisen edellytyksiä.

Jos kalatalousalue jättää ehdotuksen laatimatta määräajassa tai ei ehdotuksen palauttamisesta huolimatta laadi hyväksymisen edellytykset täyttävää ehdotusta, elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus voi pidättäytyä maksamasta kalatalousalueelle 82 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja varoja, kunnes hyväksymisen edellytykset täyttävä ehdotus on toimitettu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi toimeenpanna kalatalousalueen ehdotukset tarvittaviksi kalastuksen alueelliseksi sääntelytoimenpiteiksi rajoittamalla alueen kalas-

tusta suunnitelman hyväksymistä koskevassa päätöksessään 53, 54 ja 57 §:ssä sekä 67 §:n 4 momentissa ja 71 §:n 3 momentissa säädettyjen toimivaltuuksiensa mukaisesti.

38 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman voimassaolo ja muuttaminen

Käyttö- ja hoitosuunnitelma on voimassa enintään kymmenen vuotta sen hyväksymisestä. Jos uutta suunnitelmaa ei ole hyväksytty ennen vanhan suunnitelman voimassaolon päättymistä, vanha suunnitelma on voimassa kunnes uusi suunnitelma on tullut voimaan.

Jos kalatalousalueen kalakantojen tila on suunnitelman voimassaoloaikana muuttunut niin oleellisesti, ettei suunnitelman toteuttaminen enää täyttäisi sille asetettuja tavoitteita, on kalatalousalueen ryhdyttävä toimiin suunnitelman muuttamiseksi. Aloitteen suunnitelman muuttamiseksi voi tehdä suunnitelman hyväksynyt elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai kalatalousalue itse.

Ehdotus suunnitelman muutokseksi on esitettävä hyväksyttäväksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, joka hyväksyy muutokset osaksi suunnitelmaa 37 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen.

Ehdotus uudeksi suunnitelmaksi on esitettävä hyväksyttäväksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle viimeistään kuusi kuukautta ennen voimassaolevan suunnitelman voimassaolon päättymistä.

39 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpanon valvonta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo, että kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma toimeenpannaan. Jos kalatalousalue laiminlyö suunnitelman toimeenpanon siten, että alueella olevan kalakannan tai -lajin elinvoimaisuus vaarantuu, elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus voi pidättäytyä maksamasta kalatalousalueelle 82 §:ssä tarkoitettuja varoja, kunnes toimeenpanon on ryhdytty.

40 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpano ja seuranta

Kalatalousalueen kalavarojen käyttö ja hoito on järjestettävä hyväksytyyn käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisesti. Kalatalousalue ja kalastusoikeuden haltijat vastaavat suunnitelman toteuttamisesta siltä osin kuin suunnitelman toteuttaminen niitä koskee. Viranomaisten on otettava toiminnassaan huomioon kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman kalavarojen käyttöä ja hoitoa koskevat yleiset suuntaviivat.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on kuuden kuukauden kuluessa suunnitelman hyväksymisestä ilmoitettava suunnitelmasta kunnan kaavoituksesta vastaavalle viranomaiselle. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriölle on ilmoitettava suunnitelmaan sisältyvistä säätelytoimenpide-ehdotuksista, jotka edellyttävät lainsäädännön muuttamista tai joilla on vaikutusta valtakunnallisten kalavarojen hoitosuunnitelmien laadintaan ja kehittämiseen.

Kalatalousalue, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä seuraavat suunnitelman toimeenpanon vaikutuksia ja tavoitteiden toteutumista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyynnöstä oikeutettu saamaan kalatalousalueelta tietoja suunnitelman toteutumisesta.

5 luku

Pyynnin järjestäminen

41 §

Kalastuksen järjestäminen

Kalastus on järjestettävä käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisesti.

Kalastuksen järjestämisestä vastaa kalastusoikeuden haltija.

Jos yhteisellä vesialueella on erityisperusteisia kalastusetuuksia, niiden osakaskiinteistöjen omistajien ja vesialueen osakkaiden on huolehdittava kalastuksen järjestämisestä yhdessä.

42 §

Osakaskunnan kalastusoikeuden jakaminen

Oikeus osakaskunnan vesialueen käyttöön määräytyy pyydysyksiköiden perusteella. Pyydysyksiköitä jaettaessa on otettava huomioon yhteisen vesialueen osakkaat sekä muut, joilla on oikeus harjoittaa kalastusta sanotulla vesialueella.

Jollei kalaveden käytöstä muuta osakaskunnassa päätetä, pyydysyksiköt jakautuvat yhteisen kalaveden osakkaiden kesken heidän vesialueosuuksiensa mukaisesti. Osakaskunta voi antaa tarkempia määräyksiä osakkaille kuuluvan kalastusoikeuden käyttämisestä.

43 §

Kalastusoikeuksien yhteensovittaminen erityisellä kalastusalueella

Jollei erityisperusteista kalastusetuutta perustettaessa muuta ole määrätty, yhteiseen vesialueeseen sisältyvällä erityisellä kalastusalueella kalastusoikeus jakautuu yhteisen alueen osakaskiinteistöjen ja erityisperusteisen kalastusetuuden osakaskiinteistöjen kesken siten, että erityisperusteisen kalastusetuuden osakaskiinteistöjen pyydysyksiköiden enimmäismäärä on samansuuruinen kuin sellaisen yhteisen vesialueen osakaskiinteistöjen pyydysyksikömäärä, joka talojen verollepanossa määrätyn veroluovun perusteella vastaa suuruudeltaan kiinteistöä, johon kuuluu erityisperusteinen kalastusetuus. Mitä edellä säädetään, sovelletaan myös osakaskuntaan kuulumattomaan vesialueeseen.

Jollei erityisperusteista kalastusetuutta perustettaessa muuta ole määrätty, valtiolle kuuluvaan vesialueeseen sisältyvällä erityisellä kalastusalueella kalastusoikeus jakautuu siten, että puolet kalastusalueen kestävän kalastuksen enimmäismäärästä kuuluu valtiolle ja puolet erityisperusteisten kalastusetuksien osakaskiinteistöille lukuun ottamatta Inarijärveä, jossa valtiolle kuuluu kaksi kolmasosaa ja erityisperusteisten kalastusetuksien osakaskiinteistöille yksi kolmasosa kestävän kalastuksen enimmäismäärästä.

Jos valtiolle kuuluvalla vesialueella olevaan erityiseen kalastusalueeseen koh-

distuu useita eri erityisperusteisia kalastusetuuksia, jakautuu erityisperusteisten kalastusetuuksien osakaskiinteistöille kuuluva kalastusoikeus näiden kesken talojen verollepanossa määrättyjen verolukujen mukaisessa suhteessa ja kuhunkin taloon kuuluvien osakaskiinteistöjen kesken sen mukaan kuin kukin osakaskiinteistö on saanut osuutta yhteiseen etuuteen.

44 §

Kalastusoikeuksien yhteensovittaminen erityisellä kalastuspaikalla

Erityisperusteisen kalastusetuuden mukainen kalastusoikeus erityisellä kalastuspaikalla kuuluu yksinomaan erityisperusteisen kalastusetuuden osakaskiinteistöille, jollei muuta erityisperusteista kalastusetuutta perustettaessa ole määrätty. Vesialueen omistaja saa erityisellä kalastuspaikalla harjoittaa muuta kalastusta, jollei se merkittävästi häiritse erityisperusteisen kalastusetuuden käyttämistä. Kalastusetuuden kuuluessa usealle kiinteistölle kalastusoikeus niiden kesken jakautuu osuuksien mukaisessa suhteessa.

Erityiseen kalastuspaikkaan kohdistuvan kalastusoikeuden osakaskiinteistöille määrätään niiden kokonaispyydysyksikkömäärä vertaamalla kalastuspaikasta saatavaa saalis määrää koko saalis määrään siltä vesialueelta, johon kalastusetuus sisältyy.

45 §

Kalastuksen järjestäminen valtion vesialueella

Valtiolle kuuluvalla vesialueella 41 §:ssä tarkoitetuista tehtävistä huolehtii Metsähallitus. Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa Metsähallituksen tulee vuosittain pyytää lausunto kalastuksen järjestämisestä ja kalastus lupien myöntämisessä noudatettavista periaatteista Metsähallituksesta annetun lain (1378/2004) 20 §:ssä tarkoitettulta neuvottelukunnalta.

Kalastuksen järjestämisestä valtiolle kuuluvalla vesialueella voidaan säätää tarkem-

min maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

6 luku

Kalastuksen ohjaus ja rajoittaminen

46 §

Kielletyt kalastustavat, pyyntimenetelmät ja kalastusvälineet

Seuraavat kalastustavat, pyyntimenetelmät ja kalastusvälineet ovat kiellettyjä kalastuksessa:

- 1) räjähdyksellä tai muulla tavalla aikaansaatua paine;
- 2) ampuma-aseet;
- 3) huumaavat, myrkylliset tai muutoin vettä pilaavat aineet;
- 4) sähkövirta;
- 5) koukun tahallinen tartuttaminen kalaan ulkopuolelta;
- 6) atrain, harppuuna tai niihin verrattava terä, koukku tai kärjellä varustettu väline sekä kalastus tulta tai valoa käyttäen haavilla vaelluskalavesistön joessa, koski- ja virta-alueilla sekä 15 päivästä huhtikuuta 31 päivään toukokuuta muissakin vesissä;
- 7) vaelluskalavesistön koski- ja virta-alueella onginta, pilkintä ja kalastus harrilaudalla;
- 8) verkko, joka ajelehtii virtausten mukana tai alukseen kiinnitettynä;
- 9) muut pyydykset ja laitteet sekä kalastustavat, jotka tarpeettomasti vahingoittavat tai tappavat kaloja taikka vaarantavat kalakanan säilymistä tai ovat haitallisia luonnon monimuotoisuudelle.

Kiellettyjä kalastusvälineitä ei saa säilyttää kalastukseen käytettävässä kulkuneuvossa tai pitää pyyntiä varten helposti käsillä. Metsästyksen käytettävän ampuma-aseen kuljettaminen on kuitenkin sallittu.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin kielletyistä kalastustavoista, pyyntimenetelmistä ja kalastusvälineistä, kiellettyjen pyydysten rakenteesta sekä langasta kudottujen pyydysten solmuvälin ja pyydysten muiden ominaisuuksien mittaamisesta.

47 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen poikkeuslupa

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi siirtoistutusta, kalanviljelytoimintaa, tutkimustyötä, kalastusperinteen ylläpitämistä, kalataloudellisten veloitteiden toimeenpanemista tai hyödyntämistä taikka muuta kalavarojen käyttöön ja hoitoon liittyvää tarkoitusta varten perustellusta syystä myöntää poikkeuslupan:

- 1) kielletyn kalastustavan, pyyntimenetelmän tai kalastusvälineen käyttöön tai säilyttämiseen;
- 2) kiellettyä ajankohtana kalastamiseen;
- 3) sallittua määrää suuremman saaliin ottamiseen;
- 4) sallittua määrää useampien pyydysten käyttämiseen;
- 5) vapautettavaksi määrätyn kalan pyytämiseen ja ottamiseen;
- 6) kalastamiseen kalastuskieltoalueella;
- 7) rauhoitetun kalalajin tai -kannan kalastamiseen;
- 8) jäljempänä 91 §:n 2 momentissa säädetystä kiellosta poikkeamiseen kalastuskilpailussa saadun saaliin osalta.

Lupaa ei saa myöntää, jos se vaarantaisi tämän lain mukaisen tai sen nojalla annetun rajoituksen tarkoituksen taikka käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumisen.

48 §

Pyydysten asettaminen ja merkintä

Kalanpyydystä ei saa asettaa veteen niin, että sen nielu on avoinna veden pinnan yläpuolella eikä myöskään säilyttää siten, että se aiheuttaa vaaraa riista- tai muille eläimille.

Pyyntiin asetetut kiinteät ja seisovat pyydykset on merkittävä siten, että ne ovat selvästi muiden vesistöissä liikkuvien havaittavissa. Pyydysten merkintään käytettäviä välineitä ei saa asettaa tai jättää veteen ilman pyydyksiä lukuun ottamatta kalastamista jäältä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuihin pyydyksiin tulee lisäksi merkitä pyydyksen asettajan nimi ja yhteystiedot sekä kalastusoikeu-

den osoittava merkki siten, että ne ovat havaittavissa ilman, että pyydystä tarvitsee nostaa vedestä. Kalastusoikeuden osoittavaa merkkiä ei tarvitse kuitenkaan kiinnittää pyydykseen sellaisilla alueilla, joilla kalastusoikeuden omistaja ei ole ottanut käyttöön kalastusoikeuden osoittavaa merkkijärjestelmää.

Pyydysten asettamisesta ja merkinnästä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

49 §

Kaupalliseen kalastukseen tarkoitettujen pyydykset

Ainoastaan kaupallisilla kalastajilla ja heidän lukuunsa toimivilla on kaupallista kalastusta harjoittaessaan oikeus käyttää kaupalliseen kalastukseen tarkoitettuja pyydyksiä. Tällaisia pyydyksiä ovat trooli sekä muualla kuin leveysasteen 67°00'N pohjoispuolisissa vesissä verkot, joiden yhteen laskettu pituus on pyynti- tai venekuntaa kohden enemmän kuin 240 metriä. Yleisellä vesialueella meressä ja Suomen talousvyöhykkeellä kaupalliseen kalastukseen tarkoitettuja pyydyksiä ovat lisäksi:

- 1) isorysä; ja
- 2) pyynti- tai venekuntaa kohden koukkupydykset, joissa on yhteensä enemmän kuin 100 koukkua.

Kaupallisten kalastajien ja heidän lukuunsa toimivien on 99 §:ssä tarkoitettujen viranomaisen tai kalastuksentralvojan sitä pyytäessä todistettava oikeutensa käyttää 1 momentissa tarkoitettuja pyydyksiä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin kaupalliseen kalastukseen tarkoitettujen pyydysten rakenteesta ja teknisistä ominaisuuksista.

50 §

Häiriön välttäminen

Kalastusta harjoitettaessa ei saa aiheuttaa tarpeetonta haittaa ja häiriötä ympäristölle, muille vesilläliikkujille, muulle luvalliselle kalastukselle taikka rannan omistajalle tai haltijalle. Edellä 7 §:ssä tarkoitettua kalas-

tusta ei saa harjoittaa viittäkymmentä metriä lähempänä 49 §:ssä mainittua troolia ja isorysää.

Luvallista kalastusta ei saa tahallisesti estää tai vaikeuttaa.

51 §

Rapujen pyynti ja säilyttäminen

Rapuruton leviämisen ehkäisemiseksi rapujen pyynnissä käytettävät välineet on kuivattava, desinfioitava tai pakastettava ennen niiden siirtämistä vesistön toiseen osaan tai toiseen vesistöön.

Rapuja saadaan säilyttää sumpuissa tai muissa vastaavissa laitteissa vain siinä vesistön osassa, josta ne on pyydetty.

52 §

Kalastuksen rajoittamista koskeva asetuse- *nantovaltuus*

Valtioneuvoston ja maa- ja metsätalousministeriön on osaltaan huolehdittava kalavarojen kestävästä käytöstä ja hoidon toteuttamisesta luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi.

Vesialueella, jossa esiintyy kalalaji tai -kanta, jonka elinvoimaisuus tai tuotto on heikentynyt tai vaarassa heikentyä taikka vesialueella, joka on keskeinen kalalajin tai -kannan lisääntymisen kannalta, voidaan valtioneuvoston asetuksella:

- 1) kieltää kalastaminen tietyllä pyydyksellä tai kalastustavalla taikka rajoittaa sitä;
- 2) kieltää kalastaminen tietyssä ajankohdassa tai rajoittaa sitä;
- 3) rajoittaa käytettävien pyydysten määrää;
- 4) kieltää tiettyä määrää suuremman saaliin ottamisen;
- 5) kieltää tiettyä sukupuolta tai kokoluokkaa olevien kalojen taikka sellaisten kalojen saaliiksi ottamisen, joita ei ole merkitty 75 §:n nojalla säädetyllä tavalla; sekä
- 6) antaa tarkempia määräyksiä pyydysten rakenteesta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa teknisluonteisia säännöksiä pyydysten rakenteesta ja käyttötavasta sekä yksityiskohtaisia säännöksiä pyydysten käyt-

töajasta, pyydys- ja saalismääristä sekä kalojen vapauttamisvelvollisuudesta, jos se 2 momentissa tarkoitettua syystä on tarpeen.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja asetuksia annettaessa voidaan niiden mukaiset velvoitteet asettaa erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kalastajille.

53 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivalta rajoittaa kalastusta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi, jos vesialueella esiintyy kalalaji tai -kanta, jonka elinvoimaisuus tai tuotto on heikentynyt tai vaarassa heikentyä taikka vesialue on keskeinen kalalajin tai -kannan lisääntymisen kannalta:

- 1) kieltää kalastamisen tietyllä pyydyksellä tai kalastustavalla taikka rajoittaa sitä;
- 2) kieltää kalastamisen tietyssä ajankohdassa tai rajoittaa sitä;
- 3) rajoittaa käytettävien pyydysten määrää;
- 4) kieltää tiettyä määrää suuremman saaliin ottamisen; sekä
- 5) kieltää tiettyä sukupuolta tai kokoluokkaa olevien kalojen taikka sellaisten kalojen saaliiksi ottamisen, joita ei ole merkitty jäljempänä 75 §:n nojalla säädetyllä tavalla.

Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi asettaa 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua rajoituksen tai kiellon, jos se vesiliikenteelle aiheutuvan vaaran estämiseksi on välttämätöntä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja rajoituksia tai kielloja voidaan määrätä enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan. Rajoitukset tai kiellot voidaan asettaa erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kalastajille.

Rajoitukset tai kiellot eivät saa rajoittaa kalastusoikeuden hyödyntämistä enempää kuin on välttämätöntä rajoituksen tai kiellon tavoitteen saavuttamiseksi.

54 §

Yleiskalastusoikeuksien rajoittaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

voi määrättyllä vesialueella rajoittaa onkimista, pilkkimistä ja viehekalastusta taikka kieltää ne, jos se on tarpeen:

1) käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden tai kalakannan tavanomaista tehokkaamman hoidon tulosten turvaamiseksi;

2) kalataloudellisen tutkimuksen suorittamiseksi;

3) kalakannan turvaamiseksi;

4) kaupallisessa tai muussa erityisessä tarkoituksessa tehtyjen kala- tai rapuistutusten taloudellisen hyödyntämisen turvaamiseksi; tai

5) toistuvan tai jatkuvan kalojen kutualueisiin kohdistuvan häirinnän estämiseksi.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä 1 momentissa tarkoitetun rajoituksen tai kiellon enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan joko omasta aloitteestaan taikka kalastusoikeuden haltijan, kaupallisen kalastajan, kalatalousalueen taikka sen aloitteesta, jonka etua asia koskee. Rajoitusta tai kieltoa on haettava kirjallisesti ja hakemukseen on liitettävä selvitys hakemisen perusteista ja esitetystä rajoitus- tai kieltoalueesta karttaliitteineen. Rajoitus- tai kieltoalue voi olla kokonaisuudessaan enintään 25 prosenttia kalatalousalueen vesipinta-alasta. Rajoitukset tai kiellot eivät saa heikentää mahdollisuutta hyödyntää yleiskalastusoikeuksia enempää kuin on välttämätöntä rajoituksen tai kiellon tavoitteen toteuttamiseksi.

55 §

Kalojen rauhoitus

Jos jonkin kalalajin tai -kannan lisääntyminen vaarantuu tai sen heikentyneiden kantojen suojeleminen sitä edellyttää, voidaan kyseinen kalalaji tai -kanta rauhoittaa koko maassa tai tietyllä alueella valtioneuvoston asetuksella.

Rauhoitetun kalan pyydystäminen, myynti ja sellaisten pyydysten käyttö, jotka erityisesti soveltuvat sen pyydystämiseen, on rauhoitusaikana kielletty. Rauhoitusaikana kielletyistä pyydyksistä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

56 §

Kalojen pyyntimitat

Kalalajeille tai -kannoille voidaan säätää alin ja ylin pyyntimitta, jos se on tarpeen kalavarojen kestävä tuoton, heikentyneiden kantojen tai kalalajin luontaisen elinkierron turvaamiseksi.

Alinta pyyntimittaa pienemmän ja ylintä pyyntimittaa suuremman kalan pyytäminen on kielletty.

Alimmista ja ylimmistä pyyntimitoista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

57 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeus määrätä pyyntimitoista

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi alueellisen erityistilanteen huomioimiseksi kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta taikka omasta aloitteestaan määrätä alueelle 56 §:n nojalla säädettyistä laji- tai kantakohtaisista pyyntimitoista poikkeavat pyyntimitat, jos kalalajin tai -kannan tila alueella poikkeaa olennaisesti siitä, mikä on ollut perusteena sitä koskevien pyyntimittojen säätämiselle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeudesta määrätä pyyntimitoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

58 §

Kalojen vapauttaminen

Pyyntimittojen vastainen kala on välittömästi laskettava takaisin veteen, ellei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

Kala on aina laskettava takaisin veteen, jos se on saatu:

- 1) rauhoitus- tai kieltoaikana;
- 2) kielletyllä kalastusvälineellä tai pyydyksellä; tai
- 3) kielletyllä kalastustavalla tai pyyntimenetelmällä.

59 §

Uhanalaisten eläinlajien suojelu

Valtioneuvoston asetuksella voidaan enin-

tään viideksi vuodeksi kerrallaan kieltää tietynlaisen pyydyksen tai kalastustavan käyttäminen tietyllä vesialueella ja antaa yksityiskohtaisia säännöksiä pyydysten käyttöajoista, jos se luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla uhanalaiseksi määritellyn eläinlajin elinvoimaisena säilymiseksi ja lajin suotuisan suojelutason saavuttamiseksi on tarpeen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan enintään viideksi vuodeksi kerrallaan antaa tiettyä vesialuetta koskevia yksityiskohtaisia teknisluonteisia säännöksiä pyydysten rakenteesta ja käyttötavasta, jos se 1 momentissa tarkoitetun uhanalaisen eläinlajin elinvoimaisena säilymiseksi ja lajin suotuisan suojelutason saavuttamiseksi on tarpeen.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään lajista, koskee myös alalajia, rotua, kantaa ja muotoa.

60 §

Sopimukset saimaannorpan suojelemiseksi

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä vesialueen omistaja tai erityisen oikeuden haltija voivat tehdä saimaannorppakannan elinvoimaisena säilymiseksi ja saimaannorpan suotuisan suojelutason saavuttamiseksi sopimuksen kalastuksen rajoittamisesta ja kieltämisestä tietyllä vesialueella. Sopimus voidaan tehdä enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

61 §

Korvaukset uhanalaisten eläinlajien suojelusta aiheutuneesta haitasta

Jos 59 §:n 1 momentin nojalla säädetty kieltö aiheuttaa vesialueen omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellistä haittaa, hänellä on oikeus saada siitä valtiolta täysi korvaus. Valtiota korvausasiassa edustaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä sen, joka katsoo olevansa oikeutettu korvaukseen, on pyrittävä sopimukseen korvauksen määrästä. Jos korvauksesta ei ole voitu sopia, toimitusta korvauksen määräämiseksi voidaan hakea Maanmittauslaitokselta vuoden kuluessa hakemuksen perusteena ole-

van kiellon voimaantulosta. Korvauksen määräämiseen sovelletaan, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977) säädetään. Korvaukselle on maksettava mainitun lain 95 §:n 1 momentin mukaista korkoa siitä päivästä, jolloin korvaukseen oikeutettu on hakenut Maanmittauslaitokselta määräystä korvaustoimituksesta.

Oikeutta tämän pykälän mukaiseen korvaukseen ei kuitenkaan ole sellaisesta haitasta, josta haitankärsijä on oikeutettu korvaukseen jonkin muun lain tai sopimuksen nojalla.

62 §

Sivusaalisilmoitus

Hylkeen ja pyöriäisen pyydykseen jäämisestä on pyydyksen haltijan viipymättä ilmoitettava Luonnonvarakeskukselle.

7 luku

Vaelluskalat ja kalan kulun turvaaminen

63 §

Yleinen kalan kulun turvaaminen

Kalastusta ei saa harjoittaa siten, että estetään kalojen pääsy niiden kutu- tai syönösalueelle tai muualle, missä pyyntiä kalakannan turvaamiseksi on rajoitettu, taikka siten, että vaikeutetaan tarpeettomasti kalakan- nan hoitoa.

64 §

Vaelluskalavesistöjen sekä koski- ja virta-alueiden määrittely

Vaelluskalavesistöillä tarkoitetaan sellaista vesialuetta, jota vaelluskalat käyttävät keskeisenä vaellustienään tai lisääntymisalueenaan.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan vaelluskalavesistöksi säätää myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu vesialue, jos se on tarpeen vaelluskalojen luontaisen elinkierron edellytysten luomiseksi.

Vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueen rajat voidaan määrittää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksellä.

65 §

Kalastuksen rajoittaminen vaelluskalojen kulun turvaamiseksi

Valtioneuvoston asetuksella voidaan vaelluskalavesistössä rajoittaa otettavan saaliin ja käytettävien pyydysten enimmäismäärää sekä kalastamista sellaisella alueella, pyydyksellä, kalastustavalla tai sellaisena ajankohtana, että vaelluskalojen kulku tai luontainen elinkierto olennaisesti häiriintyy.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa teknisluonteisia säännöksiä pyydysten rakenteesta ja käyttötavasta sekä yksityiskohtaisia säännöksiä pyydysten käytöstä ja pyydys- sekä saalismääristä, jos se vaelluskalan kulun tai luontaisen elinkierron häiriintymisen estämiseksi vaelluskalavesistössä on tarpeen.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja asetuksia annettaessa voidaan niiden mukaiset velvoitteet asettaa erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kalastajille.

66 §

Jokisuukalastuksen kieltö

Vaelluskalavesistöön kuuluvassa joessa sekä meressä viittä kilometriä lähempänä tällaisen joen suuta on kalastus troolilla ja nuotalla kielletty.

Meressä kilometriä lähempänä 1 momentissa tarkoitettujen joen suuta on kalastaminen verkolla kielletty 15 päivästä elokuuta 31 päivään lokakuuta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettulle merialueelle ei ilman aiemmin saavutettua oikeutta saa asettaa isorysää pyyntiin kolmea kilometriä lähemmäksi joen suuta.

67 §

Kalaväylä

Vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 4 kohdan tarkoittamassa joessa ja vesilain 1 luvun 6 §:n 1 momentin tarkoittamassa salmessa tai kapeikossa on kalaväylä, joka on pidettävä vapaana pyydyksistä kalan kulun turvaamiseksi.

Kalaväylä on kolmannes keskivedenkor-

keuden mukaisesta joen, salmen tai kapeikon leveydestä sen syvimällä kohdalla.

Missä joki yhtyy mereen tai järveen kalaväylä on kolmannes keskivedenkorkeuden mukaisesta vesialueen leveydestä sen syvimällä kohdalla ja ulottuu niin kauaksi selkäveteen, että kalan kulku on turvattu.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kuitenkin kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta taikka omasta aloitteestaan määrätä kalaväylän leveyden tai sijainnin enintään kymmenen vuoden määräajaksi toisin, jos se kalan kulun turvaamiseksi on välttämätöntä.

68 §

Kalaväylän pitäminen vapaana pyydyksistä

Kiinteiden ja seisovien pyydysten pitäminen kalaväylässä lukuun ottamatta rapumertaa on kielletty.

Kalastettaessa troolilla ja nuotalla kalaväylässä tulee yli puolet väylän leveydestä pitää vapaana.

69 §

Kalaväylän ja jokisuualueiden rajojen selvittäminen

Kalaväylän ja 66 §:ssä tarkoitettujen jokisuualueiden rajat voidaan selvittää ja merkitä kartalle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta suoritettavassa maanmittaustoimituksessa. Toimituksen suorittaa toimitusinsinööri ilman uskottuja miehiä, ja siihen on muuten sovellettava mitä kiinteistömuodostamislaissa rajankäynnistä säädetään. Toimituskustannuksista vastaa hakija.

70 §

Kalastaminen purossa

Kiinteiden ja seisovien pyydysten käyttäminen vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettussa purossa on kielletty lukuun ottamatta katiskaa sekä rapu- ja nahkaismerta.

71 §

Kalatiessä kalastaminen

Kalan kulun turvaamiseksi rakennetussa kalatiessä sekä kahdensadan metrin matkalla sen tai muun vastaavan laitteen ylä- ja alapuolella on kaikenlainen kalastus kielletty.

Kalastusta ei saa harjoittaa voima- ja muuhun laitokseen vettä johtavassa kanavassa eikä sadan metrin matkalla vesistön poikki rakennetun patoturvallisuuslain (494/2009) 4 §:n 1 kohdassa tarkoitetun padon alapuolella.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi, milloin vaelluskalakannan turvaaminen sitä edellyttää, enintään viiden vuoden määräajaksi kieltää kalastuksen padon alapuolella enintään viidensadan metrin matkalla samoin kuin patoaltaassa padon yläpuolella sekä tekojärven ja muussa tekoaltaassa.

72 §

Poikkeus kiellosta kalastaa jokisuualueella, kalaväylässä sekä kalatiessä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää tilapäisen luvan 66, 68 tai 71 §:n mukaan kiellettyyn kalastukseen, jos tällainen toimenpide on välttämätön yleisen kalatalousedun turvaamiseksi tai muusta erityisestä syystä, eikä vaaranna kalan kulkua vesistöissä tai käyttö- ja hoitosuunnitelman toteuttamista.

8 luku

Kalojen istuttaminen ja muu kalavesien hoito

73 §

Kielletyt istutukset

Kalojen ja rapujen istutukset, jotka ilmeisesti heikentävät luonnon monimuotoisuutta vaarantamalla luonnossa esiintyvän kala- tai rapulajin tai muun lajin tai näiden kannan säilymisen, ovat kiellettyjä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin kiellettyjen istutusten perusteista.

74 §

Kalojen ja rapujen istuttaminen

Kalojen istuttaminen on sallittu ainoastaan, jos kyseessä olevan lajin tai kannan istuttaminen kohdevesistöön sisältyy kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaan.

Uuden lajin tai kannan kotiutusistutukseen sekä kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa määrittämättömään istutukseen on saatava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Lupa voidaan myöntää, jos istutus ei vaikeuta kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteuttamista eikä vaaranna kohdevesistön kala- tai rapukannan elinvoimaisena säilymistä taikka luonnon monimuotoisuutta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kieltää istutusten tekemisen sellaisesta vesistöistä tai vesiviljelylaitoksesta, johon liittyy riski kala- tai raputautien leviämiseen luonnonvesiin.

Istuttajan on ilmoitettava istutuksesta kolmen kuukauden kuluessa 94 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuun istutusrekisteriin. Istutuksesta kirjattavista tiedoista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Edellä 1 momentissa säädetty ei kuitenkaan koske vesilain 3 luvun 14 §:n nojalla tehtäviä istutuksia.

75 §

Istutettavien kalojen merkintä

Jos kalakantojen kestävä hyödyntämisen turvaaminen sitä edellyttää, voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää tiettyjen kalalajien, -kantojen tai niiden tiettyjen ikä- taikka kokoryhmien istuttamisen edellytykseksi se, että ne tai osa niistä on merkitty ennen istuttamista sellaisella merkinnällä, joka voidaan ulkoisesti tai muutoin tunnistaa kalasta.

76 §

Poikkeukset istutuskielloista

Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus voi tutkimus-, koulutus- sekä kalanviljelytarkoituksiin, kaupallisen kalastuksen edellytysten olennaisen heikentymisen estämiseksi tai

muusta erityisestä syystä myöntää poikkeuksen 73 ja 74 §:ssä tai niiden nojalla säädettyistä kielloista.

77 §

Kalojen ja rapujen maahantuonti

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii tulokaslajien ja paikallisesti esiintymättömien lajien käytöstä vesiviljelyssä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 708/2007 tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Muun kuin Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän kala- tai rapulajin tai niiden kantojen tai sukusolujen maahantuonti luonnonvesiin päästämistä tai vesiviljelytoimintaa varten on kielletty ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus käsittelee maahantuontilupaa koskevat hakemukset 1 momentissa mainitussa neuvoston asetuksessa määrättyä menettelyä noudattaen.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen lupien myöntämisen edellytyksistä voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

78 §

Eräiden Ylä-Lapin vesistöjen kalakantojen suojelu

Valtioneuvoston asetuksella voidaan Tenojoen, Näätämöjoen, Paatsjoen, Tuulomajoen ja Uutuanjoen vesistöalueiden kalakantojen suojelemiseksi asettaa kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja toimenpiteitä, jotka koskevat:

1) elävien kalojen, mädin sekä kalastuksessa käytettävien kulkuneuvojen, välineiden, pyydysten ja syöttikalojen siirtämistä mainituille alueille;

2) syöttikalojen käyttämistä alueilla harjoitettavassa kalastuksessa;

3) alueiden ulkopuolelta tuotujen kalojen perkausta alueiden luonnonvesissä; sekä

4) perkausjätteiden laskemista alueiden luonnonvesiin.

9 luku

Kalatalouden edistäminen ja rahoitus

79 §

Kalastonhoitomaksu ja sen tarkistaminen

Muunlaista kalastusta kuin onkimista tai pilkkimistä harjoittavan 18—64-vuotiaan henkilön on suoritettava valtiolle kalastonhoitomaksu. Kalastonhoitomaksu on 39 euroa kalenterivuodelta, 12 euroa seitsemältä vuorokaudelta ja 5 euroa vuorokaudelta.

Todistus kalastonhoitomaksun suorittamisesta on pidettävä mukana kalastettaessa sekä vaadittaessa näytettävä 99 §:ssä tarkoitettulle viranomaiselle tai kalastuksenvalvojalle.

Kalastonhoitomaksun suuruus tarkistetaan viisivuotiskausittain valtioneuvoston asetuksella rahan arvon muutosta vastaavasti. Maksun suuruus pyöristetään lähimpään täyteen euroon.

80 §

Maksujen kerääminen

Kalastonhoitomaksun keräämisestä vastaa Metsähallitus. Metsähallitus voi sopia kalastonhoitomaksujen vastaanottamisesta yksityisen palveluntuottajan kanssa. Metsähallituksen on sovittava palveluntuottajan kanssa tehtävän sisällöstä, maksuvarojen tilittämisestä ja muista tehtävän hoitamisen kannalta tarpeellisista seikoista sekä tehtävän suorittamisesta perittävästä kohtuullisesta palvelumaksusta, jonka suorittamisesta vastaa kalastonhoitomaksun maksaja. Metsähallitus tilittää keräämänsä ja lukuunsa kerätyt kalastonhoitomaksuvarat maa- ja metsätalousministeriön tilille maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Palveluntuottajan on oltava luotettava ja asiantunteva. Palveluntuottajalla on oltava tehtävän hoitamisen edellyttämät tekniset, taloudelliset ja toiminnalliset valmiudet. Palveluntuottajalla on oltava toimipaikkoja riittävästi ja alueellisesti kattavasti.

Metsähallitus valvoo palveluntuottajan toimintaa. Palveluntuottajan on viipymättä ilmoitettava Metsähallitukselle sellaisista toimintaansa koskevista muutoksista, joilla voi

olla olennaista vaikutusta tehtävien asianmukaiseen hoitamiseen.

81 §

Todistus kalastonhoitomaksun suorittamisesta

Kuitti kalastonhoitomaksun suorittamisesta toimii 79 §:n 2 momentissa tarkoitettuna todistuksena.

Metsähallituksella ei ilman erityistä syytä ole velvollisuutta toimittaa uutta todistusta kalastonhoitomaksun suorittamisesta kadonneen todistuksen tilalle tai palauttaa virheellisesti suoritettua kalastonhoitomaksua.

Tarkempia säännöksiä maksujen keräämisestä, kuitista ja sen sisällöstä sekä muista kalastonhoitomaksusuorituksen osoittamiseksi hyväksytyistä todistuksista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään niistä maksupaikoista, joissa maksun voi suorittaa ilman erillistä palvelumaksua.

82 §

Maksuvarojen käyttö

Kalastonhoitomaksuina kertyneet varat käytetään:

1) kalavesien kestävän käytön ja hoidon suunnittelusta ja toimeenpanosta, ohjaamisesta ja kehittämisestä sekä kalastuksenvalvonnasta aiheutuviin kustannuksiin;

2) kalatalousalueiden toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin;

3) kalatalousalan neuvontapalvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin;

4) kalavesien yleiskalastusoikeuksien hyödyntämiseen sekä kalastusopastointiaan perustuvasta käytöstä maksettaviin korvauksiin vesialueen omistajille; sekä

5) valtiolle ja Metsähallitukselle kalastonhoitomaksun kannosta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Maa- ja metsätalousministeriö voi käyttää maksuvaroja 94 §:n 1 momentin 2—8 kohdassa tarkoitetuista rekistereistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

83 §

Maksuvarojen jakaminen

Maa- ja metsätalousministeriö sekä sen määräämissä rajoissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myöntävät varat 82 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myöntää varat 82 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin ja korvauksiin

Edellä 82 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen korvausten jako vesialueen omistajille perustuu vesialueeseen kohdistuvaan viehekalastuksesta aiheutuvaan rasitukseen, joka vahvistetaan käyttö- ja hoitosuunnitelmassa. Jos kalatalousalueella ei ole voimassa olevaa käyttö- ja hoitosuunnitelmaa, voi kalatalousalue tehdä erillisen esityksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle jaon perustana olevasta viehekalastusrasituksesta. Kalatalousalueet vastaavat jaon teknisestä toteuttamisesta. Jos vesialueen omistajalle jaossa tuleva määrä olisi enintään 50 euroa, varoja ei jaeta omistajalle, vaan ne jäävät asianomaiselle kalatalousalueelle käytettäväksi kalakantojen hoitoon. Korvauksia ei pidetä valtionavustuslaisissa (688/2001) tarkoitettuna valtionavustuksena.

Maa- ja metsätalousministeriö sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voivat asettaa 82 §:n 1 momentin 1—3 ja 5 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin ja menoihin myönnettävien varojen käyttöä koskevia tulostavoitteita tai ehtoja varojen saajille.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin 82 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettuja kustannuksia ja korvauksia koskevien varojen myöntämisen perusteista sekä 5 kohdassa tarkoitettuja menoja koskevien varojen käytöstä.

84 §

Vesialueen omistajan tietojenantovelvollisuus

Vesialueen omistajan on 82 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen korvausten maksamista varten ilmoitettava kalatalousalueelle seuraavat tiedot sekä niissä tapahtuneet muutokset:

- 1) osakaskunnan virallinen nimi tai jaetun vesialueen omistajan nimi;
- 2) osoite;
- 3) kiinteistötunnus; sekä
- 4) tilinumero.

85 §

Kalastonhoitomaksuista suoritettavan korvauksen vanhentuminen

Edellä 82 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu korvaus ja sille maksettava korko vanhentuvat kolmen vuoden kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta lukien, jona korvausta koskeva kalatalousalueen päätös on tehty. Vanhentunut korvaus siirtyy kalatalousalueen haltuun käytettäväksi 82 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin.

86 §

Määrärahan varaaminen talousarviossa

Valtion talousarvioon otetaan 82 §:ssä tarkoitettuja kustannuksia, korvauksia ja menoja varten vuosittain määräraha, joka vastaa sitä määrää, mikä kalastonhoitomaksuina on kertynyt viimeisimmän vahvistetun valtion tilinpäätöksen mukaan.

10 luku

Kaupallinen kalastus

87 §

Rekisteröityminen

Kaupalliseksi kalastajaksi voi rekisteröityä luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jonka asuinpaikka tai kotipaikka sijaitsee Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alueella ja joka kalastaa Suomen alueella tai talousvyöhykkeellä taikka niillä vesillä, joissa Euroopan unionin yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevan lainsäädännön perusteella saa kalastaa.

Kalataloushallinnon rekistereistä säädetään tarkemmin 11 luvussa. Rekisteröitymisessä

noudatettavasta menettelystä voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

88 §

Kaupallisten kalastajien ryhmät

Kaupalliset kalastajat jaetaan ryhmiin I ja II.

Ryhmään I kuuluvat:

1) luonnolliset henkilöt tai yhteisöt, joiden itse pyytämän kalan tai siitä jalostettujen kalastustuotteiden myynnistä kolmen viimeksi kuluneen tilikauden aikana kertyneen liikevaihdon keskiarvo ylittää arvonlisäverolain (1501/1993) 3 §:n 1 momentissa säädetyn määrän; sekä

2) luonnolliset henkilöt tai yhteisöt, jotka ovat ryhtyneet tai ryhtyvät rekisteröitymisvuonna tai tätä edeltävänä vuotena harjoittamaan kaupallista kalastusta ja esittävät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman siitä, miten kalan tai siitä jalostettujen kalastustuotteiden myynnistä kertyvä liikevaihto ylittää arvonlisäverolain 3 §:n 1 momentissa säädetyn määrän viimeistään kolmantena tilikautena rekisteröitymisestä.

Ryhmään II kuuluvat muut kuin ryhmään I kuuluvat kaupalliset kalastajat. Lisäksi kalastaja sijoitetaan ryhmään II, jos 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu suunnitelma liikevaihdon kehittymisestä ei toteudu.

Kaupallisten kalastajien jako ryhmiin tehdään rekisteröitymisen yhteydessä ja tämän jälkeen kolmen vuoden välein, tai kalastajan omasta pyynnöstä.

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettun suunnitelman sisällöstä säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

89 §

Kaupallisia kalastajia koskevan rekisteröinnin voimassaolo ja päätyminen

Kaupallisen kalastajan rekisteröinti on voimassa enintään kolme vuotta kerrallaan. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa kaupalliselle kalastajalle todistuksen rekisteriin kuulumisesta. Jos kaupallinen kalastaja

aikoo jatkaa kaupallisen kalastuksen harjoittamista rekisteröinnin voimassaolon päättymisen jälkeen, kaupallisen kalastajan tulee kirjallisesti hakea rekisteröinnin jatkamista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

Kaupallinen kalastaja voidaan poistaa rekisteristä, jos hän ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua hakemusta tai ei enää täytä rekisteriin merkitsemisen edellytyksiä taikka jos hän toistuvasti tai jatkuvasti olennaisesti toimii vastoin tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä eikä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta korjaa toimintaansa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus poistaa kaupallisen kalastajan rekisteristä tämän lopetettua kaupallisen kalastustoiminnan. Kaupallinen kalastaja on velvollinen välittömästi ilmoittamaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle rekisteröintiedellytyksissä tapahtuneista muutoksista sekä toiminnan lopettamisesta.

90 §

Saaliiden ilmoittamisvelvollisuus

Kaupallinen kalastaja on velvollinen pitämään muualla kuin merialueella tapahtuvasta kalastuksestaan päiväkirjaa ja vähintään kerran kalenterivuodessa ilmoittamaan Luonnonvarakeskukselle pyytämänsä ja lukuunsa pyydytetyt saaliit.

Merialueen kaupallisen kalastuksen saalisilmoituksiin sovelletaan Euroopan unionin lainsäädännössä ja sen toimeenpanemiseksi annetussa kansallisessa lainsäädännössä olevia säännöksiä ilmoitusvelvollisuudesta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin päiväkirjasta, saalisilmoituksista ja niiden sisällöstä sekä ilmoitusten jättämisen ajankohdista.

91 §

Saaliin ensimyynti

Saaliin ensimyyntinä pidetään kauppaa, jossa kala myydään ensimmäisen kerran sen saaliiksi saamisen jälkeen.

Muut kuin kaupalliset kalastajat eivät saa harjoittaa sisävesiltä kalastamansa tai lukuunsa kalastetun saaliin ensimyyntiä lukuun ottamatta suoraan lopulliselle kuluttajalle satunnaisesti myytävää vähäistä kala- tai rapuerää.

Merialueelta saadun saaliin ensimyyntistä ja sen rajoituksista säädetään Euroopan unionin lainsäädännössä ja sen toimeenpanemiseksi annetussa kansallisessa lainsäädännössä.

11 luku

Kalataloushallinnon rekisterit

92 §

Kalataloushallinnon tietojärjestelmä

Kalataloushallinnon tietojärjestelmällä tarkoitetaan kalataloushallinnon viranomaisten tehtäviin liittyviä 94 §:ssä tarkoitettuja rekistereitä.

Kalataloushallinnon tietojärjestelmän rekistereitä pitävät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Metsähallitus ja Luonnonvarakeskus sekä 94 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua kalatalousalurekisteriä kalatalousalueet. Kukin rekisterinpitäjä vastaa rekistereihin tallettamistaan tiedoista ja niiden oikeellisuudesta. Maa- ja metsätalousministeriö vastaa kalataloushallinnon tietojärjestelmään kuuluvien rekistereiden pidon ohjauksesta sekä niiden hallinnoimiseksi välttämättömien tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, tietojärjestelmän tietojen ja niihin liittyvien asiakirjojen julkisuuteen, luovuttamiseen sekä luovuttamisesta perittäviin maksuihin sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia ja henkilötietojen käsittelyyn henkilötietolakia (523/1999).

93 §

Kalataloushallinnon tietojärjestelmän käyttötarkoitus

Kalataloushallinnon tietojärjestelmää käytetään:

- 1) kalastuksen ja kalastuksenvalvojen valvontaan;
- 2) kalavarojen käytön ja hoidon suunnitteluun ja tehostamiseen;
- 3) kalastonhoitomaksujen seurantaan;
- 4) kalastonhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden kokonaismäärän selvittämiseen;
- 5) kalastajien osoitteiden selvittämiseen kalastonhoitomaksua koskevan tilillepanokortin lähettämiseksi;
- 6) kalastonhoitomaksuina kertyneiden varojen jakamiseen;
- 7) viranomaisen tiedottamiseen;
- 8) kalatalousneuvontaan;
- 9) kalastuksen sekä kalakantojen hoitoon liittyvien muiden tehtävien hoitamiseen; sekä
- 10) viranomaisen suunnittelu-, valvonta- ja selvitystehtäviin, tutkimukseen ja tilastojen laatimiseen.

Tietojärjestelmän tietoja voidaan luovuttaa opinnäytetyön tekemiseen, jos tietojen luovuttamista voidaan pitää tutkimussuunnitelman perusteella tarpeellisena ja jos tutkimustyöllä on vastuullinen ohjaaja tai siitä vastaava ryhmä. Tietojen luovutuksen edellytyksenä on lisäksi, etteivät yksittäistä henkilöä koskevat tiedot paljastu ulkopuolisille ja että henkilötiedot hävitetään, kun ne eivät enää ole tarpeen tutkimuksen suorittamiseksi tai sen tulosten asianmukaisuuden varmistamiseksi.

94 §

Tietojärjestelmän rakenne ja sisältö

Kalataloushallinnon tietojärjestelmä muodostuu:

- 1) kaupallisista kalastajista pidettävästä rekisteristä, johon saadaan tallettaa kaupallisen kalastajan nimi ja henkilö-, yritys- tai yhteisötunnus sekä äidinkieli, kaupallisen kalastajan koti- tai asuinpaikkatiedot ja yhteystiedot, tieto siitä, mihin 88 §:ssä tarkoitettuun kaupallisten kalastajien ryhmään kalastaja kuuluu, tieto siitä harjoittaako kaupallinen kalastaja kalastusta sisävesillä vai merialueella, tiedot saalisilmoituksista sekä tieto rekisteröinnin alku- ja päättymisajankohdasta;
- 2) kalastonhoitomaksurekisteristä, johon merkitään niiden Suomessa vakinaisesti asuvien henkilöiden nimet ja syntymäajat, joiden

puolesta kalastonhoitomaksu on maksettu, suoritettuna kalastonhoitomaksun määrä, maksuaika sekä aika, jolta kalastonhoitomaksu on maksettu;

3) omistajakorvausrekisteristä, johon merkitään 84 §:ssä tarkoitettut tiedot;

4) istutusrekisteristä, johon saadaan tallettaa jokaisesta kalanistutuksesta istuttajan nimi, istutettu laji ja kanta, istutettavan erän alkuperä, istukkaiden koko, ikä ja kappalemäärä sekä istutuspaikka ja -aika;

5) kalatalousvelvoite- ja -maksurekisteristä, johon merkitään vesilain 3 luvun 15 §:ssä tarkoitettuja suunnitelmia koskevat tiedot;

6) kalatalousalueräkisteristä, johon merkitään kalatalousalueen nimi, alueellinen ulottuvuus, vastuuhenkilöt ja yhteystiedot;

7) kalastuksenvalvojarekisteristä, johon merkitään kalastuksenvalvojan nimi ja kuva sekä syntymäaika, henkilötunnus, hyväksynnän voimassaoloaika, valtuuttaja, toimialue sekä valtuutuksen voimassaoloaika; sekä

8) kalastuksensäätelyrekisteristä, johon merkitään tähän lakiin perustuvista sekä sen nojalla asetettavista viranomaisen kalastuksenrajoituksista rajoituksen tyyppi, rajoituksen sisältö, rajoitusalue sekä rajoituksen kesto.

Rekistereihin saadaan tallettaa myös muita 93 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömiä tietoja sekä tietojärjestelmän käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia tietoja, ei kuitenkaan henkilötietoja.

95 §

Kalataloushallinnon rekisterien pitäjien oikeus saada tietoja viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada kalastus- ja alusrekistereitä pitäviltä viranomaisilta kalastus- ja alusrekisteriin rekisteröityjä kalastusaluksia ja niiden omistajia sekä haltijoita koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä 93 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Tiedot voidaan luovuttaa teknisen käytötyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa.

96 §

Tietojen luovuttaminen ulkomaiden viranomaisille ja kansainvälisille toimielimille

Kalataloushallinnon tietojärjestelmässä olevia tietoja saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltion tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion viranomaisille, Euroopan komissiolle, Euroopan kalastuksenvalvontavirastolle ja kansainvälisissä sopimuksissa tarkoitetuille viranomaisille Euroopan unionin lainsäädännöstä tai Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista johtuvien velvoitteiden hoitamiseksi.

Rekisterinpitäjät päättävät kukin tietojen luovuttamisesta oman toimialansa osalta.

97 §

Henkilötietojen säilyttäminen kalataloushallinnon tietojärjestelmässä

Kalataloushallinnon tietojärjestelmän tiedot poistetaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua siitä, kun rekisteröityä koskevia tietoja on viimeksi käsitelty.

Tietoa, jonka säilyttäminen on välttämätöntä lakiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai vireillä olevan asian takia, ei kuitenkaan poisteta. Tieto on poistettava tietojärjestelmästä välittömästi sen jälkeen, kun käsitteilylle ei enää ole laissa säädettyä perustetta.

98 §

Asetuksenantovaltuus

Kalataloushallinnon tietojärjestelmässä käytettävästä kirjaamistavasta ja sen tekniisestä hallinnoinnista voidaan säätää tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

12 luku

Valvonta ja seuraamukset

99 §

Valvontaviranomaiset ja kalastuksenvalvojat

Tämän lain noudattamista valvovat:

- 1) poliisi;
- 2) rajavartiolaitos;
- 3) 19 §:ssä tarkoitettut kalatalousviranomaiset;
- 4) ne Metsähallituksen virkamiehet, joiden tehtävänä on kalastusasioiden hoitaminen;
- 5) 103 §:n mukaisesti hyväksytty ja 107 §:ssä tarkoitettun valtuutuksen omaava kalastuksenvalvoja; sekä
- 6) valtakunnan rajalla olevissa vesissä, Suomen aluevesillä ja talusvyöhykkeellä Tulli.

Kalastuksen valvonnasta Metsähallituksen hallinnassa olevilla valtion vesialueilla säädetään lisäksi Metsähallituksen erävalvonnasta annetussa laissa (1157/2005).

Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettulla kalastuksenvalvojalla ei ole kuitenkaan toimivaltaa valvoa Euroopan unionin yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevan unionin lainsäädännön eikä sen toimeenpanemiseksi annetun kansallisen lainsäädännön noudattamista.

100 §

Valvonnassa noudatettavat periaatteet

Kalastuksenvalvontaan kuuluvasta tehtävästä tai toimenpiteestä ei saa aiheutua suurempaa haittaa tai vahinkoa kuin kalastuksenvalvonnan toteuttamiseksi on välttämätöntä. Tehtävän tai toimenpiteen on oltava perusteltu suhteessa valvonnalla tavoiteltavaan päämäärään ja kiireellisyyteen sekä tilanteen kokonaisarvioon vaikuttaviin seikkoihin.

101 §

Kalastuksenvalvojen toiminnan valvonta

Kalastuksenvalvojen yleisestä valvonnasta ja ohjauksesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset vastaavat kalastuksenvalvojen toiminnan valvonnasta toimialueellaan.

Maa- ja metsätalousministeriöllä sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on oikeus saada kalastuksenvalvojalta ja kalastuksenvalvojakoulutuksen järjestäjältä näiden toiminnan valvonnassa tarvittavia tietoja kalastuksenvalvontatehtävien suorittamisesta ja kalastuksenvalvojakoulutuksen järjestämisestä.

102 §

Kalastuksenvalvojan virkavastuu

Kalastuksenvalvojan sovelletaan hänen toimiessaan tässä laissa säädettyssä kalastuksenvalvontatehtävissä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Kalastuksenvalvontatehtävissä noudatetaan hallintolaisia, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia, kielilakia ja saamen kielilakia. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

103 §

Kalastuksenvalvojan kelpoisuusvaatimukset ja hyväksyminen

Kalastuksenvalvojaksi hyväksytään se, joka:

- 1) on oikeustoimikelpoinen;
- 2) tunnetaan rehelliseksi ja luotettavaksi ja on henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tehtävään sopiva; ja
- 3) on hyväksytysti suorittanut 104 §:ssä säädetyn kalastuksenvalvojan kokeen.

Kalastuksenvalvojaksi hyväksyy hakemuksesta se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen hakijan kotikunta kuuluu. Hyväksyminen on voimassa kymmenen vuotta.

104 §

Kalastuksenvalvojan koe ja koulutus

Kalastuksenvalvojan kokeen järjestämisestä ja valvonnasta vastaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Koetta koskevaan ratkaisuun on oikeus hakea oikaisua elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Kalastuksenvalvojan koetta edeltävässä koulutuksessa koulutettavalle tulee antaa kalastuksenvalvontatehtävän kannalta riittävä kalastuslainsäädännön ja hyvän hallinnon perusteiden tuntemus sekä kalastuksenvalvontatehtävän edellyttämät muut tiedolliset ja taidolliset valmiudet. Koulutuksen vaihtoehtona on muu riittävä perehtyneisyys kalastuksenvalvontaan, joka osoitetaan suorittamalla 1 momentissa tarkoitettu koe.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin kalastuksenvalvojan koulutuksesta ja kokeesta.

105 §

Kalastuksenvalvojakortti ja -tunnus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa kalastuksenvalvojaksi hyväksytyille kalastuksenvalvojakortin ja -tunnuksen. Kalastuksenvalvojan on pidettävä kortti sekä 107 §:ssä tarkoitettua valtuutusta koskeva asiakirja kalastuksenvalvontatehtävissä mukana ja esitettävä ne pyydettyinä. Kalastuksenvalvojan on lisäksi käytettävä kalastuksenvalvontatehtävissä kalastuksenvalvojatunnusta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään kalastuksenvalvojakortin sisällöstä sekä kalastuksenvalvojatunnuksen ulkoasusta.

106 §

Kalastuksenvalvojan hyväksymisen peruuttaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen on peruutettava kalastuksenvalvojaksi hyväksyminen, jos kalastuksenvalvoja sitä pyytää.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi, jollei suullista huomautusta katsota riittäväksi seuraamukseksi, antaa kirjallisen varoituksen kalastuksenvalvojalle, joka toimii vastoin tämän lain mukaisia velvollisuuksiaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi peruuttaa kalastuksenvalvojaksi hyväksymisen, jos kalastuksenvalvoja ei enää täytä 103 §:n 1 momentissa säädettyjä kelpoisuusehtoja tai jos hän olennaisesti tai toistuvasti rikkoo kalastuksenvalvontaa tai kalastusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä eikä kirjallista varoitusta ole pidettävä riittävänä seuraamuksena.

Kalastuksenvalvojan, jonka hyväksyminen on peruutettu, on palautettava 105 §:ssä tarkoitettu kalastuksenvalvojakortti ja -tunnus peruuttamispäätöksen tehneelle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sen määrämien kohtuullisen ajan kuluessa.

107 §

Kalastuksenvalvojan valtuutus ja toimialue

Edellä 103 §:n mukaan hyväksytyllä kalastuksenvalvojalla on oikeus valvoa kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista ainoastaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, kalatalousalueen, osakaskunnan tai osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistajan valtuuttamana valtuutuksessa määritellyllä alueella. Kalatalousalueen valtuuttamalla kalastuksenvalvojalla on oikeus valvoa kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista koko kalatalousalueen alueella riippumatta siitä, onko 121 §:ssä tarkoitettua päätöstä tehtävien siirrostä kalatalousalueelle tehty.

Kalatalousalue, osakaskunta ja osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistaja ovat velvollisia ilmoittamaan valtuutuksen sisällöstä ja voimassaoloajasta kahden kuukauden kuluessa valtuutuksen voimaantulosta sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka toimialueeseen valtuuttajan alue pääasiallisesti kuuluu. Valtuutuksen päättymisestä alkuperäistä voimassaoloajankohtaa aikaisemmin tulee ilmoittaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle viivytyksettä.

108 §

Valvontaviranomaisen ja kalastuksenvalvojan tarkastusoikeus

Edellä 99 §:ssä tarkoitettulla viranomaisella on oikeus tarkastaa, että vedessä, kalastukseen käytettävässä kulkuneuvossa tai rannalla oleva kalastusväline, pyydys ja saalis ovat säännösten ja määräysten mukaisia. Edellä 99 §:ssä tarkoitettulla viranomaisella on myös oikeus tarkastaa kuljetus- ja varastotiloja, joissa säilytetään kaloja tai rapuja. Tarkastusta ei saa kuitenkaan ulottaa pysyväisluonteeseen asumiseen käytettäviin tiloihin, ellei se ole välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltua syytä epäillä jonkun syyllistyneen rikoslain (39/1889) 48 a luvun 2 tai 4 §:ssä tarkoitettuun rikokseen.

Kalastuksenvalvojalla on oikeus tarkastaa, että vedessä, kalastukseen käytettävässä kul-

kuneuvossa tai rannalla oleva kalastusväline, pyydys ja saalis ovat säännösten ja määräysten mukaisia. Tarkastusta ei saa kuitenkaan ulottaa pysyväisluonteeseen asumiseen käytettäviin tiloihin.

Edellä 99 §:ssä tarkoitettulla viranomaisella ja kalastuksenvalvojalla on oikeus tarkastaa kalastusta harjoittavan oikeus kyseiseen kalastukseen.

Tarkastettuun pyydykseen on jätettävä tarkastuksen tekijän nimi ja yhteystiedot.

109 §

Valvontaviranomaisen ja kalastuksenvalvojan talteenotto-oikeus

Edellä 99 §:ssä tarkoitettulla viranomaisella ja kalastuksenvalvojalla on oikeus ottaa talteen kalastuksessa käytetty pyydys ja kalastusväline sekä saalis, jos:

1) kalastusaikoja, pyydyksiä, pyydysten määrää, pyyntitapoja, kalojen vapauttamista tai saaliiksi ottamista taikka rauhoitusta koskevia säännöksiä tai määräyksiä rikotaan;

2) kalastusta harjoitetaan ilman kalastusoikeutta tai kalastusoikeuden ilmeisesti ylittäen; tai

3) pyydystä ei ole merkitty 48 §:ssä edellytetyllä tavalla.

110 §

Vesialueen omistajan, osakkaan ja kalastusoikeuden haltijan tarkastus- ja talteenotto-oikeus

Osakaskunnan osakkaalla ja osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistajalla on oikeus tarkastaa, että pyydys on 48 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla merkitty kalastusoikeuden osoittavalla merkillä.

Osakaskunnan osakkaalla ja osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistajalla on oikeus ottaa talteen pyyntiin asetettu pyydys, jota ei ole merkitty 48 §:n 3 momentissa säädetyllä kalastusoikeuden osoittavalla merkillä, sekä siinä oleva saalis edellyttäen, että pyydyksen omistajaa ei tavoiteta tai tämä ei kehotuksesta huolimatta poista sitä ja saata-villa ei ole riittävää ja oikea-aikaista apua 99 §:ssä tarkoitetuilta tahoilta.

111 §

Talteenottomenettely

Edellä 109 §:n tai 110 §:n 2 momentin nojalla talteenotetun pyydyksen, kalastusvälineen ja saaliin talteenotto paikalle on jätettävä mahdollisuuksien mukaan tiedot talteen otajasta sekä pyydyksen tai kalastusvälineen säilytyspaikasta, jos niiden haltija ei ole läsnä talteenottotilanteessa.

Talteenotetusta pyydyksestä tai kalastusvälineestä on ilmoitettava välittömästi poliisille, ja se on luovutettava niin pian kuin mahdollista poliisin säilytettäväksi. Jollei luovuttaminen käy hankaluudetta päinsä, pyydyksestä ja sen säilytyspaikasta on ilmoitettava poliisille, joka määrää, miten se on säilytettävä.

Talteenotettu pyydys tai kalastusväline on palautettava viivytyksettä pyydyksen tai kalastusvälineen haltijalle, jos esitutkintaa ei aloiteta. Viehekalastuksessa käytetty kalastusväline on kuitenkin luovutettava välittömästi takaisin, jos kalastonhoitomaksun suorittamisesta esitetään todistus seitsemän päivän kuluessa talteenotosta.

Talteenotetusta saaliista on ilmoitettava välittömästi poliisille, joka määrää saaliin joko vapautettavaksi, säilytettäväksi tarkoituksenmukaisella tavalla tai jos säilyttäminen ei ole ilman kohtuutonta vaivaa mahdollista, hävitettäväksi.

Edellä 2 ja 4 momentissa säädetty ilmoitus- ja luovutusvelvollisuus ei koske rajavartiolaitosta, Tullia ja Metsähallituksen erätarkastajaa.

112 §

Talteenotetun pyydyksen myynti tai hävittäminen

Jos talteenotetun pyydyksen tai kalastusvälineen omistajaa ei kuuden kuukauden kuluessa talteenotosta tavoiteta, poliisin on myytävä pyydys tai kalastusväline ja tilitettävä myynnistä kertyneet varat valtiolle. Toissijaisesti poliisi voi hävittää pyydyksen tai kalastusvälineen, jos sillä ei ole vähäistä suurempaa arvoa.

113 §

Pysähtymisvelvollisuus ja henkilöllisyyden selvittäminen

Kalastukseen käytettävä kulkuneuvo on 99 §:ssä tarkoitetun viranomaisen tai kalastuksenvälvojan antamasta, selvästi havaittavasta pysähtymismerkistä pysäytettävä heti, kun se voidaan turvallisesti tehdä.

Pyyntiä harjoittavan on annettava 99 §:ssä tarkoitetulle viranomaiselle tai kalastuksenvälvojalta yksittäisen valvontatehtävän suorittamiseksi tarpeellinen tieto nimestään, henkilötunnuksestaan tai sen puuttuessa syntymäajastaan ja kansalaisuudestaan sekä yhteystietonsa.

114 §

Näyttömääräys

Edellä 99 §:ssä tarkoitettu viranomainen tai kalastuksenvälvoja voi antaa näyttömääräyksen kalan pyyntiä harjoittavalle henkilölle, joka ei 79 §:n 2 momentin mukaisesti esitä todistusta suorittamastaan maksusta.

Näyttömääräyksellä velvoitetaan 1 momentissa tarkoitettu henkilö esittämään todistus poliisille seitsemän päivän kuluessa näyttömääräyksen antamisesta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään näyttömääräyksen sisällöstä.

115 §

Huomautus

Jos kalastusta koskevien säännösten rikkinen on olosuhteet huomioon ottaen vähäinen, 99 §:ssä tarkoitettu viranomainen tai kalastuksenvälvoja voi muihin toimenpiteisiin ryhtymättä antaa tekoon syyllistyneelle huomautuksen.

116 §

Toimenpiteestä luopuminen

Edellä 99 §:ssä tarkoitettu viranomainen ja kalastuksenvälvoja voivat luopua tässä luvussa säädetystä toimenpiteestä, jos sen lopun saattaminen voi johtaa kohtuuttomaan

seuraukseen asian merkitys, rikkomuksen laatu ja toimenpiteellä tavoiteltava tulos huomioon ottaen.

117 §

Tapahtumailmoitus

Kalastuksenvalvojan tulee laatia tapahtumailmoitus 109 §:ssä tarkoitetusta talteenotosta, 115 §:ssä tarkoitetusta huomautuksen antamisesta ja 116 §:ssä tarkoitetusta toimenpiteestä luopumisesta. Tapahtumailmoituksen tietoja saa käyttää vain asianosaisen oikeusturvan varmistamiseksi ja kalastuksenvalvojen toiminnan valvontaa varten.

Tapahtumailmoitukseen merkitään seuraavat tiedot:

1) toimenpiteen kohteena olleen henkilötunnus ja muut tunnistetiedot sekä yhteystiedot;

2) epäilty rikkomus, jonka selvittämiseksi toimenpiteeseen on ryhdytty;

3) toimenpiteen laatu;

4) luettelo talteen otetuista tavaroista;

5) toimenpiteen suorittaja ja ajankohta.

Tapahtumailmoitukset on toimitettava kalastuksenvalvojan hyväksyneelle toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle vuosittain kutakin kalastuksenvalvojan toimintavuotta seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on säilytettävä tapahtumailmoitukset kahden vuoden ajan niiden toimituspäivästä, jonka jälkeen ne on hävitettävä.

118 §

Kalastusrikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) käyttää 46 tai 49 §:ssä tai niiden nojalla taikka kalastussäännössä kiellettyä kalastustapaa, pyyntimenetelmää tai kalastusvälinettä, pitää kiellettyä kalastusvälinettä kalastukseen käytettävässä kulkuneuvossa tai muutoin siten, että se on pyyntiä varten helposti käsillä,

2) kalastaa alueella, jossa kalastaminen on 7, 52—54, 59, 65—68, 70 tai 71 §:ssä tai niiden nojalla taikka kalastussäännössä kielletty tai sitä on rajoitettu,

3) kalastaa 52 tai 53 §:n nojalla kiellettyinä aikana tai 55 §:n nojalla tai kalastussäännössä säädettyinä rauhoitusaikana kalaa taikka saottuna aikana pitää vedessä sen pyyntiin sopivaa pyydystä,

4) kalastaa 60 §:ssä tarkoitetun sopimuksen täytäntöönpanemiseksi asetetun rajoituksen vastaisesti,

5) pyydystää 56 §:n tai kalastussäännön vastaisesti ali- tai ylimitaista kalaa, tai ottaa kalan saaliiksi 52 tai 53 §:n nojalla säädetyn tai määrätyn taikka kalastussäännössä säädetyn kiellon vastaisesti,

6) laiminlyö 58 §:ssä tai kalastussäännössä säädetyn vapauttamisvelvollisuuden,

7) kalastaa, vaikka hän ei ole suorittanut 79 §:ssä säädettyä kalastonhoitomaksua taikka hänellä ei ole mukana todistusta suorittamastaan kalastonhoitomaksusta eikä hän sitä esitä poliisille seitsemän vuorokauden kuluessa,

8) tuo maahan muun kuin Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän kalalajin tai sen kannan tai sukusoluja ilman 77 §:n 2 momentissa säädettyä lupaa tai lupaehdon vastaisesti,

9) istuttaa vesialueelle kalalajin tai sen kannan 73 tai 74 §:ssä tai 75 §:n nojalla säädetyn vastaisesti,

10) laiminlyö 48 §:ssä tai kalastussäännössä säädetyn pyydyksen merkitsemisvelvollisuuden tai pitää pyydysmerkkiä vedessä 48 §:ssä säädetyn vastaisesti,

11) rikkoo 91 §:ssä säädettyä kalan ensimyyntikieltoa tai 55 §:ssä säädettyä rauhoitetun kalan myyntikieltoa,

12) säilyttää rapuja tai käyttää rapujen pyyntiin käytettäviä välineitä 51 §:n vastaisesti,

13) laiminlyö 62 §:ssä säädetyn sivusaa-lista koskevan ilmoitusvelvollisuuden,

14) rikkoo 78 §:n nojalla säädettyjä kieltoja, ehtoja tai rajoituksia tai

15) rikkoo kalastussäännössä säädettyä veneen- tai moottorinkäyttökieltoa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *kalastusrikkomuksesta* sakkoon.

Rikesakosta ainoana rangaistuksena 79 §:ssä tarkoitetun kalastonhoitomaksun suorittamisen laiminlyönnistä taikka kyseisen maksun suorittamista osoittavan todistuksen määrääjässä esittämisen laiminlyönnistä sää-

detään rikoslain 2 a luvun 9 §:n 3 momentissa ja mainitun 9 §:n 8 momentin nojalla annetussa asetuksessa.

Rangaistus luvattomasta pyynnistä säädetään rikoslain 28 luvun 10 §:ssä. Rangaistus kalastusrikoksesta säädetään rikoslain 48 a luvun 2 §:ssä. Rangaistus ympäristön turmelamisesta säädetään rikoslain 48 luvun 1 §:ssä.

119 §

Menettämisseuraamus

Menettämisseuraamuksia koskevia säännöksiä ei sovelleta, jos henkilö on syyllistynyt 118 §:n 1 momentin 7 kohdassa mainittuun tekoon, josta hänelle määrätään seuraamukseksi rikesakko.

120 §

Syyteoikeus

Jos kalastusrikkomuksella on loukattu ainoastaan yksityisen oikeutta, syyttäjä saa nostaa syytteen vain, jos asianomistaja ilmoittaa rikoksen syytteeseen pantavaksi.

13 luku

Erinäiset säännökset

121 §

Kalavarojen hoitoa ja kalastuksen järjestämisestä koskevien tehtävien siirtäminen kalatalousalueelle

Osakaskunta tai osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistaja voi määrääjäksi tai toistaiseksi siirtää sille kuuluvat kalavarojen hoitoa ja kalastuksen järjestämistä koskevat tehtävät kalatalousalueelle.

Tehtävien siirtämiseksi suoritetaan selvitys, jossa päätetään siirrettävien tehtävien rajaamisesta ja suorittamistavasta sekä tulojen ja kustannusten jakamisesta. Kalatalousalueen on otettava tehtävät hoidettavakseen, jos se kalatalousalueen tehtävien hoidon kannalta on tarkoituksenmukaista.

Siirtämistä tarkoittava osakaskunnan kokouksen päätös katsotaan valtuutukseksi, jonka

perusteella kalatalousalue voi siirrettävissä asioissa toimia osakaskunnan puolesta.

122 §

Erityisperusteisen kalastusetuuden haltijan osallistuminen osakaskunnan kokoukseen

Osakaskunnan kokouksessa erityisperusteisen kalastusetuuden haltijalla on kalastukseen liittyvistä asioista päätettäessä osakaskunnan osakkaiden ohella äänioikeus siten, että kullakin äänestykseen osaa ottavalla on omistamansa kiinteistön pyydysyksikkömäärää vastaava äänioikeus. Muutoin äänioikeudesta kalastukseen liittyvistä asioista päätettäessä on voimassa, mitä yhteisalueilla säädetään.

123 §

Erityisperusteisen kalastusetuuden haltijan osallistuminen kalastusasioiden hoitoon osakaskuntaan kuulumattomalla vesialueella

Jos osakaskuntaan kuulumattomalla vesialueella on erityisperusteisia kalastusetuuksia, katsotaan vesialueen omistajan ja erityisperusteisten kalastusetuuksien osakaskiinteistöjen omistajien muodostavan osakaskunnan, jonka tehtävänä on huolehtia 41 §:ssä tarkoitetuista tehtävistä. Tällaisen osakaskunnan osakkailta on osakaskunnan kokouksessa äänioikeus pyydysyksikköjen mukaisesti.

14 luku

Muutoksenhaku

124 §

Muutoksenhaku elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä, että päätöstä on muutoksenhaku huolimatta noudatettava, jollei muualla tässä laissa toisin säädetä.

Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä kysymyksessä oleva alue tai sen enin osa sijaitsee. Ellei tätä perustetta voida käyttää, toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy siten kuin hallintolainkäyttölain 12 §:ssä säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 13 ja 16 §:ssä tarkoitettuja lupa-asioita, 87—89 §:ssä tarkoitettuja rekisteröintiä ja rekisteristä poistamista sekä 106 §:ssä tarkoitettuja kirjallista varoitusta ja hyväksymisen peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

125 §

Muutoksenhaku kalatalousalueen päätökseen

Se, jonka oikeutta kalatalousalueen yleiskokouksen tai hallituksen taikka toiminnanjohtajan 27 §:n 3 momentin nojalla tekemä päätös koskee, voi vaatia kalatalousalueen yleiskokoukselta päätöksen oikaisemista sillä perusteella, että päätös ei ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka on lain, asetuksen tai kalatalousalueen sääntöjen vastainen taikka poikkeaa siitä, mitä käyttö- ja hoitosuunnitelmassa on määrätty.

Oikaisuvaatimusmenettelystä säädetään hallintolaissa. Tarvittaessa on kutsuttava koolle ylimääräinen yleiskokous käsittelemään oikaisuvaatimusta.

Kalatalousalueen yleiskokouksen oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä pääosa kysymyksessä olevasta kalatalousalueesta sijaitsee. Hallinto-oikeus voi päättää, että ennen asian lopullista ratkaisemista päätös saadaan panna täytäntöön heti, jos siihen on erityistä syytä eikä täytäntöönpano tee muutoksenhaku hyödyttömäksi.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

126 §

Erytisperusteista kalastusetuutta koskevan epäselvyyden ja riidan ratkaiseminen

Kiinteistönmuodostamislain 101 §:ssä tarkoitettussa kiinteistötoimituksessa ratkaistaan epäselvyys tai riita, joka koskee:

- 1) erityisen kalastusetuusalueen tai erityisen kalastuspaikan sijaintia tai ulottuvuutta;
- 2) erityisperusteisen kalastusetuuden sisältöä;
- 3) vesialueen omistajalle kuuluvan kalastusoikeuden ja erityisperusteisen kalastusetuuden haltijakiinteistön omistajan kalastusoikeuden keskinäistä suhdetta; tai
- 4) erityisperusteisten kalastusetuuksien osakaskiinteistöjen osuuksien suuruutta yhteiseen erityisperusteiseen kalastusetuuteen.

127 §

Erimielisyyksien ratkaiseminen

Erimielisyys, joka koskee vesialueen käyttämistä kalastukseen ja siitä toiselle aiheutuva vahinkoa tai haittaa sekä muun tähän lakiin perustuvan oikeuden hyväksikäyttöä tai velvollisuuden laiminlyöntiä, voidaan, jollei tässä laissa jonkin asian osalta ole muuta säädetty, saattaa käräjäoikeuden ratkaistavaksi riita-asiana.

15 luku

Voimaantulo

128 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2016.

Tällä lailla kumotaan kalastuslaki (286/1982), jäljempänä *kumottu laki*, ja yleisestä kalastusoikeudesta annettu laki (285/1982).

Jos muussa laissa viitataan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleeseen kalastuslakiin, sen asemesta sovelletaan tätä lakia.

129 §

Ensimmäinen kalatalousaluejako

Kumotun lain 68 §:ssä tarkoitetut kalastusalueet hoitavat tämän lain 24 §:n 3—5, 8 ja 9 kohdassa tarkoitettuja kalatalousalueille kuuluvia tehtäviä 31 päivään joulukuuta 2018. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten 22 §:n nojalla tekemiä päätöksiä kalatalousalueiden rajojen vahvistamiseksi sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2019.

Ensimmäistä kalatalousaluejakoa koskevan ehdotuksen tekemistä varten alueelliseen kalatalouden yhteistyöryhmään osallistuvat edustajat kumotun lain 68 §:ssä tarkoitetuista tämän lain voimaan tullessa voimassa olevan kalastusaluejaon mukaisista kalastusalueista.

Ehdotus tässä laissa tarkoitetun kalatalousalueen rajoiksi on jätettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vahvistettavaksi viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2016.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kutsuu koolle kalatalousalueen ensimmäisen yleiskokouksen sen jälkeen kun kalatalousalueen rajoja koskeva päätös on tullut sovellettavaksi 1 momentin mukaisesti.

130 §

Ensimmäisten käyttö- ja hoitosuunnitelmien sekä sääntöjen laatiminen

Kalatalousalueen on esitettävä ensimmäinen 35 §:ssä tarkoitettu käyttö- ja hoitosuunnitelma elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen hyväksyttäväksi kahden vuoden kuluessa siitä, kun kalatalousalueiden rajojen vahvistamista koskevaa päätöstä on edellä 129 §:n 1 momentin mukaisesti alettu soveltaa. Kumotun lain 79 §:n mukaisesti hyväksytty käyttö- ja hoitosuunnitelma jää voimaan, kunnes elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus on hyväksynyt tämän lain 37 §:n mukaisen käyttö- ja hoitosuunnitelman.

Kalatalousalueen on esitettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vahvistettavaksi 30 §:ssä tarkoitetut säännöt vuoden kuluessa siitä, kun kalatalousalueiden rajojen vahvistamista koskevaa päätöstä on edellä 129 §:n 1 momentin mukaisesti alettu soveltaa.

131 §

Kalastusalueen tehtäviä, oikeuksia ja velvoitteita koskevat siirtymäsäännökset

Kumotun lain 68 §:ssä tarkoitettua kalastusaluetta koskevat oikeudet, sopimukset, sitoumukset ja velvoitteet siirtyvät sille kalatalousalueelle, jonka alueeseen enin osa lakaavasta kalastusalueesta kuuluu. Jos kalatalousalueet eivät keskenään pääse asiasta sopimukseen, päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus siitä, mille kalatalousalueelle kalastusalueiden oikeudet, sopimukset, sitoumukset ja velvoitteet kulloinkin siirtyvät. Kalatalousalue tulee kalastusalueen sijaan asianosaiseksi tämän lain voimaan tullessa hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa viireillä olevassa asiassa.

Vesialueen omistajalle kumotun lain 89 a §:n ja 91 §:n nojalla maksettaviin korvauksiin tarkoitettut varat, jotka on talletettu aluehallintovirastoon rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931) 1 §:n mukaisesti, on niiden palautuessa mainitun lain 7 §:ssä tarkoitetun määräjän päätyttyä maksettava sille kalatalousalueelle, jonka jäsen korvaukseen oikeutettu vesialueen omistaja on. Jos korvaukseen oikeutettua omistajaa ei ole tiedossa, sovelletaan varojen palauttamiseen 1 momentissa säädettyä.

132 §

Aiemman lainsäädännön mukaiset korvaukset vesialueen omistajille

Vesialueen omistajalle kumotun lain 89 a §:n ja 91 §:n nojalla maksettava korvaus, jonka oikeusperuste on syntynyt ennen tämän lain voimaantuloa, vanhenee kolmen vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta. Sellainen korvaus, jonka oikeusperuste on syntynyt viimeistään viisi vuotta ennen tämän lain voimaantuloa, vanhenee kuitenkin vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

Kumotun lain mukaisten kalastusalueiden on siirrettävä 1 momentissa tarkoitettuihin

korvauksiin tarkoitetut varat tämän lain voimaantultua alueelliselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Jos alueelliselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 2 momentin mukaisesti siirrettyjä varoja koskevat saatavat vanhentuvat 1 momentin mukaisesti, alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa varat 22 §:ssä tarkoitetuille kalatalousalueille käytettäväksi 82 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin.

133 §

Muut siirtymäsäännökset

Kumotun lain 11 §:n 3 momentin, 26 §:n, 32 §:n 2 ja 3 momentin, 35 §:n, 37 §:n 2 momentin, 43 ja 46 §:n nojalla asetetut kalastusalueen kalastuksen rajoittamista koskevat päätökset ja määräykset jäävät voimaan kunnes toisin säädetään, kuitenkin enintään viideksi vuodeksi tämän lain voimaantulosta.

Ennen tämän lain voimaantuloa kertyneisiin viehekalastus- ja kalastuksenhoitomaksuihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä, ellei tämän lain säännöksistä muuta johdu.

Kahdessa ensimmäisessä tämän lain voimaantulon jälkeen laadittavassa valtion talousarviossa 82 §:ssä mainittuihin tarkoituksiin on otettava määräraha, joka perustuu arvioon siitä, miten paljon varoja kalastonhoitomaksuina kertyy sitä vuotta edeltävänä vuonna, jota varten talousarviota laaditaan.

Kumotun lain nojalla myönnettyt luvat jäävät voimaan lupaehtojen mukaisesti.

Tämän lain estämättä ne kalastusoikeuden vuokraamista tai muuta luovuttamista koskevat sopimukset ja muut sopimukset, jotka on tehty kumotun lain nojalla ennen tämän lain voimaantuloa, pysyvät voimassa.

Kumotun lain 11 §:n nojalla määräytyvät onginta- ja pilkintä- sekä viehekalastuskiellot jäävät voimaan ja koskevat tässä laissa tarkoitettua onkimista, pilkkimistä ja viehekalastusta.

Seuraavat asetukset jäävät voimaan:

1) eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla annettu valtioneuvoston asetus (295/2011);

2) verkkokalastuksen rajoittamisesta saimaannorpan poikasten suojelemiseksi annettu valtioneuvoston asetus (294/2011);

3) lohenkalastuksen rajoituksista Pohjanlahdella ja Simojoessa annettu valtioneuvoston asetus (190/2008);

4) Tenojoen, Näätämojoen, Paatsjoen, Tuulomajoen ja Uutuanjoen vesistöalueiden suojaamisesta Gyrodactylus salaris -loisen leviämislähteenä annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (1376/2004);

5) Tenojoen kalastuspiiriin sivuvesistöjen kalastussäännöstä annettu asetus (405/1990).

134 §

Aiemmin sallitut pyydykset

Aikaisemmin hankittua laillista pyydystä, joka on tämän lain vastainen, on kuitenkin lupa käyttää kolmen vuoden ajan tämän lain voimaantulosta.

135 §

Aiemmin saatu oikeus pyydyksen pitämiseen kalaväylässä

Ennen tämän lain voimaantuloa laillisesti saatu oikeus kiinteän tai seisovan pyydyksen pitämiseen valta- tai kalaväylässä taikka lähempänä lohi- ja siikapitoisen joen suuta kuin siitä on säädetty jää edelleen voimaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yleisen kalatalousedun vaatiessa hakea lupaa 1 momentissa tarkoitettun oikeuden lunastamiseen, jos se on välttämätöntä käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lunastuslupaa koskevan hakemuksen ratkaisee Maanmittauslaitos. Korvauksen määräämiseen sovelletaan, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa säädetään. Korvaukselle on maksettava mainitun lain 95 §:n 1 momentin mukaista korkoa siitä päivästä, jolloin korvaukseen oikeutettu on hakenut Maanmittauslaitokselta määräystä korvaustoimituksesta.

136 §

Aiemmin saatu kalastusoikeuden hyödyntämisen edellyttämä kulkuoikeus

Ennen tämän lain voimaantuloa laillisesti saadut kalastusoikeuden hyödyntämisen edellyttämät kulkuoikeudet jäävät edelleen voimaan sopimuksenmukaisina.

137 §

Aiemmin laaditun suunnitelman hyväksymisen valtakunnalliseksi kalavarojen hoitosuunnitelmaksi

Maa- ja metsätalousministeriö voi päätöksellään vahvistaa, että ennen tämän lain voimaantuloa laadittua kalavarojen hoitotoimenpiteitä sisältävää valtakunnallista suunnitelmaa tai strategiaa on pidettävä 34 §:n 1 momentissa tarkoitettuna suunnitelmana.

Helsingissä 10 päivänä huhtikuuta 2015

Tasavallan Presidentti

SAULI NIINISTÖ

Maa- ja metsätalousministeri *Petteri Orpo*

Liite

Pohjoissaamenkielinen käännös

Guolástanláhka

Addojuvvon Helssegis cuoŋománu 10 beaivve 2015

Riikkabeivviid mearrádusa mielde ásaheavvu:

1 lohku

3 §

Oppalaš njuolggadusat

Gaskavuohta eará láhkamearrádusaide

1 §

Lága ulbmil

Dán lága ulbmilin lea dálá buoremus dieđuiiguin lágidit guolleriggodagaid ekolagalaččat, ekonomalaččat ja sosiálalaččat bastevas geavaheami ja dikšuma nu, ahte dorvvastuvvojit guolleriggodagaid bastevas ja máŋggabealat buvttadeapmi, guollenáliid lunddolaš eallinjohtu ja guolleriggodagaid ja eará čáhceluonddu máŋggahápmásašvuohta ja suodjaleapmi.

Dát láhka heiveheavvu, jos oktasaš guolástuspolitihkkii guoskevas Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusain dahje dan ollašuttin dihte addojuvvon riikkadási láhkamearrádusain dahje vierriikkain dahkkojuvvon soahpamušas ii nuppeláhkai daddjojuvvo.

Dán lága ja dan vuođu addojuvvon ásaheavuid njuolggadusat galget heiveheavvot maiddá riikkarájiid lahkosiid čáziide, jos vierriikkain ii leat soahpamuša vuođu nuppeláhkai mearriduvvon.

Nuortalaččaid bivdorievttis stáhtačáziin nuortalašguovllus mearriduvvo nuortalašlágas (253/1995).

Eará go Suomas luonddudilálažžan ealli guollešlájá dahje guollenáli dahje reabbáslájá dahje reabbánáli dahje daid sohkeallaid riikiibuktimii heivejuvvot dán lága lassin ealliiddálkkodeapmái guoskevas rádjegozáhusas addojuvvon láhka (1192/1996) ja ealliiddávdaláhka (441/2013).

2 §

Heivehansuorgi

Dát láhka heiveheavvu bivdui:

1) čáhcelága (587/2011) 1 logu 3 §:a 1 momiantta 2 čuoggás oaivvilduvvon čáziin;

2) Suoma ekonomiijaavádagas addojuvvon lága (1058/2004) 1 §:s oaivvilduvvon ekonomiijaavádagas;

3) čáhceguovllu ráji olggobeale dulveguovllus, go dat lea čázi vuolde.

Dat, mii dán lágas mearriduvvo guolis ja bivddus, guoská maiddá náhkkeguollái ja reabbái ja daid bivdui.

4 §

Meroštallamat

Dán lágas oaivvildit:

1) *guolleriggodagaid dikšumiin* guollenáliid biologalaš máŋggahápmásašvuođa ja buvttadannávccaid dorvvasteami bivddu stiverema vuođu sihke guollenáliid dili ja bivdovejolašvuođaid buorideaddji eará doaimmai-

2) *guollenáliin* oktanaga seamma guovllus ealli seamma šládjii gullevaš guolleoktagasaid joavkku;

3) *johttiguliin* luosa, jávreluosa, ákkaračča, náhkkeguoli, toutanguoli, dápmoha, rávddu, hárra ja čuovžža johtti náliid;

4) *johttiguollečázadaga guoika- ja rávdnesajiin* dakkár čázádatoasi, gos:

a) čáhci golgá čielgasit vulosguvlui; ja

b) rávdnesaji badječáhci lea badjelis go vuollečáhci;

5) *oaggumiin* vuokka haga ja šlivgumii heivvolaš rulla haga dáhpáhuvvi bivddu, mas adnojuvvo okta stággu ja áŋkor;

6) *bilkemiin* ovttain oanehislágan stákkuin ja duorgogeahčái giddejuvvon bilkavuokkain bivddu, mas bilka lihkahallojuvvo bajás-vulos;

7) *vuokkain* goanstadahkkon uštaga, muor-raguoli, dolgevuokka, jigi dahje sullasaš áŋkorbivdosa, mii lihkademiinis, ivnniidis-guin dahje hámiinis hohkaha guoli dohppet dasa;

8) *vuoggabivdduin* eará bivddu ovttain stákkuin ja vuokkain go oagguma dahje bilkema, geassinoagguma ovttain stákkuin, vuokkain ja deaddovuokkain sihke rullaoagguma;

9) *guolástusdikšunmávssuin* dan mávssu, mii máksojuvvo stáhtii guolledoalu ovddidan dihte;

10) *bivdorievtti hálddašeaddjiin*:

a) oktasaš čáhceguovllu osolašgotti;

b) osolašgoddái gulakeahtes čáhceguovllu eaiggáda;

c) giddodaga eaiggáda, jos giddodahkii gullet 21 čuoggás oaivvilduvvon sierraákkat bivdoovddut;

d) guolástanservituhta dahje eará vuoigat-vuođaákka vuodul bivdorievtti hálddašeaddji lunddolaš dahje juridihkalaš persovna; dahje

e) lunddolaš dahje juridihkalaš persovna, mii hálddaša eaiggáda gulakeahtá bivdorievtti, man sáhtta sirdit;

11) *osolašgottiin* oktasašguovlolága (758/1989) 3 §:s oaivvilduvvon osolašgotti;

12) *geavahan- ja dikšunplánain* plána, mii dahkkojuvvo guolleriggodagaid geavaheami ja dikšuma guvllolaš lágideami várás;

13) *bivdusovttadatárvvuin* bivdosa dahje bivdovuogi gorálaš bivdobeaktivuoda;

14) *giddodaga bivdusovttadatmeriin* giddodahkii gullevaš bivdorievtti viidodaga dihto čáhceguovllus;

15) *orru bivdosiin* ovttá sadjái bivddu várás luitojuvvon guollebivdosa, dego fierpmi, liinna ja eará áŋkorbivdosa, mearddi, guollehehke ja eará dahppanbivdosa;

16) *giddes bivdosiin* buođu ja bivddu várás oaivvilduvvon eará bissovašlágan rusttega;

17) *gávppálaš bivdduin* doaimma, mas guolli bivdojuvvo vuovdinulbmiliin dahje mas bivdojuvvon guolit dahje oassi dain vuvdojuvvojit;

18) *gávppálaš bivdiin* lunddolaš dahje juridihkalaš persovna, mii lea merkejuvvon registarii, mii dollojuvvo dain olbmui, geat jođihit gávppálaš bivdodoaimma;

19) *astoáiggebivdduin* lusta- ja ruovttudár-bobivddu;

20) *ruovttuiduhttingilvimiin* dakkár guolledahje reabbášlája dahje guolledahje reabbánáli gilvima čáhceguovlui, mii ii leat leamaš doppe ovddežis;

21) *sierraákkat bivdoovduiguin* giddodatčohkkenlága (554/1995) 2 §:a 1 čuoggás oaivvilduvvon giddodahkii gullevaš oktasaš dahje priváhta ovdduid, maid vuodul giddodaga eaiggát oažžu bivdit muđui go čáhceguovllu oamasteami dahje osolašvuoda vuodul nuppi oamastan čáhceguovllus (*erenomáš bivdoovdoguovlu*) dahje geavahit erenomáš bivdosaji, dego luossa- dahje čuovžabuodu dahje dáidda buohtastahtti buođđosaji, golgadansaji, fierbmesaji dahje eará sullasaš bivddu várás oaivvilduvvon čázádatasaji (*erenomáš bivdosadji*);

22) *bivdonjuolggadusain*:

a) Suoma ja Ruota gaskkas dahkkojuvvon rádjejohkasoahpamuša (SopS 91/2010) ja dasa gullevaš bivdonjuolggadusa;

b) Suoma ja Norgga gaskkas dahkkojuvvon Deanu guolástanbire oktasaš bivdonjuolggadussoahpamuša (SopS 94/1989) ja dasa guoskevaš bivdonjuolggadusa; ja

c) Suoma ja Norgga gaskkas Njávánjoga guolástanguovllus dahkkojuvvon guolástansoahpamuša (SopS 17 ja 18/1978) ja dasa guoskevaš bivdonjuolggadusa.

2 lohku

Bivdoriekhti ja bivdui vuoigadahtti sierra lobit

5 §

Bivdoriekhti čáhceguovllu oamasteami vuodul

Vuoigatvuohta bivdit ja mearridit bivddus gullá čáhceguovllu eaiggádii, jos mannelis dán lágas ii nuppeláhkai mearriduvvo.

Oktasaš čáhceguovllu osolaš oažžu bivdit čáhceguovllus nu, go oktasaš čáhceguovllu osolašgoddi mearrida.

Čáhceguovllu eaiggát oažžu bivdit čáhcelága 1 logu 5 §:s oaivvilduvvon čáhceguovllu ráji olggobeale dulveguovllus, go dat lea čázi vuolde.

6 §

Sierraákkat bivdoovddut

Dakkár giddodaga, masa gullet sierraákkat bivdoovddut, eaiggát oažžu ovdui gullelaš vuogi mielde bivdit ja mearridit bivddus.

7 §

Oktasaš bivdorievttit

Buohkat ožžot nuvtta oaggut ja bilket sihke bivdit sallida ovttain stákkuin duorgogeahčái giddejuvvon áŋkoriiguin, mat lihkahallojuvvojit vulos-bajás.

Buohkain, geat leat máksán guolástusdikšunmávssu, ja buot vuollel 18-jahkásaš ja 65 jagi deavdán olbmuin lea vuoigatvuohta vuoigatvuohtii. Guolástusdikšunmávssus ja dan máksimis mearriduvvo 9 logus.

Ovdalis 1 ja 2 momeanttas oaivvilduvvon vuoigatvuohtat eai guoskka johtiguollečázadagaid guoika- ja rávdnjesajiide, eaige daidda čáziide, main bivdu lea eará njuolgadusa vuodul gildojuvvon. Oaggun-, bilken- ja vuoggabivdogilvvuid ja eará sullasaš lágiduvvon dilálašvuodaid várás galgá oažžut bivdorievtti hálddašeaddji lobi.

Dat, mii ovdalis 1—3 momeanttas mearriduvvo, heivehuvvo maiddá stáhtačáziin.

8 §

Bivdu ekonomiijaavádagas ja oktasaš čáhceguovllus

Suoma ekonomiijaavádagas ja oktasaš čáhceguovllus mearas buohkain, geat leat máksán guolástusdikšunmávssu ja buot vuollel 18-jahkásaš ja 65 jagi deavdán Eurohpá ekonomiijaguvlui gullelaš riikka riikkavuložiin lea vuoigatvuohta astoáiggebivdui. Ovdalis oaivvilduvvon guovlluin Supmii registrerejuvvon gávppálaš bivdis leat vuoigatvuohta gávppálaš bivdui.

Eurohpá Uniovnna lahttoriikkaide registrejuvvon bivdofatnasiin lea oktasaš guolástuspolitihkki guoskevaš EU:a lánka-mearrádusain mearriduvvon vuoigatvuohta gávppálaš bivdui Suoma ekonomiijaavádagas ja guovllučáziin.

Jos gávppálaš bivdodárbu dan gáibida, de Meahciráđdehus sáhtá láigohit gávppálaš bivdá Suoma ekonomiijaavádagas dahje oktasaš čáhceguovllus luosa dahje guvžžá bivdosaji mearas. Ovdalis 1 ja 2 momeanttas oaivvilduvvon bivdoriekhti ii leat fámus dán bivdosajiin.

Bivdorievttis ja bivdolobiin oktasaš čáhceguovllus mearrida Meahciráđdehus nu, ahte váldá vuhtii guolleriggodagaid riikkadási dikšunplánaid.

9 §

Stáhta priváhta bivddut

Stáhta priváhta bivddut doalahuvvojit stáhtas doppe, gos stáhta lea daid ovdežis hálddašan ja hálddaša ainge. Stáhta priváhta bivdduid geavaheamis mearrida Meahciráđdehus.

Dárkilet njuolggadusaid stáhta priváhta bivdduid geavaheamis sáhtá addit Eana- ja meahccedoalloministerija ásahusa vuodul, goas galget vuosttažettiin váldojuvvot vuhtii 88 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon jovkui I gullelaš gávppálaš bivdiid ovddut.

10 §

Vuoigatvuohta Davvi-Lappi bivdolohipi

Olbmos, gean ruovttugiieldalága (201/1994) 2 §:s oaivvilduvvon ruovttugiielda lea Eanodat, Anár dahje Ohcejohka, lea vuoigatvuohta oažžut Meahciráđdehusas nuvtá lobi bivdui ovdalis namuhuvvon gielddaid rájiid sisa gullelaš stáhtačáziin.

Ovdalis 1 momeanttas oaivvilduvvon lohpi lea persovnnalaš ja dat addojuvvo guhkimustá golmma jahkái hávil. Lohpi ii guoskka Deanu ja Njávánjoga čázadaga luosa ja guvžžá goargŋunguovlluide, Doallánjoga ja Báhcaveaji čázadagaid luosa ja guvžžá goargŋunguovlluide iige Duortnoseanu ja Ovnesjoga čázadagaid luosa ja guvžžá goargŋunguovlluide, maidda guoskevaš siera lobiid stáhtačáziide mieđiha Meahciráđdehus.

Dárkilet njuolggadusaid ovdalis 1 ja 2 momeanttas oaivvilduvvon lobiid addimis ja geavaheamis sáhtá addit Eana- ja meahcedoallooministeriija ášahusa vuodul.

11 §

Bivdorievtti láigoheapmi

Bivdorievtti hálddašeaddji sáhtá láigohit bivdorievtti doaisttázii dahje mearreáigái. Bivdorievtti láigosoahpamuš galgá dahkkojuvvot čálalaččat. Láigolaš ii oaččo láigohit bivdorievtti dahje oasi das ovddosguvlui, iige luohpadit láigoguvlui guoskevaš bivdolojiid goalmádii, jos bivdorievtti láigosoahpamušas ii leat nuppeláhkai sohppojuvvon.

Láigoaddi sáhtá burgit bivdoriektái guoskevaš láigosoahpamuša, jos láigolaš láigoaddi muittuhusas fuolakeahtá geavaha boastut iežas bivdorievtti, ii mávsse láiggu dahje muđui jámma rihkku soahpamušii dahje dán láhkii vuodđuduvvi geatnegasvuodáid.

Stáhtačáziid láigoheamis bivddu várás sáhtá mearridit dárkileappot Eana- ja meahcedoallooministeriija ášahusa vuodul.

12 §

Osolašgotti osolačča mieđihan bivdolohipi

Oktasaš čáhceguovllu osolaš sáhtá eará osolaččaid guorruseami haga addit nubbái lobi bivdit osolažžii alccesis gullelaš bivdorievtti vuodul. Jos lohpi bistá badjel jagi dahje jos lohpi guoská 4 §:a 22 čuoggás oaivvilduvvon rádjehokasoahpamušaid bivdonjuolggadusaid heivehanguovlluide dahje rádjehogaid oalgečáziide, de dat galgá addojuvvot čálalaččat ja das galgá ortniidan osolašgotti siste dahkkojuvvot almmuhus osolašgoddái.

Oktasaš čáhceguovllu osolaš galgá 1 momeanttas oaivvilduvvon bivdoloji attedettiin fuolahit das, ahte lohpeoažžu ii mana bivddus badjel osolažžii gullelaš bivdorievtti alimusmeari.

13 §

Guvllolaš lohpi gávppálaš bivdui

Guolleriggodagaid bistevaš buvttadeami ja ávkinatnima ja geavahan- ja dikšunplána ollašuvvama dorvvastan dihte ELY-guovddáš sáhtá mieđihit gávppálaš bivdái guhkimustá viđa jahkái lobi gávppálaš bivdui, jos:

1) čáhceguovlu heive geavahan- ja dikšunplána mielde bures gávppálaš bivdui;

2) čáhceguovllu guollenáliid dilli addá vejolašvuoda gávppálaš bivdui;

3) lohpeohcci ii leat ieš iige guolledoalloguovllu doarjaga vuodul beassan bivdorievtti hálddašeaddjiiguin ovttamielalašvuhtii čáhceguovllu geavaheamis gávppálaš bivdui; ja

4) gávppálaš bivdu ii čuoze mearkašahttiláhkai guovllu gáddeeaiggádiidda dahje hálddašeaddjiide dahje guovllu eará geavaheapmái.

ELY-guovddáš galgá dán lobis mearridit bivdui lobálaš guovlluid, lobálaš bivdosiid, bivdduvuloš guollešlájaid, lobálaš bivdoáiggiid ja dárbbu mielde lobálaš alimussállaša. Dasa lassin lobis sáhtá mearriduvvot, mo gávppálaš bivdi galgá almmuhit iežas sállaša.

Ovdalis 1 momeanttas oaivvilduvvon lobi ii oaččo mieđihit, jos lobi vuodul dáhpáhuvi bivdu čuožášii menddo sakka bivdorievtti

hálddašeaddji vejolašvuhtii atnit ávkin iežas bivdorievtti dahje jos dat dagahivččii eará mearkkašahtti heajos váikkuhusaid.

ELY-guovddáža lohpearrádus galgá váldojuvvot vuhtii nuppástusohcamis fuolakeahtá.

14 §

Buhtadusa máksin gávppálaš bivddus bivdorievtti hálddašeaddjiide

Gávppálaš bivdi galgá, go lea ožžon 13 §:s oaivvilduvvon lobi, máksit guđege kaleandarjagis bivdorievtti hálddašeaddjiide lobis mearriduvvon bivdosiid mielde, ELY-guovddáža doaibmaguovllu geavahan- ja dikšunplánain meroštallon govtolaš mávssuid buhtadussan čáhceguovllu geavaheamis gávppálaš bivdui.

15 §

Vuoruheapmi lobi mieđiheamis gávppálaš bivdui

Jos lobi dihto čáhceguvlui ohcet eanet gávppálaš bivdit go guovllu guollenáliid dili vuodul lobiid sáhtá mieđihit, de ELY-guovddáš sáhtá vuoruhit lohpeoažžumis daid lohpeohcciid, geat gullet 88 §:a 1 momentas oaivvilduvvon gávppálaš bivdiid jovkui I ja geain lea juo ovdal leamaš lohpi gávppálaš bivdui seamma čáziin dahje daidda guoskevaš čáziin.

16 §

Lohpeevttuid rievdadeapmi ja lobi eretgeassin

ELY-guovddáš galgá čuovvut ja gozihit 13 §:a vuodul addojuvvon lohpeevttuid ollašuvvama.

ELY-guovddáš galgá rievdadit lohpeevttuid, jos:

1) lohpeguovllu dilálašvuodát leat lobi mieđiheami maŋŋá mealgat nuppástuvvan nu, ahte lohpeevttuid mielde mearriduvvon bivddu ii sáhte nuppástuvvan dilálašvuodaid dihte šat suovvat; dahje

2) lobis oaivvilduvvon bivdu ii šat deavdde geavahan- ja dikšunplánas daddojuvvon gáibádusaid.

ELY-guovddáš galgá geassit eret lobi, jos lohpehálddašeaddji jámma guođđá mávssekeahhtá 14 §:s oaivvilduvvon mávssuid, ja mealgat dahje jámma rihkku ášahuvvon lohpeevttuid dahje dán lága njuolggadusaid. Lohpi sáhtá gessojuvvot eret maiddái dalle, jos lohpehálddašeaddji ii ELY-guovddáža fuopmášahttimis ja váruhusas fuolakeahtá heaitte rihkkumis dán lága njuolggadusaid dahje mávsse mávssekeahhtá báhcán mávssuid govtolaš áiggi sisa váruhusa adimimis.

17 §

Gávppálaš bivdi vuoigatvuohta stáhtaeatnama atnui

Gávppálaš bivdis, guhte gullá 88 §:s oaivvilduvvon gávppálaš bivdiid jovkui I, lea stáhtii gullelaš mearragáttiin, -sulluin ja -boaduin (mat eai leat várrejuvvon eará atnui) vuoigatvuohta láigohit eatnama hálddašeaddji eiseválddi čujuheami mielde ja dan nannen govtolaš eavttuiguin bivddus dárbbášlaš vurkkodansajiid ja bivdosiid goikadansaji sihke gávppálaš bivddu várás vealtameahttun gaskaboddosaš orrunsaji.

18 §

Guvllolaš lohpi bivdooahpistandoibmii

Bivdoturisma doaibmavejolašvuodaid dorvvastan dihte ELY-guovddáš sáhtá mieđihit oppa doaibmaguovlui dahje dan oassái guoskevaš lobi lágidit bivdoturismadilálašvuodaid, maida oassálastet eanemustá guhhta bivdi hávil ja main oggojuvvo, bilkejuvvo dahje bivdojuvvo vuokkain. Lohpi galgá ohccojuvvot čálalaččat ja dan sáhtá mieđihit, jos guollenáliid bistevaš ávkinatnin addá dasa vejolašvuoda. Lohpi sáhtá leat fámus guhkimustá vihtta jagi hávil.

ELY-guovddáš galgá lobis ášahit guvllolaš bivdoráddjehusaid dahje beaiveguovdasaš sálašeriid, jos guolledollui guoskevaš bealit dahje guovllu guollenáliid dilli dan gáibidit. ELY-guovddáš galgá bivdit iežas doaibma-

guovllu guolledoalloguovlluin jahkásaččat cealkámuša guvllolaš bivdoráddjehusaid ja beaveguovdasaš sálašeriid ásaheapmái váik-
kueaddji beliin.

ELY-guovddáš sáhtta geassit eret lobi, jos lohpehálddašeaddji mealgat rihkku ásaheap-
von eavttuid iige ELY-guovddáža fuopmášahttimis ja várufusaš fuolakeahtta heaitte eavttuid rihkkuma.

Bivdoturismmain bargi fitnodatolmmoš galgá, go lea ožžon lobi, máksit kaleanddar-
jagis stáhtii 100 euro sturrosaš guolástus-
dikšunmávssu.

3 lohku

Guolledoalu organisašuvnnat ja daid do- aimmat

19 §

Guolledoalloeiseválddit

Stáhta guolledoalloeiseválddiide lohkkovit Eana- ja meahccedoalloministeriija sihke dat ELY-guovddážit, maidda guolledoalloáššit gullet.

Dasa lassin dán lágas sierra mearriduvvon guolledoallohálddahusa eiseváldedoaimmaid dikšuba Meahciráddehus ja Luondduriggodatguovddáš sihke bivdogoziheami hárrái 99 §:s namuhuvvon eiseválddit ja bivdogoziheaddjit.

ELY-guovddáža dán lága vuodul dahkan mearrádusa ja ášši gieđahallamii guoskevaš áššegirjiid sáhtta vuolláičállit mašinnain.

20 §

ELY-guovddáža doaimmat

ELY-guovddáš galgá:

1) fuolahit stáhtii gullevaž guolledoallohálddahusas;

2) gozihit oktasaš guolledoalloáššiid ja ovddidit bistevaž bivddu ja guolleriggodagaid dikšuma;

3) addit áššedovdiveahki guolledoalloguovlluide;

4) gozihit ahte guolledoalloguovllut doibmet lága ja njuolggadusaideaset ja geavahan-
ja dikšunplána mearrádusaid mielde ja dev-

det daidda gullevaž doaimmaid ja galgá njul-
gegohtet váilevažvuodaid ja heajos beliid.

5) stivret ja gozihit rávvenbarggu, mii dahkkojuvvo stáhta ruđaguin;

6) gieđahallat oktavuodadoallamii guoske-
važ áššiid guolledoalloeiseválddiid ja guolledoalloguovlluid gaskkas; ja

7) dikšut eará doaimmaid, mat dasa leat dán lágas mearriduvvon.

Bivdogozihanáššiin ELY-guovddáš sáhtta doaimmat oppa riikkas eiseválddi virge-
veahkkebivdaga vuodul.

21 §

ELY-guovddáža doaimmaváldi ekonomii- jaavádagas

ELY-guovddáži gullevaž doaimmain fuo-
laha Suoma ekonomiijaavádagas dat ELY-
guovddáš, man doaimmaguovllu siste guoske-
važ oassi ekonomiijaavádagas lea. ELY-
guovddážiid doaimmaguovlluid gaskasaš ráji gehččet joatkašuvvat guovllučáziid olgoráji rájes njuolggaga ekonomiijaavádaga olgoráji duohká.

22 §

Guolledoalloguovlojuohku

Čáhceguovllut juhkkovuvvojit daid oamas-
tangaskavuodain ja hálddahuslaš rájiin be-
roškeahtta guolledoalloguovlluide. Guolledoalloguovlu čohkiida guolledoalu dáfus doarvái viiddis oktilaš guovllus. Guolledoalloguovlui gullevaž guovllu meroštaladettiin galgá erenoamážit váldit vuhtii johttiguliid eallinjođu, bivddu vuogas lágideami, golgan-
guovlojuogu ja čáhceguovlluid juogu čáziid-
dikšuma ja mearradikšunlágidanlágas (1299/2004) oavvilduvvon čáziiddikšun-
guovlluide ja mearradikšunguovlui.

Guolledoalloguovlojuohku ii guoskka ok-
tasaš čáziide mearas dakko bokte go guol-
leriggodagaid bistevaž geavaheapmi ja dikšun ii gáibit guovllu laktima guolledoalloguovlo-
juhkui.

Guolledoalloguovlluid eatnandiedalaš rájiid nanne ELY-guovddáš 33 §:s oavvilduvvon guvllolaš guolledoalu ovttasbargojo-

avkku evttohusa vuodul dan maŋŋá, go lea gullan Eana- ja meahccedoalministeriija ja eará guovddáš oassebeliid. ELY-guovddáš mearrida maiddá guolledoalloguovllu juohkimis, dan ovttahttimis eará guolledoalloguovlui dahje dan rájiid rievdadeamis, jos dilálašvuodaid nuppástuvvan dahje eará erenoamáš sivat dan gáibidit. Ohcamuša ovdalis namuhuvvon doaibmajiid dahkan dihte earret rájiid nannema sáhtá dahkat guolledoalloguovlu dahje bivdorievtti hálddašeddji.

ELY-guovddáš sáhtá maiddá, go lea gullan áššáiosolaš guolledoalloguovlluid ja bivdorievtti hálddašeddjiid, ieš mearridit guolledoalloguovllu rájiid rievdadeamis. Jos šaddá eahpečielggasvuolta das, guđe ELY-guovddáša doaibmaválddi vuollái guolledoalloguovllu rájiid rievdadeapmi gullá, de Eana- ja meahccedoalministeriija čoavdá doaibmaváldái guoskevaš ášši.

Das, ahte gokko guolledoalloguovlluid doaibmaguovlluid rájit galget johtit, sáhtá mearridit dárkileappot Eana- ja meahccedoalministeriija ášahusa vuodul.

23 §

Guolledoalloguovllu vuoigatvuođalaš hápmi, lahtut ja doaibmaorgánat

Guolledoalloguovllut leat almmosvuoigatvuođalaš ovttašusat, mat galggašedje ovddidit guovlluideaset guolledoalu ja ovddidit lahtuideaset ovttaš barggu guolleriggodagaid bistevaš geavaheami ja dikšuma lágidan dihte. Guolledoalloguovlu sáhtá čatnasit feara masa ja háhkat accesit dahje iežas atnui omodaga.

Guolledoalloguovllu lahtuide gullet guovllu bivdorievtti hálddašeddjit ja riikkadási guolástansuorggi organisašuvnnat. Eana- ja meahccedoalministeriija nanne logahallama riikkadási guolástansuorggi organisašuvnnain vida jahkái hávil.

Guolledoalloguovllu doaibmaorgánaide gullet oktasaščoahkkin, stivra ja doaibmajodiheaddji.

Guolledoalloguovlluide heivehuvvojit dán lága lassin ovttašlágá (503/1989) 11, 17,

20, 22, 24 §:t, 26 §:a 2 momeanta, 27—31 §:t, 35 §:a 2 momeanta ja 36 §.

24 §

Guolledoalloguovlluid doaimmat

Guolledoalloguovllu doaimmaide gullet:

- 1) guolleriggodagaid bistevaš geavaheami ja dikšuma plánen;
- 2) geavahan- ja dikšunplánaevttohusa dahkan, dohkkehuvvon plána ollašuttin ja dan váikkusaid čuovvun;
- 3) guolleriggodagaid geavaheapmái ja dikšumii guoskevaš dieđieapmi;
- 4) bivdогоziheami lágideapmi;
- 5) bivddu ja guollenáiid dikšundoaimmaid čuovvundieđuid čoaggin;
- 6) bivddu oktalašlohpeguovlluid čohkken astoáiggi ja gávppálaš bivddu dárbbuide;
- 7) doaimmat, maid čáhceguovllu eaiggádat leat sirdán guolledoalloguovlui;
- 8) vuoggabivddus čoggon buhtadusruđaid juohkin čáhceguovllu eaiggádiidda;
- 9) ELY-guovddáša boadusstivremii ja dán láhkii vuodđduvvi eará doaimmat.

25 §

Guolledoalloguovllu oktasaščoahkkin

Guolledoalloguovllu mearridanválddi geavaha oktasaščoahkkin.

Guolledoalloguovllu čuovvovaš lahtuin lea vuoigatvuohta ovta ovddasteaddjái oktasaščoahkkimis:

- 1) osolašgoddi, mas lea čáhceguovlu uhcimustá 50 hektára;
- 2) osolašgottiide gulakeahtes, viidodaga dáfus uhcimustá 50 hektára sturrosaš čáhceguovlluid eaiggádat;
- 3) dakkár guolledoalloguovlui gullevaž osolašgottiid dahje osolašgottiide gulakeahtes čáhceguovlluid eaiggádiid oktiisearvamat, maid hálddašan čáhceguovlluid ollislaš viidodat lea uhcimustá 50 hektára; jogas goitotge uhcimustá 30 hektára;
- 4) 23 §:a 2 momeantas oaivvilduvvon riikkadási guolástansuorggi organisašuvdna, earret lustabivdiid ovddasteaddji or-

ganisašuvnna, mas lea vuoigatvuohta guovtte ovddasteaddjái.

Sierraákkat bivdoovdduid hálddašeaddjiin lea vuoigatvuohta oktasaščoahkkimis ovttá oktasaš ovddasteaddjái.

Guolledoalloguovllu oktasaščoahkkimis leat gudege uhcimustá 1 000 hektára čáhceguovloopmodaga ovddasteaddjis golbma jiena, uhcimustá 500 muhto vuollel 1 000 hektára čáhceguovloopmodaga ovddasteaddjis guokte jiena ja eará lahtuid ovddasteaddjis okta jietna. Registrerejuvvon guvllolaš ovtastusain, maid ulbmilin lea ovddidit birasdahje luonddusuođjaleami ja maid njuolggadusaid mielde ášahuvvon doaibmaguovllus guolástanguovlu dahje oassi das lea, lea vuoigatvuohta ovttá ovddasteaddjái. Sámiid ruovttuguovllus maiddái Sámedikkis lea guolledoalloguovllu oktasaščoahkkimis vuoigatvuohta ovttá ovddasteaddjái, geas lea čoahkkimis mieldeorrun- ja hállanriekti muhto ii jienastanriekti.

Guolledoalloguovlu oažžu bovdet oktasaščoahkkimii áššedovdiid, geain lea čoahkkimis mieldeorrun- ja hállanriekti.

26 §

Guolledoalloguovllu oktasaščoahkkima doaimmat

Guolledoalloguovllu oktasaščoahkkin:

- 1) vällje stivrra;
- 2) mearrida ruhtadoallooahpaheami nanemis ja vástofriidjavuođa miediheamis stivrii;
- 3) nanne jahkásaš doaibma- ja ruðaid-geavahanplána ja jagi guhkibun oavvilduvvon doaibmaplána;
- 4) nanne evttohusa geavahan- ja dikšunplánan;
- 5) nanne evttohusa guolledoalloguovllu njuolggadussan;
- 6) nanne buhtadusruðaid juohkima čáhceguovllu eaiggádiidda;
- 7) mearrida guolledoalloguovlui máhcahuvvon buhtadusruðaid geavaheamis;
- 8) mearrida oktasaščoahkkima, stivrra ja doaibmajodiheaddji mearrádusa njulgemis.

27 §

Guolledoalloguovllu stivrra ja dan doaimmat

Guolledoalloguovllu stivrii gullet uhcimustá čieža lahtu. Stivrra lahtu doaibmabadjji lea golbma jagi. Stivrra lahtuin välljejuvvo jahkásaččat goalmmádas.

Guolledoalloguovllu stivra galgá:

- 1) vällmaštallat áššiid, mat galget gieđahallot oktasaščoahkkimis, ja ollašuhttit mearrádusaid;
 - 2) ollašuhttit geavahan- ja dikšunplánii gullevaš doaimmaid ja dieðihit plána ulbmiliid ollašuvvamis;
 - 3) addit diehtun mearrádusaid;
 - 4) lágídit bivdogozihandoaimmaid dikšuma; ja
 - 5) nammadit ja earuhit doaibmajodiheaddji.
- Guolledoalloguovllu njuolggadusain sáhtta stivrii 2 momeantta mielde gullevaš doaimmaid, earret čuoggás 5 oavvilduvvon doaimmaid, sirdit doaibmajodiheaddjái.

28 §

Doaibmajodiheaddji doaimmat

Doaibmajodiheaddji dikšu guolledoalloguovllu beaivválaš hálddahusa stivrra rávva- giid ja mearrádusaid mielde. Doaibmajodiheaddjis lea guolledoalloguovllu nammačál- linriekti.

Doaibmajodiheaddji vástida das, ahte guolledoalloguovllu ruhtadoallu lea lága mielde lágíduvvon ja ruðaiddikšun luottehahttilá- kai ordnejuvvon. Doaibmajodiheaddji galgá addit stivrii ja dan lahttui dárbbášlaš dieðuid stivrra doaimmaid dikšun dihte.

Doaibmajodiheaddji oažžu leat mielde stivrra čoahkkimis ja geavahit doppe hállanválddi, vaikko ii livččege stivrra lahttu, jos stivra ii mearrit nuppeláhkai.

Doaibmajodiheaddjis lea vuoigatvuohta nuvtá oažžut teknihkalaš geavahanokta- vuoda bokte dieðuid Eanamihtidanlágádusas, jos dát dieðut galget ožžojuvot bivdogozi- heami lágideami dahje vuoggabivddus čog- gon ruðaid ja juohkima várás.

29 §

Doaibmaorgána lahtuid ja doaibmaolbmuid vástu

Guolledoalloguovllu doaibmaorgána lahttu ja doaibmaolmmoš galgá almmolaš hálddahušdoaimma divššodettiinis čuovvut hálddahušlága (434/2003), giellalága (423/2003), sámi giellalága (1086/2003) ja eiseválddiid doaimma almmolašvuoda birra addojuvvon lága (621/1999).

Guolledoalloguovllu doaibmaorgána lahttui ja doaibmaolbmui heivehuvvojit rihkusvuoi-gatvuodalaš virgevástui guoskevaš njuolggadusat dalle, go sii almmolaš hálddahušdoaimma divššodettiinaset geavahit almmolaš válddi.

Guolledoalloguovllu doaibmaorgána lahttu ja doaibmaolbmo almmolaš hálddahušdoaimma dikšumis šaddan vahága buhttemis lea fámus, mii almmolaš servoša ja virgeolbmo buhttenvásttus ja virgedoaimmas šaddan vahága buhttemis mearriduvvo vahát-buhttenlágas (412/1974).

30 §

Guolledoalloguovllu njuolggadusat

Guolledoalloguovllu njuolggadusain galgá namuhit:

- 1) guolledoalloguovllu nama ja dan hálddahuš ruovttubáikki ja deháleamos osiid dain čáziin, mat gullet guolledoalloguovlui;
- 2) mo ovddasteaddjit guolledoalloguovllu oktasaščoahkkimii vállejuvvojit;
- 3) goas guolledoalloguovllu oktasaščoahkkimat galget dollojuvvo;
- 4) mo guolledoalloguovllu oktasaščoahkkimat bovdejuvvojt čoahkkái ja mo áššit gieđahallojit;
- 5) mo stivrra lahtuid doaibma ja áššiid gieđahallan lea lágiduvvon;
- 6) mo áššegirjjit guolledoalloguovllu beales vuolláičállojuvvojit;
- 7) guolledoalloguovllu doaibmaolbmuid, dáid doaimmaid ja doaibmabaji ja mo sii vállojuvvojit doibmii;
- 8) ruđaid geavaheami ja ruhtadoalu ákkaid;
- 9) diehtunaddimiid čađahanvuogi; ja

10) guolledoalloguovllu doaimma dáfus dárbbalaš eará áššiid.

Njuolggadusaid válmmaštallá guolledoalloguovlu ja nanne ELY-guovddáš.

31 §

Ruhtadoallu ja ruhtadoallogdárkkisteapmi

Guolledoalloguovllu ruhtadoallobadji lea kaleanddarjahki. Guolledoalloguovlu galgá luohpadit jahkásaččat čilgehusa doaimmastis ELY-guovddáži. Čilgehusas galget leat mielde dieđut mávssolaš dáhpáhusain ruhtadoallobaji áigge ja dan nohkama maŋŋá, árvoštallan boahttevaš ovdáneamis sihke čielggadus geavahan- ja dikšunplána ulbmiliid ollašuvvamis.

Dán guovllu ruhtadoallogeatnegasvuhtii, ruhtadollui ja ruhtadoallogoahpaheapmái heivehuvvo ruhtadoallogdárkkisteapmi (1336/1997).

Guolledoalloguovlu lea geatnegahtton doaimmahit jahkásaččat ruhtadoallogdárkkisteapmi. Ruhtadoalu dárkkisteapmái heivehuvvo ruhtadoallogdárkkistanláhka (459/2007).

Ovdalis 1 momeanttas oaiuvilduvvon čilgehusas ja dan sisdoalus sáhttá mearridit dárkkileappot Eana- ja meahccedoalloministerija ášahusa vuodul.

32 §

Guolledoalloguovllu doaimma goziheapmi

ELY-guovddáš goziha iežas doaibmaguovllu guolledoalloguovlluid doaimma. ELY-guovddáži lea vuoigatvuohta oážžut guolledoalloguovllus ja ruhtadoalu dárkkisteaddjiin, almmá ahte čiegusindoallannjuolggadusat dan hehttejit, goziheami dáfus dárbbalaš dieđuid, áššegirjjiid ja čielggadusaid. Guolledoalloguovllus goziheami várás ožžojuvvon dieđuid ii oáččo almmuhit olggobealeolbmui iige geavahit eará ulbmilii guolledoalloguovllu lobi haga. Guolledoalloguovlu galgá almmuhit ELY-guovddáži iežas stivrra ságadoalli, várságadoalli ja doaibmajodiheddji namaid ja okta-vuodadieđuid.

Jos guolledoalloguovlu lea eanet go ovttá ELY-guovddáža doaibmaguovllus, de guolledoalloguovlui guoskevaš áššit gieđahallojit

dan ELY-ealáhusguovddázis, man doaibmaguovllus eanaš oassi guoskevaš guolledoalloguovllu čáhceviidodagas lea.

33 §

Guvllolaš guolledoalu ovttasbargojoavku

ELY-guovddáš ásaha iežas doaibmaguvlvi guvllolaš guolledoalu ovttasbargojoavkkuid veahkehit guovllu guolledoalloássiid dikšumis, oainnuid oktiiheiveheamis ja dutkandieduid ávkinatnimis. Ovttasbargojoavku ásahuvvo viđa jahkái hávil ja dasa gullet guolledoalloguovlluid, guolledoallo- ja birasorganisašuvnnaid, dutkamuša, hálddahusa, eanegottiid lihtuid sihke sámiiid ruovttuguovllus Sámedikki ovddasteaddjit.

Ovttasbargojoavku doaibmá ELY-guovddáža geahču vuolde ja dat galgá dahkat evttohusaid ja árvalusaid bivddu lágideamis ja guollenáliid dikšumis. Ovttasbargojoavku árvoštallá geavahan- ja dikšunplánaid ja dain árvaluvvon geavahan- ja dikšundoaimmaid sihke dahká árvalusaid sierra guovlluid geavahan- ja dikšunplánain ja riikkadási guolleriggodagaid dikšunplánain árvaluvvon doaibmabijuid oktiiheivehan dihte. Ovttasbargojoavku dahká ELY-guovddáži evttohusa iežas doaibmaguovllu guolledoalloguovlujuohkun.

4 lohku

Guolleriggodagaid geavaheami ja dikšuma plánen

34 §

Riikkadási guolleriggodagaid dikšunplánat

Guolleriggodagaid bistevaš geavaheami ja dikšuma ollašuvvama sihkkarastin dihte dahkkojuvvojit dárbbu mielde riikkadási guolleriggodagaid dikšunplánat. Dikšunplána válmmaštallamis vástida Eana- ja meahcedoalloministeriija searválagaid Birasministeriijain. Dikšunplána nanne Eana- ja meahcedoalloministeriija.

Nannejuvvon riikkadási guolleriggodagaid dikšunplánat galget válđojuvvot vuhtii, go dahkkojuvvojit guvllolaš geavahan- ja

dikšunplánat ja ollašuttuovvuo ja lágiduvvuo bivdu oktasaš čáziin. Geavahan- ja dikšunplánaiguin ii oáččo váddudit riikkadási guolleriggodagaid dikšunplánaid ollašuttuma.

35 §

Geatnegahttin geavahan- ja dikšunplána dahkan dihte

Guolledoalloguovlu galgá dahkat ja válđit atnui iežas doaibmaguvlvi guoskevaš geavahan- ja dikšunplána, mainna dorvvastuvvuo guovllu guolleriggodagaid bistevaš ja mánggabealat buvttadeapmi ja geavaheapmi ja biologalaš mánggahápmásašvuolta, ja ovddiduvvojit lustabivddu ja gávppálalaš bivddu doaibmavejolašvuodat.

36 §

Geavahan- ja dikšunplána dahkan

Guolledoalloguovlu dahká evttohusa iežas guovllu guolleriggodagaid geavahan- ja dikšunplánan. Geavahan- ja dikšunplána dagadettiin galgá válđit vuhtii guollenáliid geavaheapmái ja dikšumii eará láchka-mearrádusaid vuodul ásahuvvon gáibádusaid, guolleriggodagaid riikkadási dikšunplánaid ja dakkár guolleriggodagaid eará geavahan- ja dikšunplánaid, maid ollašuttimii plána sáhtášii váikkuhit.

Geavahan- ja dikšunplánas galget leat mielde:

1) vuodđodieđut čáhceguovlluid ja guollenáliid dilis;

2) plána bivddu ovddidandoaibmabidjun ja dáidda guoskevaš ulbmildilli ja evttohus lustabivddu oktilašlohpevuogádaga ovddidan dihte;

3) plána guollenáliid dikšundoaibmabidjun;

4) evttohus johttiguliid ja áitojuvvon guollenáliid eallinjođu ja eará biologalaš mánggahápmásašvuolta dorvvastan dihte dárbbášlaš doaibmabijuin;

5) evttohus bivddu dárbbášlaš guvllolaš muddendoaibmabidjun;

6) evttohus ruđaid, mat čoggojuvvojit guolástusdikšunmáksun ja geavahuvvojit eaiiggátbuhtadusaide, ossodaga juohkin dihte;

7) guolledoalu dáfus mearkkašahtti guovlluid ja gávppálaš bivdui ja bivdoturismii vuogas guovlluid mearrideapmi;

8) guđege gávppálaš bivdui vuogas guovllus gávppálaš bivdui heivvolaš bivdosiid mearrideapmi;

9) plána guolástandieđuid čuovvuma ja bivdogoziheami lágideami várás.

Dain áššiin, mat válđojuvvojit geavahan- ja dikšunplánii, sáhtta mearridit dárkileappot Eana- ja meahccedoallooministeriija ásahusa vuodul.

37 §

Geavahan- ja dikšunplána dohkkeheapmi

ELY-guovddáš dohkkeha geavahan- ja dikšunplána. Plána galgá dohkkehuvvot, jos dat:

1) lea dán lágas mearriduvvon gáibádusaid mielde dahkkojuvvon;

2) heive oktii riikkadási guolleriggodagaid dikšunplánaiguin iige váddut daid ollašuttima;

3) heive oktii eará geavahan- ja dikšunplánaiguin; ja

4) lea giedáhallon guvllolaš guolledoalu ovtasbargojoavkkus.

Go plána guoská sámiid ruovttuguvlui, de plána sáhtta dohkkehuvvot dalle, jos 1 momanttas mearriduvvon ášši lassin sámediggelága (974/1995) 9 §:s mearriduvvon ráddádallangeatnegahttin čuvvojuvvo.

ELY-guovddáš sáhtta máhcahit evttohusa geavahan- ja dikšunplánan guolledoalloguvlui ođđasit válmmaštallanláhkai, jos evttohus ii deavdde dohkkehaneavttuid.

Jos guolledoalloguovlu ii daga evttohusa mearreáiggis dahje ii evttohusa máhcaheamis fuolakeahtta daga dohkkehahtti evttohusa, de sáhtta geavvat nu ahte ELY-guovddáš ii mávsse guolledoalloguvlui 82 §:a 1 momantta 2 čuoggás oavvilduvvon ruđaid, dassáigo dohkkehahtti evttohus lea doaimmahuvvon ELY-guovddáži.

ELY-guovddáš sáhtta ollašuttit guolledoalloguovllu evttohusaid dárbbášlaš guvllolaš muddendoaimbaidjun nu, ahte ráddje bivdu guovllus plána dohkkehanmearrádusastis

53, 54 ja 57 §:s ja 67 §:a 4 momanttas ja 71 §:a 3 momanttas mearriduvvon doaibmafápmudusaidis mielde.

38 §

Geavahan- ja dikšunplána guston ja rievdeheapmi

Geavahan- ja dikšunplána lea fámus guhkimustá logi jagi dan dohkkeheami rájes. Jos ođđa plána ii leat dohkkehuvvon ovdalگو boares plána lea heaitán gustomis, de boares plána lea fámus dassáži go ođđa plána lea bohtán fápmui.

Jos guolledoalloguovllu guollenáliid dilli lea plána gustodeittiin nuppástuvvan dan mađe ollu ahte plána ollašuttin ii deavddáži šat dasa ásahuvvon ulbmiliid, de guolledoalloguovlu galgá bargagoahtit plána rievdadan dihte. Evttohusa plána rievdadan dihte sáhtta dahkat plána dohkkehan ELY-guovddáš dahje guolledoalloguovlu ieš.

Plána rievdadanevttohus galgá ovdanbuktot dohkkehanláhkai ELY-guovddáži, mii dohkkeha nuppástusaid plána oassin 37 §:s mearriduvvon meannudeami mielde.

Evttohus ođđa plánan galgá ovdanbuktot dohkkehanláhkai ELY-guovddáži mañimustá guhtta mánotbaji ovdalگو gustojeaddji plána gustonáigi lea nohkan.

39 §

Geavahan- ja dikšunplána ollašuttima goziheapmi

ELY-guovddáš goziha ahte guolledoalloguovllu geavahan- ja dikšunplána ollašuttujuvvo. Jos guolledoalloguovlu healbada plána ollašuttima nu, ahte dat čuohcá guollenáli dahje -šlájá ceavzilvuhtii, de ELY-guovddáš sáhtta leat mávssekeahtta guolledoalloguvlui 82 §:s oavvilduvvon ruđaid gitta dassái, go ollašuttindoaimmat leat álghuvvon.

40 §

Geavahan- ja dikšunplána ollašuttin ja čuovvun

Guolledoalloguovllu guolleriggodagaid geavaheapmi ja dikšun galgá lágiduvvot dohkkehuvvon geavahan- ja dikšunplána mielde. Guolledoalloguovlu ja bivdorievtti hálddašeaddjit vástidit plána ollašuttimis dakko bokte go plána ollašuttin daidda guoská. Eiseválddit galget váldit doaimmainis vuhtii guolledoalloguovllu geavahan- ja dikšunplána guolleriggodagaid geavaheapmái ja dikšumii guoskevaš oppalaš perspektiivvaid.

ELY-guovddáš galgá guđa mánotbaji sisa plána dohkkeheamis almmuhit plánas gieldda lávvaplánemis vástideaddji eiseváldái. Dasa lassin Eana- ja meahccedoalloministerijai galgá almmuhit plánii gullelaš muddendoaimbidjoevttohusain, mat gáibidit lánka-mearrádusaid rievdadeami dahje main lea váikkuhus riikkadási guolleriggodagaid dikšunplánaid dahkamii ja ovddideapmái.

Guolledoalloguovlu, ELY-guovddáš ja guvllolaš guolledoalu ovttasbargojoavku čuvvot plána ollašuttima váikkuhusaid ja ulbmiliid ollašuvvama. ELY-guovddázis lea, jos bivdojuvvo, vuoigatvuohta oažžut guolledoalloguovllus dieđuid plána ollašuvvamis.

5 lohku

Bivddu lágideapmi

41 §

Bivddu lágideapmi

Bivdu galgá lágiduvvot geavahan- ja dikšunplána mielde.

Bivddu lágideamis vástida bivdorievtti hálddašeaddji.

Jos oktasaš čáhceguovllus leat sierraákkat bivdoovddut, de daid osolašgiddodagaid eaiggádat ja čáziid osolaččat galget fuolahit bivddu lágideamis searválagaid.

42 §

Osolašgotti bivdorievtti juohkin

Vuoigatvuohta osolašgotti čáziid atnui mearrašuvvá bivddusovttadagaid vuodul. Bivddusovttadagaid juogedettiin galgá váldit vuhtii oktasaš čáhceguovllu osolaččaid ja earáid, geain lea vuoigatvuohta bivdit namuhuvvon čáziin.

Jos guollečáziid geavaheamis ii osolašgottis nuppeláhkai mearriduvvo, de bivddusovttadagat juohkásit oktasaš guollečáziid osolaččaid gaskkas sin čáhceossodagaid mielde. Osolašgotti sáhtta addit dárkilet mearrádusaid osolaččaide gullelaš bivdorievtti geavaheamis.

43 §

Bivdorivttiid oktiiveheapmi erenoamáš bivdoovdoguovllus

Jos sierraákkat bivdoovddu ášahettiin ii leat nuppeláhkai mearriduvvon, de oktasaš čáhcegvlui gullelaš erenoamáš bivdoovdoguovllus bivdoriekti juohkása oktasaš guovllu osolašgiddodagaid ja sierraákkat bivdoovddu osolašgiddodagaid gaskkas nu, ahte sierraákkat bivdoovddu osolašgiddodaga bivdosiid alimusmearri lea seammá go dakkár oktasaš čáziid osolašgiddodaga bivdusovttadamearri, mii dáluid vearuhanákkain mearriduvvon vearrologu vuodul vástida sturrodaga dáfus giddodaga, masa gullá sierraákkat bivdoovdu. Dat, mii ovdalis mearriduvvo, heivehuvvo maiddá osolašgoddái gulakeahtes čáhcegvlui.

Jos sierraákkat bivdoovddu ášahettiin ii leat nuppeláhkai mearriduvvon, de stáhtačáziide gullelaš erenoamáš bivdoovdoguovllus bivdoriekti juohkása nu, ahte bealli bivdoovdoguovllu bivdeáš bivddu alimusmearis gullá stáhtii ja bealli sierraákkat bivdoovdduid osolašgiddodagaide earret Anárjávri, mas stáhtii gullet guokte goalmádasa ja sierraákkat bivdoovdduid osolašgiddodagaide okta goalmádasa bivdeáš bivddu alimusmearis.

Jos erenoamáš bivdoovdoguovlui stáhtačáziin gusket moanat sierraákkat bivdoovddut, de sierraákkat bivdoovdduid oso-

lašgiddodagaide gullevaž bivdoriekti juohkása daid gaskkas dáluid vearuhanákkain mearriduvvon vearrologuid mielde ja guđege dálui gullevaž osolašgiddodagaid gaskkas dan mielde go guhtege osolašgiddodat lea ožžon ossodaga oktasaš ovdui.

44 §

Bivdorivttiid oktiiheiveheapmi erenoamáš bivdosajis

Sierraákkat bivdoovdu mielde ásašuvvon bivdoriekti erenoamáš bivdosajis gullá dušše sierraákkat bivdoovdu osolašgiddodagaide, jos ii leat nuppeláhkai mearriduvvon sierraákkat bivdoovdu ásašettiin. Čáhceguovllu eaiggádis lea vuoigatvuohta erenoamáš bivdosajis maiddá eará bivdui, jos dat ii mearkašahhtiláhkai čuoze sierraákkat bivdoovdu geavaheapmái. Go bivdoovdu gullá moanaide giddodagaide, de bivdoriekti daid gaskkas juohkása ossodagaid sturrodaga mielde.

Erenoamáš bivdosadjái guoskevaž bivdorievttit osolašgiddodagaide mearriduvvo daid ollislaš bivdusovttadatmeari nu, ahte veardádallojuvvo bivdosajis fitnašuvvi sálašmeari oppa sálašmearái dain čáziin, maidda bivdoovdu gullá.

45 §

Bivddu lágideapmi stáhtačáziin

Stáhtačáziin 41 §:s oaivvilduvvon doaimmain fuolaha Meahciráđdehus. Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gielddain Meahciráđdehus galgá jahkásaččat bivdit cealkámuša bivddu lágideamis ja bivdolobiid mieđihanprinsihpain meahceráđdehuslága (1378/2004) 20 §:s oaivvilduvvon ráđđádallangottis.

Bivddu lágideamis stáhtačáziin sáhtá mearridit dárkileappot Eana- ja meahcedoaloministeriija ásašusa vuodul.

6 lohku

Bivddu stivren ja ráddjen

46 §

Gildojuvvon bivdovuogit ja bivdoneavvut

Čuovvovaš bivdovuogit ja bivdoneavvut leat gildojuvvon bivddus:

- 1) bávkalemiin dahje eará vuogi mielde áigáiožžojuvvon deaddobárru;
- 2) bissut;
- 3) jorggisteaddji, mirkkolaš dahje muđui čázi bilideaddji ávdnasat;
- 4) šleađgarávdnji;
- 5) áŋkora njahpasteapmi guollái olggo-bealde;
- 6) hárset, skohtal dahje sullasaš dearri, roahkki dahje geahčedinga sihke bivdu dola dahje čuovgga vehkiin hoavain johttiguollečázadaga jogas, guoika- ja rávdnesajiin cuoŋománu 15. beaivvis miessemánu 31. beaivái earáge čáziin;
- 7) johttiguollečázadaga guoika- ja rávdnesajiin oaggun, bilken ja hárrelávddiin bivdu;
- 8) fierbmi, mii rievdá rávnnji mielde dahje gesso fatnasa maŋis;
- 9) eará bivdosat ja rusttegat sihke bivdovuogit, mat dárbbasmeahttumit vahágahttet dahje goddet guliid dahje čuhcet guollenáli seailumii dahje leat vahátlaččat luonddu mánggahápmásašvuhtii.

Gildojuvvon bivdoneavvuid ii oaččo vurkkodit bivddu várás oaivvilduvvon fievrus dahje doallat dastán sadjosis bivddu várás. Meahcebivddu várás oaivvilduvvon bissu oažžu goittotge fievrridit.

Stáhtaráđi ásašusa vuodul sáhtá mearridit dárkileappot gildojuvvon bivdovuogiin ja bivdoneavvuin, gildojuvvon bivdosiid ráhkadusas sihke árppus goddojuvvon bivdosiid galljodagas ja bivdosiid eará iešvuodaid mih-tideamis.

47 §

ELY-guovddáša spiehkastatlohpi

ELY-guovddáš sáhtá sirdingilvima, guollešaddandoaimma, dutkanbargguid, bivdovieruid doalaheami, guolledoallogeatnegaht-

timiid ollašuttima dahje guolleriggodagaid eará geavaheapmái ja dikšumii guoskevaš ulbmila várás ákkastallon siva dihte mieđihit spiehkastatlobi:

- 1) gildojuvvon bivdovuogi dahje bivdoneavvu atnui dahje vurkkodeapmái;
- 2) bivdogielddu áigge bivdui;
- 3) stuorát sálláša váldimii go lea lohpi;
- 4) eanet bivdosiid atnimii go lea lohpi;
- 5) luoitnláhkai mearriduvvon guoli bivdimii ja váldimii;
- 6) bivdogieldoguvllus bivdui;
- 7) ráfáidahtton guollešlájá dahje -náli bivdui;
- 8) maŋŋelis 91 §:a 2 momellantas ásahuvvon gielddus spiehkasteapmái guolástangilvus fidnejuvvon sálláša hárrái.

Lobi ii oaččo mieđihit, jos dat čuozášii dán lága mielde dahje dan vuodul addojuvvon ráddjema ulbmila dahje geavahan- ja dikšunplána ulbmiliid ollašuvvamii.

48 §

Bivdosiid bidjan ja merken

Guollebivdosa ii oaččo bidjat čáhcái nu, ahte dan njiellu lea caggut čázeoaivvi bajábealde iige maiddái vurkkodit nu, ahte dat dagaha vára fuođđuide dahje eará ealliide.

Bivdui biddjojuvvon giddes ja orru bivdosat galget merkejuvvot nu, ahte čáziid alde johttit áicet dan álkit. Bivdosiid merkenneavvuid ii oaččo bidjat dahje guođđit čáhcái bivdosa haga earret jieŋa alde bivddedettiin.

Ovdalis 2 momellantas oaivvilduvvon bivdosiidda galgá dasa lassin merket bivdosa biddji nama ja oktavuodadieđuid sihke bivdorievtti čájeheaddji mearkka nu, ahte dat oidno almmá ahte bivdosa dárbbáša bajidit čázis. Bivdorievtti čájeheaddji mearkka ii dárbbáš goittotge giddet bivdosii dakkár guovlluin, main bivdorievtti eaiggát ii leat váldán atnui bivdorievtti čájeheaddji mearkavuogádaga.

Bivdosiid bidjamis ja merkemis mearriduvvo dárkileappot stáhtaráđi ásahusa vuodul.

49 §

Gávppálaš bivdui oaivvilduvvon bivdosat

Dušše gávppálaš bivdiin ja sin lohku doaimbi olbmui lea gávppálaš bivddus vuoigatvuohta geavahit gávppálaš bivdui oaivvilduvvon bivdosiid. Dákkár bivdosiidda gullet trolá ja eará sajis go govdotatgierddu 67°00'N davábeale čáziin fierpmit, maid ollislaš guhkkodat lea bivdo- dahje fanasgotti nammii badjel 240 mehtera. Oktasaš čáziin mearas ja Suoma ekonomijaaavádagas gávppálaš bivdui oaivvilduvvon bivdosiidda gullet dasa lassin:

- 1) stuorrameardi; ja
- 2) bivdo- dahje fanasgotti nammii áŋkorbivdosat, main leat oktiibuot eanet go 100 áŋkora.

Gávppálaš bivdit ja sin lohku doaimbit galget duođastit iežaset vuoigatvuođa geavahit 1 momellantas oaivvilduvvon bivdosiid, jos 99 §:s oaivvilduvvon eiseváldi dahje bivdogoziheaddji nu bivdá.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul sáhtta mearridit dárkileappot gávppálaš bivdui oaivvilduvvon bivdosiid ráhkadusas ja tehnikkalaš iešvuodain.

50 §

Heađuštusa garvin

Bivddedettiin ii oaččo dárbbášmeahttumit heađuštit birrasa, eará čáziidaldejohttiid, eará lobálaš bivddu dahje gátti eaiggáda dahje hálddašeadji. Ovdalis 7 §:s oaivvilduvvon bivdu ii oaččo dáhpáhuvvat viđalot mehtera lagabus 49 §:s namuhuvvon trolás ja stuorramearddis.

Lobálaš bivddu ii oaččo eaktodáhtos hehttet dahje váddudit.

51 §

Reappáid bivdu ja vurkkodeapmi

Reabbárohtu leavvama hehtten dihte reabbábivdosat galget goikaduvvot, desinfiserejuvvot dahje galmihuvvot, ovdalگو

daid sáhtta sirdit čázadaga eará oassái dahje eará čázadahkii.

Reappáid oažžu vurkkodit fierbmehehkiin dahje eará sullasaš rusttegiid siste dušše dan čázadaga oasis, gos dat leat bivdojuvvon.

52 §

Bivddu ráddjemii guoskevaš ásaahasad- dinfápmudus

Stáhtaráddi ja Eana- ja meahcedoalloministeriija galgaba fuolahit guolleriggodagaid bistevaš geavaheami ja dikšuma ollašuttimis luonddu mánggahápmásašvuoda bisuhan dihte.

Čáhceguovllus, gos gávdno guollešládja dahje -nálli, man ceavzilvuolta dahje buvttadannávccat leat fuotnánan dahje sáhttet fuotnánit dahje sáhttet čáhceguovllus, mii lea hui mávssolaš guollešládja dahje -nálli lassáneami dáfus, sáhtta stáhtarádi ásaahusa vuodul:

1) gielddit bivddu dihto bivdosiin dahje bivdovugiin dahje ráddjet dan;

2) gielddit bivddu dihto áigodaga áigge dahje ráddjet dan;

3) ráddjet bivdosiid meari;

4) gielddit váldimis sállasa eanet go lea sohppojuvvon;

5) gielddit dihto sohkaheallái dahje sturrodattluohkkái gullevaš guliid dahje dakkár guliid sálašin váldima, mat eai leat merkejuvvon 75 §:a vuodul mearriduvvon vuogi mielde; ja

6) addit dárkilet mearrádusaid bivdosiid ráhkadusas.

Eana- ja meahcedoalloministeriija ásaahusa vuodul sáhtta addit teknihkalašlágan njuolggadusaid bivdosiid ráhkadusas ja geavahanvuogis sihke dárkilis njuolggadusaid bivdosiid geavahanáiggis, bivdosiid mearis ja sálašmearis sihke guliid luoitingeatnegasvuodas, jos dasa 2 momanttas oaiivilduvvon siva dihte lea dárbu.

Go ovdalis 2 ja 3 momanttas oaiivilduvvon ásaahasat addojuvvojit, de daid mielde dahkkojuvvon geatnegahttimiid sáhtta ásaahit earálgaganin sierra gávppálaš bivdijoavkkuide.

53 §

ELY-guovddáza doaibmaváldi ráddjet bivddu

ELY-guovddáš sáhtta, jos čáhceguovllus gávdno guollešládja dahje -nálli, man ceavzilvuolta dahje buvttadannávccat leat fuotnánan dahje sáhttet fuotnánit dahje čáhceguovlu lea hui mávssolaš guollešládja dahje -nálli lassáneami dáfus:

1) gielddit bivddu dihto bivdosiin dahje bivdovugiin dahje ráddjet dan;

2) gielddit bivddu dihto áigodaga áigge dahje ráddjet dan;

3) ráddjet bivdosiid meari;

4) gielddit váldimis sállasa eanet go lea sohppojuvvon;

5) gielddit dihto sohkaheallái dahje sturrodattluohkkái gullevaš guliid dahje dakkár guliid sálašin váldima, mat eai leat merkejuvvon 75 §:a vuodul mearriduvvon vuogi mielde.

Dasa lassin ELY-guovddáš sáhtta ásaahit 1 momantta 1 ja 2 čuoggás oaiivilduvvon ráddjehusa dahje gielddu, jos dasa lea dárbu čáhcejohtalussii šaddi vára hehtten.

Ovdalis 1 ja 2 momanttas oaiivilduvvon ráddjehusaid dahje gieldduid sáhtta mearridit guhkimustá logi jahkái hávil. Ráddjehusaid dahje gieldduid sáhtta ásaahit earálgaganin sierra gávppálaš bivdijoavkkuide.

Ráddjehusat dahje gielddut eai oaččo ráddjet bivdorievtti ávkinatnima guhkit go lea dárbu ráddjehusa dahje gielddu ulbmila juksan dihte.

54 §

Oktasaš bivdorivttiid ráddjen

ELY-guovddáš sáhtta dihto čáhceguovllus ráddjet oagguma, bilkema ja vuoggabivddu dahje gielddit daid, jos dasa lea dárbu:

1) geavahan- ja dikšunplána ulbmiliid dahje guollenáli beaktilet dikšunbohtosiid dorvvastan dihte;

2) guolledoalodutkamuša čađahan dihte;

3) guollenáli dorvvastan dihte;

4) gávppálaš dahje eará erenoamáš ulbmilis dahkkojuvvon guolle- dahje reabbágilvimiid ekonomalaš ávkinatnima dorvvastan dihte; dahje

5) guliid godđosajiide čuoheci jeavddalaš dahje joatkašuvvi heađuštusa hehtten dihte.

ELY-guovddáš sáhtta mearridit 1 mo-meanttas oaivvilduvvon ráddjehusa dahje gielddu guhkimustá logi jahkái hávil juogo ieš dahje bivdorievtti hálddašeaddji, gávppálaš bivdi, guolledoalloguovllu dahje dan oassebeali árvalusa mielde, man ovdui ášši guoská. Ráddjehus dahje gielddu galgá ohcejuvvot čálalaččat ja ohcamušii galgá laktojuvvot čielggadus ohcamuša ákkain ja árvaluvvon ráddjen- dahje gielddoguovllus oktan kártačuvvosiiguin. Ráddjen- dahje gielddoguovlu sáhtta leat oktiibuot eanemustá 25 proseantta guolledoalloguovllu čáhceviidodagas. Ráddjehusat dahje gielddut eai oaččo čuoheci vejolašvuhtii atnit ávkin oktasaš bivdorivttiid eanet go lea dárbu ráddjehusa dahje gielddu ulbmila ollašuhttin dihte.

55 §

Guliid ráfáidahttin

Jos juoga guollešlájá dahje -náli lassáneapmi šaddá vára vuollái dahje dan raššon náliid suodjaleapmi dan gáibida, de dákkár guollešlájá dahje -náli sáhtta ráfáidahttit oppa riikkas dahje dihto guovllus stáhtaráđi ásašusa vuodul.

Ráfáidahtton guoli bivdin, vuovdin ja dakkár bivdosiid geavaheapmi, mat erenoamážit heivejit dan bivdimii, leat ráfáidahttima áigge gildojuvvon. Ráfáidahttima áigge gildojuvvon bivdosiin sáhtta mearridit stáhtaráđi ásašusa vuodul.

56 §

Guliid bivdomihtut

Guollešlájáide dahje -náliide sáhtta mearridit vuolimus ja alimus bivdomihtu, jos dasa lea dárbu guolleriggodagaid bastevaš buyttadannávccaid, raššon náliid dahje guollešlájá lunddolaš eallinođu dorvvastan dihte.

Vuolimus bivdomihtu uhcit ja alimus bivdomihtu stuorát guoli bivdin lea gildojuvvon.

Vuolimus ja alimus bivdomihtuin mearriduvvo stáhtaráđi ásašusa vuodul.

57 §

ELY-guovddáša vuoigatvuohta mearridit bivdomihtuin

ELY-guovddáš sáhtta guvllolaš sierradili vuhttiiváldin dihte bivdorievtti hálddašeaddji dahje guolledoalloguovllu ohcamuša vuodul dahje ieš mearridit guvlui 56 §:a vuodul ásašuvvon šládja- dahje nálleguovdasaš bivdomihtuin spiehkasteaddji bivdomihtuid, jos guollešlájá dahje -náli dilli guovllus spiehkasta mealgat das, mii lea leamaš vuodđun dasa guoskevaš bivdomihtuid ásaheapmái.

ELY-guovddáša vuoigatvuođas mearridit bivdomihtuin ásašuvvo dárkileappot stáhtaráđi ásašusa vuodul.

58 §

Guliid luoitin

Bivdomihtuid vuostásaš guolli galgá dalán fas luitojuvvot čáhcai, jos Eurohpá Uniovna láchkamearrádusain ii nuppeláhkai daddjojuvvo.

Guolli galgá álo luitojuvvot čáhcai, jos dat lea bivdojuvvon:

- 1) ráfáidahttima dahje gielddu áigge;
- 2) gildojuvvon bivdoneavvuin dahje bivdosiin; dahje
- 3) gildojuvvon bivdovugiin.

59 §

Áitojuvvon eallišlájaid suodjaleapmi

Stáhtaráđi ásašusa vuodul sáhtta guhkimustá vida jahkái hávil gielddit dihtolágan bivdosa dahje bivdovuogi geavaheami dihto čáziin ja addit dárkilet njuolggadusaid bivdosiid geavahannáiggiin, jos dasa luondusuodjalanlága (1096/1996) vuodul áitojuvvon eallišlájá ceavzilvuoda bisuhan dihte ja šlájá govttolaš suodjalandási juksan dihte lea dárbu.

Eana- ja meahccedoalministeriija ášahusa vuodul sáhttá guhkimustá viđa jahkái hávil addit dihto čáhceguvlui guoskevaš dárkilis tehnikkalašlágan njuolggadusaid bivdosiid ráhkadusas ja geavahanvuogis, jos dasa 1 momeanttas oaivvilduvvon áitojuvvon eallišlájja ceavzilvuoda seailun dihte ja šlájja govttolaš suodjalandási juksan dihte lea dárbu.

Dat, mii 1 ja 2 momeanttas mearriduvvo šlájjas, guoská maiddáa vuollešládji, rássii, nállái ja hápmái.

60 §

Soahpamušat saimaagahte suodjalan dihte

Etelä-Savo ELY-guovddáš sihke čáhceguovllu eaiggát dahje erenoamáš rievtti hálddašeaddji sáhttet dahkat saimaagahttenáli ceavzilvuoda seailun dihte ja saimaagahte govttolaš suodjalandási juksan dihte soahpamuša bivddu ráddjemis ja gielddimis dihto čáhceguovllus. Soahpamuša sáhttá dahkat guhkimustá viđa jahkái hávil.

61 §

Buhtadusat áitojuvvon eallišlájaid suodjaleami dagahan heađuštusas

Jos 59 §:a 1 momeantta vuodul mearriduvvon gielddu čuoheá sakka čáhceguovllu eaiggádii dahje erenoamáš rievtti hálddašeaddjái, de sus lea vuoigatvuohta oazžut das stáhtas ollislaš buhtadusa. Buhtenáššis stáhta ovddasta ELY-guovddáš.

ELY-guovddáš ja dat, guhte geahččá alddis leat vuoigatvuođa buhtadussii, galgá geahččalit soahpat buhtadusa mearis. Jos buhtadusas ii sáhte sohppojuvvot, de doaimmaha buhtadusa mearridan dihte sáhttá ohcat Eanamihtidanlágádusas jagi sisa dan maŋŋá, go ohcamuša vuodđun leamaš gielddu lea boahán fápmui. Buhtadusa mearrideapmái heivehuvvo, mii lágas (603/1977; láhka gitta opmodaga ja erenoamáš rivttiid lotnumis) mearriduvvo. Buhtadussii galgá máksojuvvot dán lága 95 §:a 1 momeantta mielde reantu dan beaivvi rájes, goas buhtadussii vuoigadahtti lea ohcan Eanamihti-

danlágádusas mearrádusa buhtendoaimmahušas.

Vuoigatvuohta dán paragrafas daddjojuvvon buhtadussii ii goittotge leat dakkár heađuštusas, mas heađuštusgillájeaddjis lea vuoigatvuohta oazžut buhtadusa juoga eará lága dahje soahpamuša vuodul.

62 §

Oalgésálašalmmuhus

Jos njuorjju dahje nissu čákná bivdosi, de bivdosa hálddašeaddji galgá dalán almmuhit das Luondduriggodatguovddáži.

7 lohku

Johttiguolit ja guoli johtima dorvvasteapmi

63 §

Guoli johtima oppalaš dorvvasteapmi

Guoli ii oaččo bivdit nu, ahte hehttejuvvon guliid beassan daid gođđo- dahje biebmossajiide dahje eará sadjái, gos bivdu guollenáli dorvvastan dihte lea ráddjejuvvon, dahje nu, ahte dat čuoheá dárbbasmeahttumit guollenáli dikšumii.

64 §

Johttiguollečázadagaid guoika- ja rávdnje-sajiid meroštallan

Johttiguollečázadagaiguin oaivvildit dakkár čáziid, maid johttiguolit geavahit mávssolaš johtolahkan dahje lassánanguovlun.

Stáhtarádi ášahusa vuodul sáhttá johttiguollečázadahkan mearridit maiddáa eará go 1 momeanttas oaivvilduvvon čáziid, jos dasa lea dárbu johttiguliid lunddolaš eallinjođu vejolašvuodaid láchin dihte.

Johttiguollečázadagaid guoika- ja rávdnje-sajiid rájiid sáhttá meroštallat ELY-guovddáža mearrádusa vuodul.

65 §

Bivddu ráddjen johttiguliid johtima dorvvastan dihte

Stáhtarádi áсахusa vuodul sáhttá johttiguollečázadagas ráddjet bivdosállaša ja bivdosiid alimusmeari sihke bivddu dakkár guovllus, bivdosiin, bivdovugiin dahje dalle, go johttiguliid johtin dahje lunddolaš eallinjohtu sáhttet mealgat heahtašuvvat.

Eana- ja meahccedoalministeriija áсахusa vuodul sáhttá addit teknikkalašlágan njuolggadusaid bivdosiid ráhkadusas ja geavahanvuogis sihke dárkilet njuolggadusaid bivdosiid geavahanáiggis ja bivddus-sihke sálašmeriin, jos dasa johttiguoli johtima dahje lunddolaš eallinjohtu heađušusaid hehtten dihte johttiguollečázadagas lea dárbu.

Go ovdalis 1 ja 2 momeanttas oavvilduvvon áсаhusat addojuvvojit, de daid mielde dahkkojuvvon geatnegahttimiid sáhttá áсаhit earáláганin sierra gávppalaš bivdijoavkuide.

66 §

Bivdogieldu joganjálmmis

Johttiguollečázadahkii gullevaš jogas ja mearas vihtta kilomehtera lagabus dákkár joganjálmmi lea trolá- ja nuohttebivdu gildojuvvon.

Mearas kilomehtera lagabus 1 momeanttas oavvilduvvon joganjálmmi lea fierbmebivdu gildojuvvon borgemánu 15. beaivvis golgotmánu 31. beaivái.

Ovdalis 1 momeanttas oavvilduvvon mearraguvlui ii oáččo bidjat stuorramearddi golbma kilomehtera lagabui joganjálmmis, jos dasa ii leat ovdal fidnejuvvon vuoigatvuohta.

67 §

Guolleoalli

Čáhcelága 1 logu 3 §:a 1 momeantta 4 čuoggás oavvilduvvon jogas ja čáhcelága 1 logu 6 §:a 1 momeanttas oavvilduvvon čoalmmis dahje bogis johtá guolleoalli, masa

ii oáččo bidjat bivdosiid guoli johtima dorvvastan dihte.

Guolleoalli lea goalmmás gaskamearálaš čáhceallodaga áigásaš joga, čoalmmi dahje bogi govddodagas dan čiekŋaleamos saji buhta.

Dakko gokko johka luoitá merrii dahje jávrái, guolleoalli lea goalmmás gaskamearálaš čáhceallodaga áigásaš čáhceguovllu govddodagas dan čiekŋaleamos sajis ja ollá nu guhkás fávlái ahte guoli johtin lea dorvvastuvvon.

ELY-guovddáš sáhttá goittotge bivdorievtti hálddašeaddji dahje guolledoalloguovllu ohcamuša vuodul dahje ieš mearridit guolleoalli govddodaga dahje sajádaga guhkimustá logi jahkái nuppeláhkai, jos dasa guoli johtima dorvvastan dihte lea dárbu.

68 §

Guolleoalli rabasindoallan bivdosiin

Giddes ja orru bivdosiid doallan guolleoalli earret reabbámearddi lea gildojuvvon.

Go bivdovuvvo troláin dahje nuhtiin, de badjel bealli oalli govddodagas galgá dollojuvvot rabasin.

69 §

Guolleoalli ja joganjálmmiid rájiid čielggadeapmi

Guolleoalli ja 66 §:s oavvilduvvon joganjálmmiid rájiid sáhttá čielggadit ja merket kártii eanamihtidandoaimmahusas, mii dahkkojuvvon ELY-guovddáža, bivdorievtti hálddašeaddji dahje guolledoalloguovllu ohcamuša vuodul. Doaimmahusa dahká doaimmahusinšenevra oskojuvvon albmáid haga, ja dasa galgá muđui heivehit, mii gidddatčohkkenlágas mearriduvvo rádjegeavvamis. Doaimmahusgoluin vástida ohcci.

70 §

Bivdu ádjagis

Giddes ja orru bivdosiid geavaheapmi čáhcelága 1 logu 3 §:a 1 momeantta 5 čuoggás oavvilduvvon ádjagis lea gildo-

juvvon earret guollehehke ja reabbá- ja náhkkeguollemearddi.

71 §

Guollegeainnus bivdu

Guoli johtima dorvvastan dihte ráhkaduvvon guollegeainnus sihke guovttečuodi mehtera mátkkis dan dahje eará sullasaš rusttega bajá- ja vuolábealde lea buotlágan bivdu gildojuvvon.

Bivdit ii oaččo fápmo- ja eará lágádussii čázi doalvu kanálas iige čuođi mehtera mátkkis čázadaga rastá huksejuvvon, buođodorvvolašvuodálága (494/2009) 4 §:a 1 čuoggás oavvilduvvon buođu vuolábealde.

ELY-guovddáš sáhtá, dalle go johtiguollenáli dorvvasteapmi dan gáibida, gielddit guhkimustá viđa jahkái bivddu buođu vuolábealde guhkimustá viđačuodi mehtera mátkkis seammá go buođdoáldás buođu bajábealde sihke dahkujávrris ja eará dahkuáldás.

72 §

Spiehkastat joganjálmmis, guolleoalis sihke guollegeainnus bivdogielddus

ELY-guovddáš sáhtá mieđihit gaskabodosaš lobi 66, 68 dahje 71 §:a mielde gildojuvvon bivdui, jos dákkár doaimbidjui lea dárbu oktasaš guolledoalloovddu dorvvastan dihte dahje eará erenoamáš siva dihte, iige dat čuoze guoli johtimii čázadagas dahje geavahan- ja dikšunplána ollašuhttimii.

8 lohku

Guliid gilvin ja guollečáziid eará dikšun

73 §

Gildojuvvon gilvimat

Guliid ja reappáid gilvimat, mat sáhttet čuoheht luonddu mánggahápmásašvuhtii nu, ahte bidjet vára vuollái luondduguollešlájá dahje -reabbášlájá dahje dáid náli seailuma, leat gildojuvvon.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul sáhtá mearridit dárkileappot gildojuvvon gilvimiid ákkain.

74 §

Guliid ja reappáid gilvin

Guliid oažžu gilvit dušše dalle, jos guoskevaš šlájá dahje náli gilvin gilvinčázadahkii lea mielde guolledoalloguovllu geavahan- ja dikšunplánas.

Ođđa šlájá dahje náli ruovttuiduhttingilvimiid sihke guolledoalloguovllu geavahan- ja dikšunplánas meroštalakeahtes gilvimiid galgá leat ELY-guovddáša lohpi. Lohpi sáhtá mieđihuvvot, jos gilvin ii čuoze guolledoalloguovllu geavahan- ja dikšunplána ulbmiliid ollašuhttimii iige bija vára vuollái gilvinčázadaga guolle- dahje reabbánáli ceavzilvuoda seailuma dahje luonddu mánggahápmásašvuoda.

ELY-guovddáš sáhtá gielddit gilvimiid dakkár čázadagas dahje čáziidgilvinlágádusas, mas guolle- dahje reabbávdad sáhtášedje leavvagoahtit luonddučáziide.

Gilvi galgá almmuhit gilvimiid golmma mánotbaji sisa 94 §:a 1 momellantta 4 čuoggás oavvilduvvon gilvinregistarii. Dain dieđuin, mat galget merkejuvvot dien registarii, mearriduvvo Eana- ja meahcedoalloministeriija áhahusa vuodul.

Dat, mii mearriduvvo ovdalis 1 momellantta, ii goittotge guoskka daidda gilvimiidda, mat dahkkojuvvot čáhcelága 3 logu 14 §:a vuodul.

75 §

Gilvvaguliid merken

Jos guollenáliid bastevaš ávkinatnima dorvvasteapmi dan gáibida, de sáhtá stáhtaráđi áhahusa vuodul mearridit dihto guollešlájaid, -náliid dahje daid dihto ahke- dahje sturrodatoavkkuid gilvima eaktun dan, ahte dat dahje oassi dain leat merkejuvvon ovdal gilvima dakkár merkemiin, man sáhtá olgguldasat dahje muđui fuobmát guolis.

76 §

Spiehkastagat gilvingieldduin

ELY-guovddáš sáhtta dutkan-, skuvlen- ja guollegilvinulbmiliidda, gávppalaš bivddu vejolašvuodaid čielga fuotnaneami hehtten dihte dahje eará erenoamáš siva dihte miedihit spiehkasteami 73 ja 74 §:s dahje daid vuodul mearriduvvon gieldduin.

77 §

Guliid ja reappáid riikiibuktin

ELY-guovddáš doaibmá ng. odđášlájaid ja báikkálaččat gávdnokeahces šlájaid geavaheamis čáziidgilvimis addojuvvon EO-ásahusas Nr 708/2007 oaivvilduvvon doaibmaválddálaš eiseváldin.

Eará go Suomas luonddudilálaš guolle-dahje reabbáslája dahje daid náliid dahje sohkašallaid riikiibuktin luonddučáziide luoitima dahje čáziidgilvindoaimma várás lea gildojuvvon ELY-guovddáza lobi haga. ELY-guovddáš gieđahallá riikiibuktinlohpaí guoskevaš ohcamušaid 1 momeanttas nama-huvvon EO-ásahusas mearriduvvon vuogi mielde.

Ovdalis 2 momeanttas oaivvilduvvon lo-biit miediheami eavttuin sáhtta mearridit dárkkileappot stáhtaráđi ása-husa vuodul.

78 §

Davvi-Lappi dihto čáziid guollenáliid suod-jaleapmi

Stáhtaráđi ása-husa vuodul sáhtta Deanu, Njávđanjoga, Báhčaveaji, Doallánjoga ja Úvdojoga čázádatguovlluid guollenáliid suodjalan dihte ása-hit gieldduid, eavttuid, ráddjehusa-id ja doaimmaid, mat gusket:

1) ealli guliid, meaddemiid ja bivddus geavahit oaivvilduvvon fievruid, veahkkeneavvuid, bivdosiid ja seakteguliid sirdimii namuhuvvon guovlluide;

2) seakteguliid geavaheapmái guovlluin dáhpáhuvvi bivddus;

3) guovlluid olggobealde buktojuvvon gu-liid čollemii guovlluid luonddučáziin; ja

4) čollenbázahusa-id luoitimii guovlluid luonddučáziide.

9 lohku

Guolledoalu ovddideapmi ja ruhtadeapmi

79 §

Guolástusdikšunmáksu ja dan dárkkisteapmi

18—64-jahkásaš olmmoš, guhte bivdá eará vuogi mielde go oaggumiin dahje bilkemiin, galgá máksit stáhtii guolástusdikšunmávssu. Guolástusdikšunmáksu lea 39 euro kaleand-darjagis, 12 euro čieža jándoris ja 5 euro jándoris.

Duođáštus guolástusdikšunmávssu máksimis galgá leat bivdis álo mielde ja dan galgá bivdaga mielde čájehit 99 §:s oaivvilduvvon eiseváldái dahje bivdogoziheaddjái.

Guolástusdikšunmávssu sturrodat dárkkis-tuvvo viđajagiáigodagaid mielde stáhtaráđi ása-husa vuodul vástidit ruđa árvvu nuppás-tuvvama. Mávssu sturrodat jorbejuvvo laga-mus dievas euroi.

80 §

Mávssuid čoaggin

Guolástusdikšunmávssu čoaggimis vástida Meahciráđdehus. Meahciráđdehus sáhtta soahpat guolástusdikšunmávssuid vuostáiváldimis priváhta bálvalusbuvttadeaddjiin. Meahciráđdehus galgá soahpat bálvalusbuvttadeaddjiin doaimma sisdoalus, máksoruđaid ruhtageavaheami čilgemis ja doaimma dikšuma dáfus eará dárbbášlaš áššiin sihke doaimma dahkamis bearrat oaivvilduvvon govttolaš bálvalanmávssus, man dikšumis vástida guolástusdikšunmávssu máksi. Meahciráđdehus čilge iežas čoaggin ja iežas atnui oskkilduvvon guolástus-dikšunmáksoruđaid Eana- ja meahccedoal-loministeriija kontui dán ministeriija mearri-dan beaivemeari áigge.

Bálvalusbuvttadeaddji galgá leat luohte-hahtti ja galgá dovdat dáid áššiid. Bálvalus-

buvttadeaddjis galget leat doaimma dikšuma gáibidan teknikkalaš, ekonomalaš ja doibmii guoskevaš gearggusvuodat. Bálvalusbuvttadeaddjis galget leat doarvái doaibmabáikkitt miehtá doaibmaguovllu.

Meahciráđdehus goziha bálvalusbuvttadeaddji doaimma. Bálvalusbuvttadeaddji galgá farggamusat almmuhit Meahciráđdehussii dakkár iežas doibmii guoskevaš nuppástusain, mat sáhttet mealgat váikkuhit doaimmaid áššálaš dikšumii.

81 §

Duodaštus guolástusdikšunmávssu máksimis

Guite guolástusdikšunmávssu máksimis doaibmá 79 §:a 2 momeanttas oavvilduvvon duodaštussan.

Meahciráđdehusas ii leat almmá sierra siva haga geatnegasvuohta doaimmahit odđa duodaštusta guolástusdikšunmávssu máksimis láhppon duodaštusa sadjái dahje máhcahit boastut máksjuvvon guolástusdikšunmávssu.

Dárkilet njuolggadusat mávssuid čoaggimis, guittes ja dan sisdoalus sihke guolástusdikšunmávssu máksin dihte dohkkehuvvon eará duodaštusain addojuvvojit Eana- ja meahccedoalloministeriija ášahusa vuodul. Eana- ja meahccedoalloministeriija ášahusa vuodul mearriduvvo dain máksinbáikkiin, main mávssu sáhttá máksit almmá sierra bálvalanmávssu haga.

82 §

Máksoruđaid geavaheapmi

Guolástusdikšunmáksun čoggon ruđat geavahuvvojit:

1) guollečáziid bistevaš geavaheami ja dikšuma plánema ja ollašuhttima, stivrema ja ovddideami dihte sihke bivdogoziheami dagahan goluide;

2) guolledoalloguovlluid doaibmagoluide;

3) guolledoallosuorggi rávvenbálvalusaid lágidangoluide;

4) guollečáziid oktasaš bivdorivttiid ávkinnatnima ja bivdooahpistandoibmii vuoddudivvi geavahanbuhtadusaide čáziid eaiggádiidda; ja

5) stáhtii ja Meahciráđdehussii guolástusdikšunmávssu bearrangoluid máksimii.

Eana- ja meahccedoalloministeriija sáhttá geavahit máksoruđaid 94 §:a 1 momeantta 2—8 čuoggás oavvilduvvon registariid dagahan goluid máksimii.

83 §

Máksoruđaid juohkin

Eana- ja meahccedoalloministeriija sihke dan mearrideami olis ELY-guovddáš mieđihit ruđaid 82 §:a 1 momeantta 1 ja 3 čuoggás oavvilduvvon goluide. ELY-guovddáš mieđiha ruđaid 82 §:a 1 momeantta 2 ja 4 čuoggás oavvilduvvon goluide ja buhtadusaide.

Ovdalis 82 §:a 1 momeantta 4 čuoggás oavvilduvvon buhtadusaid juohkin čáhceguovllu eaiggádiidda vuoddudivvá čáhceguvlui guoskevaš vuoggabivddu dagahan liigededdui, mii nannejuvvo geavahan- ja dikšunplánas. Jos guolledoalloguovllus ii leat gustojeaddji geavahan- ja dikšunplána, de guolledoalloguovlu sáhttá dahkat sierra árvalusa ELY-guovddázii dan vuoggabivdodeatus, mii lea juohkima vuodđun. Guolledoalloguovllut vástidit juohkima teknikkalaš ollašuhttimis. Jos čáhceguovllu eaiggádii juogus boahhti mearri livččii eanemustá 50 euro, de ruđat eai juhkkjuvvo eaiggádii muhto dat báhcet áššáigullevaš guolledoalloguovlui geavahanláhkai guollenáliid dikšumii. Buhtadusat eai adnojuvvo stáhtadoarjjalágas (688/2001) oavvilduvvon stáhtadoarjjan.

Eana- ja meahccedoalloministeriija sihke ELY-guovddáš sáhttiba bidjat ruđaid geavahepmái guoskevaš boadusulbmiliid 82 §:a 1 momeantta 1—3 ja 5 čuoggás oavvilduvvon goluide dahje eavttuid ruđaid oazžuide.

Eana- ja meahccedoalloministeriija ášahusa vuodul sáhttá mearridit dárkileappot 82 §:a 1 momeantta 1—4 čuoggás oavvilduvvon goluide guoskevaš ruđaid mieđihanákkain

sihke 5 čuoggás oaivvilduvvon goluide guoskevaš ruđaid geavaheamis.

84 §

*Čáhceguovllu eaiggáda dieđuidaddingeatne-
gasvuolta*

Čáhceguovllu eaiggát galgá 82 §:a 1 momeantta 4 čuoggás oaivvilduvvon buhtadusaid máksima várás almmuhit guolledoalloguvlui čuovvovaš dieđuid ja dain dāhpāhuvvan nuppástusaid:

- 1) osolašgotti virggálaš nama dahje juogaduvvon čáhceguovllu eaiggáda nama;
- 2) čujuhusa;
- 3) giddodatdovddaldaga; ja
- 4) kontonummira.

85 §

*Guolástusdikšunmávssuin máksit oaivvilduv-
von buhtadusa boarásmuvvan*

Ovdalis 82 §:a 1 momeantta 4 čuoggás oaivvilduvvon buhtadus ja dasa máksit oaivvilduvvon reantu boarásmuvvet golmma jagi sisa dan mañit jagi álggu rájes, goas buhtadussii guoskevaš guolledoalloguovllu mearráduš lea dahkkojuvvon. Boarásmuvvan buhtadusoažžun sirdašuvvá guolledoalloguovllu háldui geavahanláhkai 82 §:a 1 momeantta 1 čuoggás oaivvilduvvon goluide.

86 §

Mearreruđa várren stáhtabušeahas

Stáhtabušehttii váldojuvvo 82 §:s oaivvilduvvon goluid ja buhtadusaid várás jahkásaččat mearreruhta, mii vástida dan meari, mii guolástusdikšunmáksun lea čoggon mañimus nannejuvvon stáhtaruhtadoal-
loloahpaheami mielde.

10 lohku

Gávppálaš bivdu

87 §

Sisačáliheapmi

Gávppálaš bivdin sáhtta čálihit iežas lundolaš persovdna dahje juridihkalaš persovdna, gean ássanbáiki dahje ruovttubáiki lea Eurohpá Uniovdnii dahje Eurohpá ekonomijaguvlui gullevaš riikkas ja guhte bivdá Suomas dahje ekonomijaaavádagas dahje dain čáziin, main Eurohpá Uniovdna oktasaš guolástuspolitiikkii guoskevaš láhkamearrádušaid vuodul oažžu guolástit.

Guolledoallohálldahusa registariin mearriduvvo dárkileappot 11 logus. Meannudeamis, mii galgá čuvvojuvot sisačáliheamis, mearriduvvo dárkileappot Eana- ja meahcedoal-
loministeriija ášahusa vuodul.

88 §

Gávppálaš bivdiid joavkkut

Gávppálaš bivdit juhkkojuvvojit joavkkuide I ja II.

Jovkui I gullet:

1) lunddolaš persovnnat dahje servošat, mat ieža bivdet guoli dahje vuvdet das ovddosdikšojuvvon guollebuktagiid ja maid vuovdimis golmma mañimus ruhtadoallobaji áigge čoggon gávpejoru gaskaárvu manná badjel árvvulassevearrolága (1501/1993) 3 §:a 1 momeanttas mearriduvvon meari; ja

2) lunddolaš persovnnat dahje servošat, mat leat bargagohtán dahje bargagohtet sisačálihanjagi áigge dahje dan ovddit jage gávppálaš bivdduin ja ovdanbuktet ELY-guovddáža dohkkehan plána das, mo guoli dahje das ovddosdikšojuvvon guollebuktagiid vuovdimis čoggojeaddji gávpejoru manná badjel árvvulassevearrolága 3 §:a 1 momeanttas mearriduvvon meari mañimustá goalmmát ruhtadoallobaji áigge sisačáliheami rájes.

Jovkui II gullet eará go jovkui I gullevaš gávppálaš bivdit. Dasa lassin bivdi biddjojuvvo jovkui II, jos 2 momeantta 2 čuoggás

oavvilduvvon plána gávpejoru ovdáneamis ii ollašuva.

Gávppálaš bivdit juhkkovuvvojit joavkkuide sisačáliheami oktavuodas ja dán maŋŋá golmma jagi gaskkaid, dahje bivdi iežas bivdaga vuodul.

Ovdalis 2 momeantta 2 čuoggás oavvilduvvon plána sisdoalus mearriduvvo dárki-leappot Eana- ja meahccedoalloministeriija ášahusa vuodul.

89 §

Gávppálaš bivdiide guoskevaš sisačáliheami guston ja nohkan

Gávppálaš bivdin sisačáliheami lea fámus guhkimustá golbma jagi hávil. ELY-guovddáš addá gávppálaš bivdái duodaštusa registarii gullamis. Jos gávppálaš bivdi áigu joatkit gávppálaš bivduin sisačáliheami gustoma nohkama maŋŋá, de son galgá čállaččat ohecat sisačáliheami joatkima ELY-guovddážiis.

Gávppálaš bivdi sáhtá jávkaduvvot registaris, jos son ii leat dahkan 1 momeanttas oavvilduvvon ohcamuša dahje ii šat deavdde registarii merkema eavttuid dahje jos son jeavddalaččat dahje jámma mealgat doaimá dán lága dahje dan vuodul addojuvvon njuolggadusaid vuostá iige ELY-guovddáža fuopmášahttimis dahje váruhusas fuola-keahtá njulge doaimmaidis.

ELY-guovddáš jávkada gávppálaš bivdi registaris dan maŋŋá, go son heaitán gávppálaš bivddus. Gávppálaš bivdi lea geatnegahtton dalán almmuhit ELY-guovddážiis sisačáliheaneavttuin dáhpáhuvvon nuppástusain sihke doaimma loahpaheamis.

90 §

Sállašiid almmuhangeatnegasvuohta

Gávppálaš bivdi lea geatnegahtton doallat eará sajis go mearraguovllus dáhpáhuvi bivddus beaivegirji ja uhcimustá oktii kaleanddarjagis almmuhit Luondduriggodat-guovddážiis iežas bivdin ja iežas lohku bivdojuvvon sállašiid.

Mearraguovllu gávppálaš bivddu sálašalmmuhusaide heivehuvvojit Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusain ja daid ollašuhttin dihte addojuvvon riikkadási láhkamearrádusaide váldojuvvon njuolggadusat almmuhangeatnegasvuodas.

Eana- ja meahccedoalloministeriija ášahusa vuodul mearriduvvo dárki-leappot beaivegirjis, sálašalmmuhusain ja daid sisdoalus sihke almmuhusaid guođđima áigemeeriin.

91 §

Sállaša vuosttasvuovdin

Sállaša vuosttasvuovdimin adnojuvvo dakkár gávppášeapmi, mas guolli vuodjuvvo vuosttas háve dan bivdima maŋŋá.

Eará go gávppálaš bivdit eai oáččo vuovdit vuosttas vuovdimin sállaša, man sii ieža leat bivdán dahje mii lea bivdojuvvon sin lohku sisčáziin. Spiehkastahkan dása lea dat, ahte ii-gávppálaš bivdit ožžot vuovdit duollet dálle smávva guolle- dahje reabbáeriid loahpalaš golaheaddjái.

Mearraguovllus bivdojuvvon sállaša vuosttasvuovdimis ja dan ráddjehusain mearriduvvo Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusain ja daid ollašuhttin dihte addojuvvon riikkadási láhkamearrádusain.

11 lohku

Guolledoallohálldahusa registrarat

92 §

Guolledoallohálldahusa diehtovuogádat

Dáinna diehtovuogádagain oavvildit guolledoallohálldahusa eiseválddiid doaimmaide guoskevaš, 94 §:s oavvilduvvon registariid.

Guolledoallohálldahusa diehtovuogádaga registariid dollet ELY-guovddážit, Meahciráddehus ja Luondduriggodatguovddáš. 94 §:a 1 momeantta 6 čuoggás oavvilduvvon guolledoalloguovluregistarara fas dollet guolledoalloguovllut. Guhtege registtardoalli vástida registariidda vurken dieđuinis ja daid doallevašvuodas. Eana- ja meahccedoalloministeriija vástida guolledoallohálldahusa diehtovuogádahkii gullevaš registariid doal-

lama stivremis ja daid hálddašan dihte veal-
tameahtun diehtovuogádagaid bajásdoalla-
mis ja ovddideamis.

Jos dán lágas ii nuppeláhkai mearriduvvo,
de diehtovuogádaga dieđuid ja daidda guos-
kevaš áššegirjiid almmolašvuhtii, luohpa-
deapmái ja luohpadanmávssuide heivehuvvo-
jit eiseválddiid doaimma almmolašvuodas
addojuvvon láhka ja persovdnadieđuid
giedahallamii persovdnadiehtoláhka
(523/1999).

93 §

Guolledoallohálldahusa diehtovuogádaga geavahanulbmil

Guolledoallohálldahusa diehtovuogádat
geavahuvvo:

- 1) bivddu ja bivdogoziheaddjiid gozi-
heapmái;
- 2) guolleriggodagaid geavaheami ja
dikšuma plánemii ja beavttálmahttimii;
- 3) guolástusdikšunmávssuid čuovvumii;
- 4) guolástusdikšunmávssu máksán olbmuid
ollislaš meari čielggadeapmái;
- 5) bivdiid čujuhusaid čielggadeapmái
guolástusdikšunmáksui guoskevaš máksin-
goarta sádden dihte;
- 6) guolástusdikšunmáksun čoggon ruđaid
juohkimii;
- 7) eiseválddi dieđiheapmái;
- 8) guolledoallobagadallamii;
- 9) bivddu ja guollenáliid dikšumii guoske-
vaš eará doaimmaid dikšumii; ja
- 10) eiseválddi plánen-, gozihan- ja čielgga-
dandoaimmaide, dutkamii ja statistihkaid
dahkamii.

Diehtovuogádaga dieđuid sáhtta luohpadit
oahppočájánasbarguid dahkamii, jos
dieđuid luohpadeapmái orru leamen dut-
kanplána vuodul dárbu ja jos dutkanbargus
lea vásttolaš bagadalli dahje das vástideaddji
joavku. Dieđuid luohpadeami eaktun lea dasa
lassin dat, ahte ovttaskas olbmui guoskevaš
dieđut eai galgga beassat vierrásiid dihtosii ja
ahte persovdnadieđut jávkaduvvojit, go daid-
da ii leat šat dárbu dutkama čađahan dihte
dahje dan bohtosiid áššáigullevašvuoda sihk-
karastin dihte.

94 §

Diehtovuogádaga ráhkadus ja sisdoallu

Guolledoallohálldahusa diehtovuogádat
čohkiidit:

1) registaris, mii dollojuvvo gávppálaš biv-
diin ja masa oazžu vurket gávppálaš bivdi
nama ja persovdna-, fitnodat- dahje searv-
vušdovddaldaga ja eatnigiela, gávppálaš biv-
di ruovttu- dahje ássanbáikediđuid ja okta-
vuodadieđuid, dieđu das guđemuš 88 §:s
oavvilduvvon gávppálaš bivdiid jovkui bivdi
gullá, dieđu das bivdago gávppálaš bivdi
sisčáziin vai mearraguovllus, sálašalmmu-
handieđuid ja dieđu sisačáliheami álgín- ja
nohkanáigemearis;

2) guolástusdikšunmáksoregistaris, masa
merkejuvvojit daid Suomas fásta ássi olb-
muid namat ja riegádanáiggit, geaid beales
guolástusdikšunmáksu lea máksojuvvon,
máksojuvvon guolástusdikšunmávssu sturro-
dat, máksináigi ja dat áigodat, mas guolás-
tusdikšunmáksu lea máksojuvvon;

3) eaiiggátbuhtadusregistaris, masa merke-
juvvojit 84 §:s oavvilduvvon dieđut;

4) gilvinregistaris, masa oazžu vurket
guđege guollegilvimis gilvi nama, gilvojuv-
von šlája ja náli, eará gilvinboahimuša, gilv-
vaguliid sturrodaga, agi ja meari sihke gil-
vinbáikki ja -áiggi;

5) guolledoallogeatnegahttin- ja guolledo-
allomáksoregistaris, masa merkejuvvojit
čáhcelága 3 logu 15 §:s oavvilduvvon
plánaide guoskevaš dieđut;

6) guolledoalloguovloregistaris, masa mer-
kejuvvojit guolledoalloguovllu namma, guvl-
lolaš váikkuhanolli, vástoobmot ja okta-
vuodadieđut;

7) bivdogoziheaddjiregistaris, masa merke-
juvvojit bivdogoziheaddji namma ja govva
sihke riegádanáigi, persovdnadovddaldat,
dohkkeheami gustonáigi, fápmudeaddji, do-
aibmaguovlu ja fápmudusa gustonáigi; ja

8) bivdomuddenregistaris, masa merkejuv-
vojit dán láchkii vuodđuduvvi ja dan vuodul
ásahit oavvilduvvon bivdoráddjehusain
ráddjema tiipa, ráddjema sisdoallu, ráddjen-
guovlu ja ráddjema bistináigi.

Registariidda oazžu vurket maiddá 93 §:s
oavvilduvvon doaimmaid dikšun dihte veal-
tameahtun eará dieđuid sihke diehto-

vuogádaga geavahanulbmila dáfus dárbbášlaš dieđuid, ii goittotge persovdna-dieđuid.

95 §

Guolledoallohállddahusa registtardoalliid vuoigatvuohta oažžut dieđuid eiseválddiin

Registtardoallis lea vuoigatvuohta oažžut, almmá ahte čiegusindoallannjuolggadusat dan hehttejit, bivdo- ja fanasregistariid doalli eiseválddiin bivdo- ja fanasregistarii registre- rejuvvon bivdofatnasiidda ja daid oamas- teaddjiide ja hálldašeaddjiide guoskevaš dieđuid, mat leat vealtameahttumat 93 §:s mearriduvvon doaimmaid dikšun dihte.

Dieđuid sáhtta lohpadit teknihkalaš gea- vahanoktavuođa vehkiin dahje muđui elekt- rovnnaš hámis.

96 §

Dieđuid luohpadeapmi olgoriikka eiseváld- diide ja riikkaidgaskasaš doaibmaorgánaide

Guolledoallohállddahusa diehtovuogádaga dieđuid oažžu, almmá ahte čiegusindoallann- juolggadusat dan hehttejit, lohpadit Eurohpá Uniovnna lahttoriikka dahje Eurohpá ekon- omiijaguvlui gullevaš riikka eiseválddiide, Eurohpá kommišuvdnii, Eurohpá bivdogozi- handoaimmahakkii ja riikkaidgaskasaš soah- pamušain oaivvilduvvon eiseválddiide Eu- rohpá Uniovnna láhkamearrádusain dahje Suoma čadni riikkaidgaskasaš soahpamušain boahti geatnegahttimiid dikšun dihte.

Registtardoallit mearridit guhtege dieđuid lohpademis iežaset doaibmasuorggi hárrái.

97 §

Persovdnadieđuid bisuheapmi guolledoal- lohállddahusa diehtovuogádagas

Guolledoallohállddahusa diehtovuogádaga dieđut jávkaduvvojit manimustá golmma jagi geažes das, go registrerendieđut leat manji- muš giedahallon.

Diehtu, man bisuheapmái lea dárbu láhkii vuodđuduvvi doaimma dikšun dihte dahje dutkanvuloš ášši dihte, ii goittotge jávkaduv-

vo. Diehtu galgá jávkaduvvot dalán dan manjá, go giedahallamii ii šat leat lágas mearriduvvon ágga.

98 §

Ásahusaaddinfápmudus

Merkenvuogis, mii geavahuvvo guolledoal- lohállddahusa diehtovuogádagas, ja dan tek- nihkalaš hálldašeamis, sáhtta mearridit dárkileappot Eana- ja meahccedoalloministe- riija ásahusa vuodul.

12 lohku

Goziheapmi ja čuovvumušat

99 §

Goziheiseválddit ja bivdogoziheaddjit

Dán lága čuovvuma gozihit:

- 1) boles;
 - 2) rádjegozáhus;
 - 3) 19 §:s oaivvilduvvon guolledoallo- eiseválddit;
 - 4) dat Meahciráđdehusa virgeolbmot, geaid bargun lea dikšut bivdoáššiid;
 - 5) 103 §:a mielde dohkkehuvvon ja 107 §:s oaivvilduvvon fápmudusa oamasteaddji biv- dogoziheaddji; ja
 - 6) riikkaráji lahkosiid rádječáziin, Suoma guovllučáziin ja ekonomiijaavádagas Tuollu.
- Bivddu goziheamis Meahciráđdehusa hálldašan stáhtačáziin mearriduvvo dasa las- sin Meahciráđdehusa meahccegozihanlágas (1157/2005).

Ovdalis 1 momeantta 5 čuoggás oaivvil- duvvon bivdogoziheaddji ii oaččo goittotge gozihit Eurohpá Uniovnna oktasaš guolás- tanpolitihkkii guoskevaš, EU:a lánka- mearrádusaid iige daid ollašuhttin dihte ad- dojuvvon riikkadási lánkamearrádusaid čuovvuma.

100 §

Goziheami čuovvunprinsihpat

Bivdogoziheapmái gullevaš doaibma dahje doaibmabidju ii oaččo čuohtit eanet bivdui

go bivdogoziheami ollašuhttin dihte lea dárbu. Doaibma dahje doaibmabiju galgá heivet vuohkkasit oktii gozihanulbmilii ja goziheami hohpolašvuhtii ja dili ollislaš árvoštallamii váikkuheaddji áššiide

101 §

Bivdogoziheaddjiid doaimma goziheapmi

Bivdogoziheaddjiid oppalaš goziheamis ja stivremis vástida Eana- ja meahccedoalloministeriija. ELY-guovddážit vástidit bivdogoziheaddjiid doaimma goziheamis iežaset doaibmaguovllus.

Eana- ja meahccedoalloministeriijas ja ELY-guovddážiin lea vuoigatvuohta oážžut bivdogoziheaddjis ja bivdogoziheaddjioahpu lágideaddjis dáid doaimma goziheamis dárbbalaš dieđuid bivdogozihandoaimmaid dahkamis ja bivdogoziheaddjioahpu lági-deamis.

102 §

Bivdogoziheaddji virgevástu

Bivdogoziheaddjái heivehuvvojit su doaimmadettiin dán lágas mearriduvvon bivdogozihandoaimmas rihkusjuridihkalaš virgevástui guoskevaš njuolggadusat. Bivdogozihandoaimmas čuvvojuvvojit hálldahusláhka, eiseválddiid doaimma almmolašvuođas addojuvvon láhka, giellalahka ja sámi giellalahka. Vahágabuhttenvásttus mearriduvvo vahátbuhttenlágas.

103 §

Bivdogoziheaddji gelbbolašvuođagáibádusat ja dohkkeheapmi

Bivdogoziheaddjin dohkkehuvvo dat, guhte:

- 1) lea vuoigatvuođadoaibmagelbbolaš;
- 2) dovdojuvvo rehálažžan ja luohtehahttin ja lea persovnnalaš iešvuođaid dáfus vuogas olmmoš dán doibmii; ja
- 3) lea dohkkehahttiláhka čadahán 104 §:s mearriduvvon bivdogoziheaddji iskosa.

Bivdogoziheaddjin dohkkeha ohcamuša vuodul dat ELY-guovddáš, man doaibma-

guvlui ohcci ruovttugiella gullá. Dohkkeheapmi lea fámus logi jagi.

104 §

Bivdogoziheaddji iskkus ja oahppu

Bivdogoziheaddji iskosa lágideamis ja goziheamis vástida ELY-guovddáš. Iskosii guoskevaš čovdosii oážžu ohcat njulgema ELY-guovddážiis 30 beaivvi sisa mearrádusa diehtunoažžumis.

Oahpus, mii dáhphuvvá ovdal givdogoziheaddji iskosa, boahhtevaš goziheaddjái galgá addit bivdogozihandoaimma dáfus doarvái buori guolástanláhkamearrádusaid ja buori hálldahusa ákkaid dovdamuša sihke bivdogozihandoaimmas dárbbalaš eará dieđuid ja dáidduid. Oahpu molssaektun lea eará doarvái buorre hájájupmi bivdogoziheapmái, mii čájehuvvo nu ahte čadahuvvo 1 momeanttas oaivvilduvvon iskkus.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul mearriduvvo dárkileappot bivdogoziheaddji oahpus ja iskosis.

105 §

Bivdogoziheaddjigoarta ja -dovddaldat

ELY-guovddáš addá bivdogoziheaddjin dohkkehuvvon olbmui bivdogoziheaddjigoartta ja -dovddaldaga. Bivdogoziheaddji galgá doallat goartta sihke 107 §:s oaivvilduvvon fápmudussii guoskevaš áššegirjji mielddis bivdogozihandoaimmain ja čájehit dan dárbbu mielde. Bivdogoziheaddji galgá maiddái geavahit bivdogozihandoaimmain bivdogozihandovddaldaga.

Eana- ja meahccedoalloministeriija áhahusa vuodul mearriduvvo bivdogoziheaddjigoartta sisdoalus ja bivdogoziheaddjidovddaldaga bajiloinnus.

106 §

Bivdogoziheaddji dohkkeheami eretgeassin

ELY-guovddáš galgá geassit eret bivdogoziheaddjin dohkkeheami, jos bivdogoziheaddji dan bivdá.

ELY-guovddáš sáhtta, jos njálmmálaš fuopmášahttin ii oro leamen doarvái, addit čálalaš váruhusa bivdogoziheaddjái, guhte rihkku dán lágas daddjojuvvon geatnegasvuodaidis.

ELY-guovddáš sáhtta geassit eret bivdogoziheaddjin dohkkeheami, jos bivdogoziheaddji ii šat deavdde 103 §:a 1 momaentas mearriduvvon gelbbolašvuodaeavttuid dahje jos son mealgat dahje jámma rihkku bivdogoziheami dahje bivdui guoskevaš njuolggadusaid ja mearrádusaid iige čálalaš váruhus oro leamen dán áššis doarvái.

Bivdogoziheaddji, gean dohkkeheapmi lea eretgessojuvvon, galgá máhcahit 105 §:s oaivvilduvvon bivdogoziheaddjigoarta ja -dovddaldaga eretgeassinmearrádusa dahkan ELY-guovddázii dan mearridan govttolaš áiggi sisa.

107 §

Bivdogoziheaddji fápmudus ja doaibmaguovlu

Ovdalis 103 §:a mielde dohkkehuvvon bivdogoziheaddji oažžu gozihit bivdui guoskevaš njuolggadusaid ja mearrádusaid čuovvuma dušše ELY-guovddáža, guolledoalloguovllu, osolašgotti dahje osolašgoddái gula-keahtes čáhceguovllu eaiggáda fápmudan fápmudusas meroštallon guovllus. Guolledoalloguovllu fápmudan bivdogoziheaddji oažžu gozihit bivdui guoskevaš njuolggadusaid ja mearrádusaid čuovvuma oppa guolledoalloguovllus beroškeahhtá das, leago 121 §:s oaivvilduvvon mearrádus doaimmaid sirdimis guolledoalloguovlui dahkkojuvvon.

Guolledoalloguovlu, osolašgoddái ja osolašgoddái gula-keahtes čáhceguovllu eaiggát leat geatnegahtton almmuhit fápmudusa sisdoalus ja gustonáiggis guovtte mánotbaji sisa fápmudusa fápmuiboahtimis dan ELY-guovddázii, man doaibmaguovlui fápmudeaddji guovlu eanaš gullá. Fápmudusa nohkamis ovdalgo mearriduvvon gustonáigi nohká, galgá almmuhit ELY-guovddázii farggamusat.

108 §

Gozihaneiseválddi ja bivdogoziheaddji dárkkistanvuoigatvuohta

Ovdalis 99 §:s oaivvilduvvon eiseváldi oažžu dárkkistit ahte bivdoneavvu, bivddus ja sálaš, mat leat čázis, bivdofievrrus dahje gáttis, leat njuolggadusaid ja mearrádusaid mielde. Ovdalis 99 §:s oaivvilduvvon eiseváldi oažžu maiddá dárkkistit fievrridan- neavvuid ja guliid ja reappáid vurkkodanlan- jaid. Dárkkistit ii oaččo goittotge bisso- vašlágan ássamii oaivvilduvvon lanjaid, jos dasa ii leat dárbu dárkkistanvuloš áššiid čielggadan dihte ja leat sivat eahpidit soapmása dagahan iežas sivalažžan rih- kuslága (39/1889) 48 a logu 2 dahje 4 §:s oaivvilduvvon rihkkosii.

Bivdogoziheaddji oažžu dárkkistit ahte bivdoneavvu, bivddus ja sálaš, mat leat čázis, bivdofievrrus dahje gáttis, leat njuolggadusaid ja mearrádusaid mielde. Dárkkistit ii oaččo goittotge bissovašlágan ássamii oaivvilduvvon lanjaid.

Ovdalis 99 §:s oaivvilduvvon eiseváldi ja bivdogoziheaddji oažžu dárkkistit bivdi vuoigatvuođa guoskevaš bivdui.

Dárkkistuvvon bivdosii galgá guođdit dárkkisteaddji nama ja oktavuodadieđuid.

109 §

Gozihaneiseválddi ja bivdogoziheaddji duo- guštanvuoigatvuohta

Ovdalis 99 §:s oaivvilduvvon eiseváldi ja bivdogoziheaddji oažžu duoguštít bivddus adnojuvvon bivdosa ja bivdoneavvu sihke sálláša, jos:

1) bivdoáiggiide, bivdosiidda, bivdosiid mearrái, bivdovugiid, guliid luoitimii dahje sálašin váldimii dahje ráfáidahttimii guoske- vaš njuolggadusat dahje mearrádusat rihkko- juvvojit;

2) bivdojuvvo bivdorievtti haga dahje biv- doriekti várra mannojuvvo badjel; dahje

3) bivddus ii leat merkejuvvon 48 §:s gáibiduvvon vuogi mielde.

110 §

Čáhceguovllu eaiggáda, osolačča ja bivdorievtti hálddašeaddji dárkkistan- ja duoguštanvuoigatvuohta

Osolašgotti osolaččas ja osolašgoddái gu-lakeahtes čáhceguovllu eaiggádis lea vuoigatvuohta dárkkistit ahte bivddus lea 48 §:a 3 momeanttas mearriduvvon vuogi mielde merkejuvvon bivdorievtti čájeheaddji mearkkain.

Osolašgotti osolaččas ja osolašgoddái gu-lakeahtes čáhceguovllu eaiggádis lea vuoigatvuohta duoguštit bivdui biddjojuvvon bivdosa, mii ii leat merkejuvvon 48 §:a 3 momeanttas mearriduvvon bivdorievtti čájeheaddji mearkkain ja sállasa, mii lea bivdosis dainna eavttuin ahte bivdosa eaiggádii ii fidnejuvvo oktavuoha dahje dát ii ávžžuhusas fuolakeahtta váldde eret bivdosa ja fidnemis ii leat doarvá ja rivttesáigásaš veahkki 99 §:s oaivvilduvvon oassebeliin.

111 §

Duogušteapmi

Ovdalis 109 §:a dahje 110 §:a 2 momeantta vuođul duoguštuvvon bivdosa, bivdoneavvu ja sállasa duoguštanbáikái galget guđđojuvvot vejolašvuođaid mielde dieđut duogušteaddjis sihke bivdosa dahje bivdoneavvu vurrkodansajis, jos daid hálddašeaddji ii leat mielde duoguštettiin.

Duoguštuvvon bivdosis dahje bivdoneavvus galgá almmuhit dalán bolesii, ja dat galgá luohpaduvvot farggamusat bolesa duohká. Jos luohpadeapmi dagaha váttisvuođaid, de bivdosa ja dan vurrkodansaji galgá almmuhit bolesii, mii mearrida mo dat galgá vurrkoduvvot.

Duoguštuvvon bivddus dahje bivdoneavvu galgá máhcahuvvot farggamusat bivdosa dahje bivdoneavvu hálddašeaddjái, jos ii álggahuvvo ovdadutkan. Vuoggabivddus adnojuvvon bivdoneavvu galgá goittotge luohpaduvvot dalán ruovttoluotta, jos guolástusdikšunmávssu máksimis čájuhuvvo duodaštus čieža beavvi sisa duogušteamis.

Duoguštuvvon sálaš galgá almmuhuvvot dalán bolesii, mii mearrida sállasa luoitimis,

vurkemis áššáigullelaš vuogi mielde dahje jos vurrkodeapmi šaddá menddo váttisin, de sálaš galgá duššaduvvot.

Ovdalis 2 ja 4 momeanttas mearriduvvon almmuhus- ja luohpadangeatnegasvuohta ii guoskka rádjegozáhusa, Tuollu ja Meahciráđdehusa meahcedárkkisteaddjái.

112 §

Duoguštuvvon bivdosa vuovdin dahje duššadeapmi

Jos duoguštuvvon bivdosa dahje bivdoneavvu eaiggádii ii guđa mánotbaji sisa duogušteamis fidnejuvvo oktavuoha, de boles galgá vuovdit bivdosa dahje bivdoneavvu ja vuovdimis čoggon ruđat galget čilgejuvvo stáhtii. Easkka dasto boles sáhtta duššadit bivdosa dahje bivdoneavvu, jos das ii leat báljo ruđalaš árvu.

113 §

Bisánangeatnegasvuohta ja identitehta čielggadeapmi

Bivddus adnojuvvon fievru galgá, go 99 §:s oaivvilduvvon eiseváldi dahje bivdogoziheaddji addá čielga bisánamearkka, bisánit dalán go sáhtta dahkat dan dorvvolačcat.

Bivdi galgá addit 99 §:s oaivvilduvvon eiseváldái dahje bivdogoziheaddjái ovttaskas gozihandoaimma dahkan dihte dárbbalaš dieđuid (nama ja persovdnadovddaldaga) dahje jos persovdnadovddaldat váilu, de galgá almmuhit iežas riegádanáiggi, riikkavulošvuođa ja oktavuodadieđuid.

114 §

Čájehanmearrádus

Ovdalis 99 §:s oaivvilduvvon eiseváldi dahje bivdogoziheaddji sáhtta addit čájehanmearrádusa guollebivdá, guhte ii 79 §:a 2 momeantta mielde čájet duodaštusa iežas máksin mávssus.

Čájehanmearrádusa vuođul geatnegahtto 1 momeanttas oaivvilduvvon olmmoš čájehit

duodaštusa bolesii čieža beaivvi sisa čájehanmearrádusa addimis.

Eana- ja meahccedoalloministeriija ása husa vuodul mearriduvvo čájehanmearrádusa sisdoalus.

115 §

Fuopmášahttin

Jos bivdonjuolggadusaid rihkkun ii leat stuoris go váldá vuhtii dilálašvuodaid, de 99 §:s oaivvilduvvon eiseváldi dahje bivdogoziheaddji sáhttá addit dušše muittuhusa muhto ii álgge eará doaibmabijuide.

116 §

Doaibmabijus luohpan

Ovdalis 99 §:s oaivvilduvvon eiseváldi ja bivdogoziheaddji sáhttiba luohpat dán logus mearriduvvon doaibmabijus, jos dan ollašuttin sáhtášii čuohcit menddo sakka bivdá, go váldá vuhtii rihkkumuša sturrodaga ja dainna doaibmabijuin oččoduvvon bohtosa.

117 §

Dáhpáhusalmmuhus

Bivdogoziheaddji galgá dahkat dáhpáhusalmmuhusa 109 §:s oaivvilduvvon duogušteamis, 115 §:s oaivvilduvvon fuopmášahttima addimis ja 116 §:s oaivvilduvvon doaibmabijus luohpamis. Dáhpáhusalmmuhusa dieđuid oažžu geavahit dušše áššáiosolačča vuoigatvuodadorvvu sihkkarastin dihte ja bivdogoziheaddjiid doaimma gozihan dihte.

Dáhpáhusalmmuhussii merkejuvvojit čuovvovaš dieđut:

1) doaibmabijuvuloš olbmo persovnadovddaldat ja eará dovddaldatdieđut ja okta- vuodadieđut;

2) navdojuvvon rihkkumuš, man čielggadan dihte doaibmabidjui lea álgojuvvon;

3) doaibmabiju šládja;

4) logahallan duoguštuvvon dávviriin;

5) doaibmabiju dahkki ja áigemearmi.

Dáhpáhusalmmuhusat galget doaimmahuvvot bivdogoziheaddji dohkkehan doaibmaválddalaš ELY-guovddášii jahkásaččat guđege bivdogoziheaddji doaibmajagi maŋit jagi ođđajagemánu loahpa rádjai.

ELY-guovddáš galgá vurkkodit dáhpáhusalmmuhusaid guovtte jagi áigge daid doaimmahanbeaivvis, man maŋŋá dat galget jávkaduvvot.

118 §

Bivdorihkkumuš

Dat, guhte eaktodáhtos dahje fuollameahtunvuodas

1) geavaha 46 dahje 49 §:s dahje daid vuodul dahje bivdonjuolggadusas gildojuvvon bivdovuogi dahje bivdoneavvu, vurkkoda gildojuvvon bivdoneavvu bivdofievrrus dahje muđui nu ahte dat lea dastán sadjosis bivdu várás,

2) bivdá guovllus, gos bivdu lea 7, 52—54, 59, 65—68, 70 dahje 71 §:s dahje daid vuodul dahje bivdonjuolggadusas gildojuvvon dahje ráddjejuvvon,

3) bivdá 52 dahje 53 §:a vuodul gildojuvvon áigge dahje 55 §:a vuodul dahje bivdonjuolggadusas mearriduvvon ráfáidahttima áigge dahje doallá dalle čázis dan bivdui heivvolaš bivdosa,

4) bivdá nu, ahte rihkku 60 §:s oaivvilduvvon soahpamuša ollašuttin dihte ása huvvon ráddjehusa,

5) bivdá 56 §:a dahje bivdonjuolggadusa vuostá vuolle- dahje badjemihhtosaš guoli, dahje váldá guoli sálašin 52 dahje 53 §:a vuodul mearriduvvon dahje bivdonjuolggadusas mearriduvvon gielddu vuostá,

6) ii váldde vuhtii 58 §:s dahje bivdonjuolggadusas mearriduvvon luoitingeatnegasvuoda,

7) bivdá, vaikko ii leat máksán 79 §:s mearriduvvon guolástusdikšunmávssu dahje sus ii leat mielde duodaštus iežas máksin guolástusdikšunmávssus iige son dan čájet bolesii čieža jándora sisa,

8) buktá riikii eará go Suomas luonddu- dilálažžan gávdnojeaddji guollešlája dahje

dan náli dahje sohkasallaid almmá 77 §:a 2 momeanttas mearriduvvon lobi haga dahje lohpeeavttu vuostá,

9) gilvá čáhceguvlui guollešlája dahje dan náli 73 dahje 74 §:s dahje 75 §:a vuodul mearriduvvon mearrádusa vuostá,

10) ii váldde vuhtii 48 §:s dahje bivdonjuolggadusas mearriduvvon bivdosa merkengeatnegasvuoda dahje doallá bivddusmarkka čázis 48 §:s mearriduvvon mearrádusa vuostá,

11) rihkku 91 §:s mearriduvvon guoli vuosttasvuovdingielddu dahje 55 §:s mearriduvvon ráfáidahtton guoli vuovdingielddu,

12) vurkkoda reappáid dahje reabbábivdoneavvuid nu, ahte rihkku 51 §:a,

13) ii váldde vuhtii 62 §:s mearriduvvon oalgesállašii guoskevaš almmuhangeatnegasvuoda,

14) rihkku 78 §:a vuodul ásahuvvon giielduid, eavttuid dahje ráddjehusaid; dahje

15) rihkku bivdonjuolggadusas ásahuvvon fanas- dahje mohtorgeavahangiielddu,

galgá sáhkohallat, jos dagus ii eará sajis lágas mearriduvvo garraset ránggáštus, *bivdorihkkumušas*.

Jos ii mávsse 79 §:s oaivvilduvvon guolástusdikšunmávssu dahje ii čájjet mearreáiggis duodaštusa guolástusdikšunmávssu máksimis, de rihkkumušsáhkus áidna ránggáštus- san mearriduvvo rihkuslága 2 a logu 9 §:a 3 momeanttas ja namuhuvvon 9 §:a 8 momeantta vuodul addojuvvon ásahasas.

Ránggáštus lobihis bivddus mearriduvvo rihkuslága 28 logu 10 §:s. Ránggáštus bivdorihkkosis mearriduvvo rihkuslága 48 a logu 2 §:s. Ránggáštus birrasa bilideamis mearriduvvo rihkuslága 48 logu 1 §:s.

119 §

Massinčuovvumuš

Massinčuovvumušaide guoskevaš njuolggadusat eai heivehuvvo, jos olmmoš lea dagahan iežas sivalažžan 118 §:a 1 momeantta 7 čuoggás namuhuvvon dahkui, mas sutnje mearriduvvo čuovvumuššan rihkkumušsáhkku.

120 §

Áššáiduhttinvoigatvuoha

Jos bivdorihkkumušain lea rihkkojuvvon dušše priváhtaolbmo voigatvuoha, de ala- guoddi áššáiduhtta dušše dalle, jos áššeoamasteaddji almmuha rihkkosa áššáiduhttinláhkai.

13 lohku

Sierra njuolggadusat

121 §

Guolleriggodagaid dikšumii ja bivddu lági- deapmái guoskevaš doaimmaid sirdin guolledoalloguvlui

Osolašgoddi dahje osolašgoddái gulakeah- tes čáhceguovllu eaiggát sáhtta mearreáigái dahje doaisttázii sirdit dasa gullevaš guol- leriggodagaid dikšuma ja bivddu lágidando- aimmaid guolledoalloguvlui.

Doaimmaid sirdin dihte dahkkojuvvo čielggadeapmi, mas mearriduvvo sirdinvuloš doaimmaid ráddjemis ja dahkanvuogis sihke boađuid ja goluid juohkimis. Guolledoal- lo- guovlu galgá váldit badjelasas doaimmaid dikšuma, jos dat orru heivemin guolledoal- lo- guovllu doaimmaid dikšuma dáfus.

Sirdima oaivvildeaddji osolašgotti čoahk- kima mearrádus gehččojuvvo fápmudussan, man vuodul guolledoalloguovlu sáhtta sir- dinvuloš áššiin doaibmat osolašgotti beales.

122 §

Sierraákkat bivdoovdu hálddašeaddji oassálastin osolašgotti čoahkkimii

Osolašgotti čoahkkimis sierraákkat biv- doovdu hálddašeaddjiin lea bivdoáššiin mearridettiin osolašgotti osolaččaid lassin jienastanvoigatvuoha nu, ahte guđege jie- nasteapmái oasseváldis lea iežas oamastan giddodaga bivddusovttadatmeari vástideaddji jienastanvoigatvuoha. Muđui jienastanvu- oigatvuodas bivdoáššiin mearridettiin lea fámus, mii oktasašguovlolágas mearriduvvo.

123 §

Sierraákkat bivdoovddu hálddašeaddji oassálastin bivdoássiid dikšumii osolašgoddái gulakeahtes čáhceguovllus

Jos osolašgoddái gulakeahtes čáhceguovllus leat sierraákkat bivdoovddut, de gehččojuvvo ahte čáhceguovllu eaiggát ja sierraákkat bivdoovdduid osolašgiddodagaid eaiggádat hábmejit osolašgotti, mii galgá fuolahit 41 §:s oaivvilduvvon doaimmain. Dákkár osolašgotti osolaččain lea osolašgotti čoahkkimis jienastanvuoigatvuohta bivdusovttadagaid mielde.

14 lohku

Nuppástusohcan

124 §

Nuppástusohcan ELY-guovddáža mearrádussii

ELY-guovddáža dán lágas oaivvilduvvon mearrádussii oažžu ohat nuppástusa váidimiin hálddahusriektái nu go hálddahusláhkeavahanlágas (586/1996) mearriduvvo.

ELY-guovddáš sáhtá mearridit ahte mearráduš galgá nuppástusohcamis fuola-keahtá čuvvojuvvot, jos ii eará sajis dán lágas nuppeláhkai mearriduvvo.

Doaibmaválddálaš hálddahusriektai lea dat, man riektebires guoskevaš guovlu dahje eanaš oassi das lea. Jos dán ákka ii sáhte geavahit, de doaibmaválddálaš hálddahusriektai mearrašuvvá nu go hálddahusláhkeavahanlága 12 §:s mearriduvvo.

Hálddahusrievtti mearrádussii 13 ja 16 §:s oaivvilduvvon lohpeássiide, 87—89 §:s oaivvilduvvon sisačáliheapmái ja registaris jávkadeapmái sihke 106 §:s oaivvilduvvon čálalaš váruhusa ja dohkkeheami eretgeassimii guoskevaš áššis oažžu ohat nuppástusa váidimiin nu go hálddahusláhkeavahanlágas mearriduvvo. Hálddahusrievtti eará mearrádussii oažžu ohat nuppástusa váidimiin dušše dalle, jos Alimus hálddahusriektai mieđiha váidinlobi.

125 §

Nuppástusohcan guolledoalloguovllu mearrádussii

Dat, gean vuoigatvuhtii guolledoalloguovlu oktasaščoahkkima dahje stivrra dahje doaibmajodiheaddji 27 §:a 3 momellantta vuodul dahkan mearráduš guoská, sáhtá gáibidit guolledoalloguovllu oktasaščoahkkimis mearrádusa njulgema dainna ákkain ahte mearráduš ii leat dahkkojuvvon lágalaš ortnegis dahje dat rihkku lága, áhahusa dahje guolledoalloguovllu njuolggadusaid dahje spiehkasta das, mii geavahan- ja dikšunplánas lea dikšunplánas lea mearriduvvon.

Njulgengáibádusa meannudeami birra mearriduvvo hálddahuslágas. Dárbbu mielde galgá bovdet čoahkkái badjelmearálaš oktasaščoahkkima giedahallat njulgengáibádusa.

Guolledoalloguovllu oktasaščoahkkima njulgengáibádusa vuodul addin mearrádussii oažžu ohat nuppástusa váidimiin hálddahusriektái nu go hálddahusláhkeavahanlágas mearriduvvo. Doaibmaválddálaš hálddahusriektai lea dat, man riektebires eanaš oassi guoskevaš guolledoalloguovllus lea. Hálddahusriektai sáhtá mearridit ahte ovdalguo ášši loahpalaččat čovdojuvvo, de mearrádusa oažžu ollašuttit dalán, jos dasa lea erenoamáš sivva iige ollašuttin geahnohuhte nuppástusohcama.

Hálddahusrievtti mearrádussii oažžu ohat nuppástusa váidimiin dušše dalle, jos Alimus hálddahusriektai mieđiha váidinlobi.

126 §

Sierraákkat bivdoovdui guoskevaš čielggasmeahtunvuođa ja riiddu čovdin

Giddodatčohkkenlága 101 §:s oaivvilduvvon giddodatdoaimmahusas čovdojuvvo čielggasmeahtunvuohta dahje riidu, mii guoská:

1) erenoamáš bivdoovdoguovllu dahje erenoamáš bivdosaji sajádahki dahje ollivuhtii;

2) sierraákkat bivdoovdu sisdollui;

3) čáhceguovllu eaiggádii gullelaš bivdorievtti ja sierraákkat bivdoovddu hálddašeaddjigiddodaga eaiggáda bivdorievtti gaskasaš gaskavuhtii; dahje

4) sierraákkat bivdoovdduid osolašgiddodagaid ossodagaid sturrodahkii oktasaš sierraákkat bivdoovdui.

127 §

Sierramielalašvuodaid čoavdin

Sierramielalašvuoda čáhceguovllu bivdo-geavaheamis ja das nubbái čuohcci vahágis dahje heađuštas sihke dán láhkii vuoddu-uvvi ávkinatnimis dahje geatnegasvuoda healbadeamis sáhtta, jos dán lágas juoga ášši hárrái ii leat nuppeláhkai mearriduvvon, doalvut gearretievtti čoavdinláhkai riidoáššin.

15 lohku

Fápmuiboahhtin

128 §

Fápmuiboahhtin

Dát láhka boahá fápmui ođđajagemánu 1 beaivve 2016.

Dáinna lágain gomihuvvo guolástanláhka (286/1982), maŋnelis *gomihuvvon láhka*, ja oktasaš bivdorievttis addojuvvon láhka (285/1982).

Jos eará lágas čujuhuvvo, go dát láhka boahá fápmui, ovdal guston guolástanláhkii, de dan sajis heivehuvvo dát láhka.

129 §

Vuosttas guolledoalloguovlojuohku

Gomihuvvon lága 68 §:s oaivvilduvvon guolástanguovllut dikšot dán lága 24 §:a 3—5, 8 ja 9 čuoggás oaivvilduvvon guolledoalloguovlluide gullelaš barggaid juovlamánu 31. beaivvi rádjai 2018. Mearrádušat, maid ELY-guovddázat leat dahkan 22 §:a vuodul guolledoalloguovlluid rájiid nannen dihte, heivehišgohtet ođđajagemánu 1 beaivvi rájes 2019.

Vuosttas guolledoalloguovlojuhkui guoskevaš evttohusa dahkama várás mearridit guvllolaš guolledoalu ovttasbargojovkui oassálasti ovddasteaddjit gomihuvvon lága 68 §:s oaivvilduvvon guolástanguovlolága mielde guolástanguovlojuogu, go dát láhka boahá fápmui.

Evttohus dán lágas oaivvilduvvon guolledoalloguovllu rádjain galgá guđđojuvvot ELY-guovddáža nannenláhkai maŋimustá juovlamánu 31 beaivve 2016.

ELY-guovddáš bovde čoahkkái guolledoalloguovllu vuosttas oktasaščoahkkima dan maŋná go guolledoalloguovllu rájiide guoskevaš mearrádušat sáhtta heivehišgohtit 1 momeantta mielde.

130 §

Vuosttas geavahan- ja dikšunplánaid njuolggadusaid dahkan

Guolledoalloguovllu galgá árvalit 35 §:s oaivvilduvvon vuosttas geavahan- ja dikšunplána ELY-guovddázii dohkkehanláhkai guovtte jagi sisa das, go guolledoalloguovlluid rájiid nannenmearrádušat leat 129 §:a 1 momeantta mielde heivehišgohtán. Gomihuvvon lága 79 §:a mielde dohkkehuvvon geavahan- ja dikšunplána báhcá fápmui dassái, go ELY-guovddáš lea dohkkehan dán lága 37 §:s mielde dahkkojuvvon geavahan- ja dikšunplána.

Guolledoalloguovlu galgá árvalit ELY-guovddázii nannenláhkai 30 §:s oaivvilduvvon njuolggadusaid jagi sisa das, go guolledoalloguovlluid rájiid nannenmearrádušat leat 129 §:a 1 momeantta mielde heivehišgohtán.

131 §

Guolástanguovllu doaimmaide, vuogatvuodáide ja geatnegahttimiidda guoskevaš sirdašuvvannjuolggadusat

Gomihuvvon lága 68 §:s oaivvilduvvon guolástanguovlui guoskevaš vuogatvuodát, soahpamušat, čatnaseamit ja geatnegahttimat sirdašuvvet dan guolledoalloguovlui, man doaimmaguvlui eanaš oassi nohkki guolástanguovllus gullá. Jos guolledoalloguovllut eai

sáhte soabadit áššis, de ELY-guovddáš mearrida das, guđe guolledoalloguvlui guolástanguovlluid vuoigatvuodát, soahpamušat, čatnaseamit ja geatnegahttimat goasge sirdašuvvet. Go dát lánka lea boahán fápmui, de guolledoalloguovlu boahán guolástanguovllu sadjái áššiosolažžan áššis, mii lea dutkojuvvomin hálldahuseiseválddis dahje duopmostuolus.

Ruđat, mat máksojuvvojit buhtadussan čáhceguovllu eaiggádii gomihuvvon lága 89 a §:a ja 91 §:a vuodul, leat vurkejuvvon guovlohálldahusvirgebáikái lága (281/1931) (lánka ruđa, árvoossodagaid, árvobáhpáriid dahje áššegirjjiid vurkemis vealggi máksun dahje beassan dihte eará máksingeatnegasvuodas) 1 §:a mielde. Go dát ruđat máhcahuvvojit namuhuvvon lága 7 §:s oaivvilduvvon mearreáiggi nohkama maŋŋá, de dat galget máksojuvvot dan guolledoalloguvlui, man lahttu buhtadussii vuoigadahtton eaiggát lea. Jos buhtadussii vuoigadahtton eaiggát ii leat dihtosis, de heivehuvvo ruđaid máhcaheapmái 1 momeanttas mearriduvvon njuolggadus.

132 §

Ovddit lánkamearrádušaid mielde máksojuvvon buhtadusat čáhceguovllu eaiggádiidda

Buhtadus, mii galgá máksojuvvot čáhceguovllu eaiggádii gomihuvvon lága 89 a §:a ja 91 §:a vuodul ja man vuoigatvuodaágga lea šaddan ovdal dán lága fápmuiboahhtima, boarásmušvá golmma jagi geažes dán lága fápmuiboahhtimis. Dakkár buhtadus, man vuoigatvuodaágga lea šaddan maŋimustá vihtta jagi ovdal dán lága fápmuiboahhtima, boarásmušvá goittotge jagi geažes dán lága fápmuiboahhtimis.

Gomihuvvon lága mielde áshuvvon guolástanguovllut galget sirdit 1 momeanttas oaivvilduvvon buhtadusruđaid dán lága fápmuiboahhtima maŋŋá guvllolaš ELY-guovddáži.

Jos guvllolaš ELY-guovddáži 2 momeantta mielde sirdojuvvon ruđaide guoskevaš oazžumat boarásmušvet 1 momeantta mielde, de guvllolaš ELY-guovddáš juohká ruđaid 22 §:s oaivvilduvvon guolledoallo-

guovlluide geavahanlánkai 82 §:a 1 momeantta 1 čuoggás oaivvilduvvon goluide.

133 §

Eará sirdašuvvannjuolggadusat

Gomihuvvon lága 11 §:a 3 momeantta, 26 §:a, 32 §:a 2 ja 3 momeantta, 35 §:a, 37 §:a 2 momeantta, 43 ja 46 §:a vuodul áshuvvon guolástanguovllu bivddu ráddjenmearrádušat báhcet fápmui dassái, go nuppelánkai mearriduvvo, goittotge guhkimustá viđa jahkái dán lága fápmuiboahhtimis.

Ovdal dán lága fápmuiboahhtima čoggon vuoggabivdo- ja bivdodikšunmávssuide heivehuvvojit dán lága fápmui boadedettiin guston njuolggadusat ja mearrádušat, jos dán lága njuolggadusain ii nuppelánkai daddojuvvot.

Guovtte vuosttas stáhtabušeahhtas, mat dahkkojuvvojit dán lága fápmuiboahhtima maŋŋá, galgá 82 §:s namuhuvvon ulbmiliidda váldit mearreruđa, man vuodđun lea árvvoštallan das, man ollu ruđat guolástusdikšunmáksun čoggojit dan jagi ovddit jagi áigge, man várás stáhtabušeahhtas dahkkojuvvot.

Gomihuvvon lága vuodul mieđihuvvon lobit báhcet fápmui lohpeevttuid mielde.

Dán lága hehttekahtá dat bivdorievtti láigoheapmái dahje eará luohpadeapmái guoskevaš soahpamušat ja eará soahpamušat, mat leat dahkkojuvvon gomihuvvon lága vuodul ovdal dán lága fápmuiboahhtima, bisot fámus.

Gomihuvvon lága 11 §:a vuodul mearriduvvon oaggun-, bilken-, ja vuoggabivdogielddut báhcet fápmui ja gusket dán lágas oaivvilduvvon oaggumii, bilkemii ja vuoggabivdui.

Čuovvovaš áshusat báhcet fápmui:

1) muhtun bivdoráddjehusain Saimaas addojuvvon stáhtaráđi áshus (295/2011);

2) fierbmebivddu ráddjemis saimaagah-tečivggaid suodjalan dihte addojuvvon stáhtaráđi áshus (294/2011);

3) luossabivddu ráddjehusain Mearrabađaluovttas ja Simojokis addojuvvon stáhtaráđi áshus (190/2008);

4) Deanu, Njávánjoga, Báhcaveaji, Doallánjoga ja Uvdojoga čázádatguovlluid

suddjemis Gyrodactylus salaris -luhtehasa leavvamis addojuvvon Eana- ja meahccedoalloministeriija ásahus (1376/2004);

5) Deanu guolástanbire oalgečáziid bivdonjuolggadusas addojuvvon ásahus (405/1990).

134 §

Ovdal lobálaš bivdosat

Ovdal háhkkojuvvon lobálaš bivdosa, mii rihkku dál dán lága, lea goittotge lohpi geavahit golmma jagi áigge dán lága fápmuiboahtimis.

135 §

Ovdal ožžojuvvon vuoigatvuohta bivdosa doallamii guolleoalis

Ovdal dán lága fápmuiboahtima lágalaččat ožžojuvvon vuoigatvuohta giddes dahje orru bivdosa doallamii váldo- dahje guolleoalis dahje lagabus luossa- ja čuovžajoga njálmmi, go das lea mearriduvvon, báhcá ainge fápmui.

ELY-guovddáš sáhhtá, jos oktasaš guolledoalloovdu dan gáibida, ohat lobi 1 momeanttas oaivvilduvvon vuoigatvuođa lotnumii, jos dasa lea dárbu geavahan- ja dikšunplána ulbmiliid juksan dihte.

Lotnunlohpeohcamuša čoavdá Eanamihtidanlágádus. Buhtadusa mearrideapmái heivehuvvo, mii gitta opmodaga ja erenoamáš

rivttiid lotnumis addojuvvon lágas mearriduvvo. Buhtadussii galgá máksojuvvot namuhuvvon lága 95 §:a 1 momeantta mearriduvvon reantu dan beaivvi rájes, goas buhtadussii vuoigadahtton olmmoš lea ohcan Eanamihtidanlágádusas mearrádusa buhtadusdoaimmahusas.

136 §

Ovdal ožžojuvvon bivdorievtti ávkinatnima gáibidan johtinrieki

Ovdal dán lága fápmuiboahtima lágalaččat ožžojuvvon bivdorievtti ávkinatnima gáibidan johtinrievttit báhcet ainge fápmui soahpamuša mielde.

137 §

Ovdal dahkkojuvvon plána dohkkeheapmi riikkadási guolleriggodagaid dikšunplánan

Eana- ja meahccedoalloministeriija sáhhtá mearrádusainis nannet ahte ovdal dán lága fápmuiboahtima dahkkojuvvon guolleriggodagaid dikšundoaimmaid sistisdoalli riikkadási plána dahje strategiija galgá adnojuvvot 34 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon plánan.

Helssegis cuoŋománu 10 beaivve 2015

Dásseválddi Presideanta

SAULI NIINISTÖ

Eana- ja meahccedoalloministtar *Petteri Orpo*